

שכיבי ניצוצי אור
במעלת שגב

פרשת נצבים

המיוחד בה או
בחלקים ממנה
לצד דברי הסה"ק
בפרשה על
קדושת הזמן
מענינא דיומא

קדושתה השפעותיה
לדורות ורוממותה.

העיד רבי שמעון
בן אלעזר משום רבי שמעון בן חנניא כל הקורא
פסוק בזמנו מביא טובה לעולם. (סנהדרין קא)

ברכת החודש

****

שבת מברכים תשרי שמושבוע ומשיבע לכל השנה
מתברך מפי הקב"ה בעצמו

אדמו"ר הזקן ספר: בהיותי במעזריטש, שמעתי ממורי ורבי הרב המגיד בשם מורו ורבו הבעל-שם-טוב נשמתו עדן: החדש השביעי שהוא החדש הראשון לחדשי השנה, הקדוש ברוך הוא בעצמו מברכו בשבת מברכים, שהוא השבת האחרון דחודש אלול, ובכוח זה ישראל מברכים את החדשים יא' פעמים בשנה. כתיב "אתם נצבים היום", ד"היום" קאי על ראש השנה, שהוא יום הדין, וכמו שכתוב "ויהי היום גו'" ותרגם "והוה יום דינא רבא", ו"אתם נצבים - קימים ועומדים", והיינו שזוכים בדין. ובשבת שלפני ראש השנה, שהוא שבת האחרון דחודש אלול, קוראין אז פרשת "אתם נצבים", דזהו ברכתו של הקדוש ברוך הוא בשבת מברכים חודש השביעי, שהוא המושבע והמשיבע ברב טוב לכל ישראל על כל השנה.

היום יום ליובאביטש כה' אלול

ברכת החודש והשנה ממקור הברכה
ראשית המחשבה ונפעל בקריאת הסדרא

והנה י"ל בזה טעם על הדבר התמוה, מה שאין מברכין החודש תשרי בשבת שלפני ר"ה, כמו בכל חודש, שהטעם הוא מפני שכל שבת הוא המקור לששת ימי המעשה הבאים. ולכן כאשר יבוא התחדשות החודש באיזה שבוע. הוא נתברך משבת הקודם, ומכל שכן החודש תשרי שהוא ג"כ התחדשות השנה, בוודאי היה מהראוי לברך בשבת הקודם, ועל פי פשוט ידוע הטעם, מפני שהחודש הזה הוא בכפף. ויש לומר שלכן בא גם הברכה בשבת שלפניו, ג"כ בהצנע.

אמנם עיקר המכוון בזה י"ל. מפני שבעת נתעורר ראשית המחשבה מכלל הבריאה, שישראל עלה במחשבה, ועל זה נרמז בסדרה זו, אתם נצבים היום כולכם לפני ה' אלהיכם, היינו שבאים לראשית המחשבה שנקרא "לפני ה' אלהיכם", והוא השרש והמקור מן בחי' ברכה. עד שאין שייכות לבחי' ברכה בפה ובקריאה, מפני שבאים עד שורש הברכה, וזהו שנאמר "כולכם" היינו עם כל מיני צרכים בגוף ונפש. לפני ה' אלהיכם, היינו במקור הברכה,

וזה עצמו פועלים בקריאת הסדרה זו, ולכן קורין בשבת שלפני השבת הזה ברכות וקללות. שידוע הטעם שתכלה השנה וקללותיה, ובשבת זה קורין הפסוק הזה אתם נצבים וגו' לפני ה' אלהיכם, שתחל השנה וברכותיה ממקור ושרש הברכה כנ"ל ... וזהו ג"כ ענין אמרם ז"ל אמרו לפני מלכיות זכרונות ושופרות, לפני דייקא, וד"ל. תורת אמת לובלין נצבים

קדושת שבת זה הוא הבאר
שממנו נמשכים ברכת כל חדשי השנה

הענין שאין מברכין החדש תשרי בשבת שלפניו, כמו כל החדשים. יש לומר כי קדושת ר"ה הוא הראש, שכל ראשי הי"ב חדשים נמשכים מהראש של השנה. והשבת שלפניו הוא מקור הברכה שגם קריאת הראש של השנה נובע מקדושתו, כי שבת הוא מקורא דכל ברכאן וכל קדישאן מיניה נפקין, נמצא שהשבת הזה הוא

בענין הבאר, שכל הנשיאים משכו כל אחד ואחד השפעתו מן הבאר, ועצם הבאר נשאר במקומו, כי אין שייך אצלו המשכה, מפני שהוא עצם המקור, כן הוא קדושת ש"ק הזה. שכל החדשים שמברכין נמשכים מקדושת השבת הזה. והוא עצמו הוא בחי' עצם הבאר, שהוא מקור הברכה.

¹ אמרי אמת לובלין תרכ"ד

הכנה לקבלת עול מלכות שמים

אתם נצבים היום כולכם לפני ה' אלהיכם וגו' הפדרה הזו קורין תמיד לפני ראש השנה, שהוא זמן קבלת מלכות שמים, וכאמרם ז"ל אמרו לפני מלכיות כדי שתמליכוני עליכם, ואמרו בגמרא אני ה' אלהיכם זה מלכיות, ולזה קורין בשבת הקודם "אתם נצבים היום כולכם לפני ה' אלהיכם". היינו שהיום בשבת זה, הוא ההכנה לפני הקבלת מלכות שמים, שהוא בחי' ה' אלהיכם כנ"ל. ועל זה נאמר "נצבים היום כולכם".

תורת אמת לובלין נצבים

בשבת זו זוכין להתייצב לפני ה' אלוקיכם

ועל כן מפטירין "שוש אשיש בה"

כבר דברנו שכל שבת יש לו קדושה מיוחדת השייך לשבת זה, כמו שנאמר "עולת שבת בשבתו" ובהפרשה שקורין בשבת, שם נרמז בחינת הקדושה המיוחדת לאותה שבת. ובפרשה זו כתיב "אתם נצבים היום כולכם, לפני ה' אלהיכם", היינו שכל אחד ואחד מישראל זוכה, להיות מראה באצבע כמו בקריעת ים סוף שאמר כל אחד "זה אלי"... וההפטורה משבת זה, שהוא גם כן קדושת שבת זה, מתחיל "שוש אשיש בה" והוא הנחמה מצד ישראל, שכל אחד מישראל מרגיש השמחה, ואומר "שוש אשיש" וגו'...

ובתיקוני זוהר (לו) "ויהי אור" דא ראש השנה... וכן מדת מלכות כמו שאמרו (ר"ה טז). אמרו לפני בראש השנה וכו' מלכיות כדי שתמליכוני עליכם, וכמו שתקנו אנשי כנסת הגדולה בתפלת ראש השנה, 'ותמלוך אתה הוא ה' אלהינו לבדך' וגו'.

² פרי צדיק נצבים אות ט'

¹ וראה עוד שם: כבר דברנו מזה שאין אנו מברכין החדש תשרי, מפני שכל משך הארבעים יום של ימי הרצון מתחילין מחדש אלול, ובשבת שקודם ר"ח אלול כבר נתברכו כולם. וי"ל עוד בזה כי ענין ברכת החדש בשבת שלפני ר"ח הוא, מפני שהשבת הוא המקור מימי השבוע שלאחריו, וזה אין שייך בר"ח תשרי, שנתעורר בו ענין ראשית הבריאה שהיה התחלה בששת ימי המעשה, והמקור להם היה בשבת שלאחריהם. ולזה אין שייכות להתברך בשבת הקודם. [היינו שבראשית הבריאה לא היה שבת לפנייהם], כי קודם שנברא העולם היה הוא ושמו ית' אחד.

² עי"ש בתוך הדברים שמבאר: והנה במאמר הראשון 'בראשית' לא כתיב ביה 'ויאמר', שהוא נגד מדת כתר עליון, שכל הנעלם מכל רעיון, ולית מחשבה תפיסא ביה. ותחלת ההתגלות הוא מאמר 'יהי אור' שהוא כנגד חכמה, שכבר יש בו התחלת התגלות ותפיסת המחשבה... ואתון בשמחה איהו מחשבה... וכבר אמרנו דו' הפטורת דנחמתא, הם כנגד ז' המדות, מעילא לתתא, ומתתא לעילא.

ומתתא לעילא הפטורת שבת זה, כנגד מדת חסד גימטריה עב' רזא דע"ב שמהן. וחסד עלאה נפקא מחכמה (זוהר ח"ב קעה.) ומעילא לתתא הפטורה זו כנגד מדת מלכות. ושניהם הם הכנה לראש השנה, כמו שאמרו (ויק"ר פ' כ"א) אורי בראש השנה.

עוד אמר: כי קריאת התורה כולה נגמרת בשנה. כי הנהגת כל העולמות על ידי התורה, וכן הנהגות כללות העולמות על ידי ישראל, והכל בידם, וכל זמן שהן קובעין ראש השנה כן הוא. "אשר תקראו אותם", 'תקראו אתם'. וזהו "אתם נצבים" אותיות 'אמת'. וזהו התורה. עי"ז נצבים כולכם. ועוד 'כולכם' על ידי כללות ישראל נצב הכל, ויש להם עלייה לפני ה'. וזהו שהאותיות 'אמת' מחולפים כאן התי' קודם. כי צריך לקשר הסוף להראש. התי' להאל"ף. כי 'אמת', הוא הראש והאמצע והסוף מן הא' ב'. וכאן הסוף מחובר להראש, בבחינת אני ראשון ואני אחרון, "ומבלעדי אין אלקים" רומז על האמצע.

³ בית אהרן נצבים

כל חד לפוס סיעוריה דיליה

על סדרה זו רצו מפרקי התורה על דרך האמת, צענן סייכות קריאתה סמוך לראש השנה, כי לעולם קורין אותה בשנת הסמוך לראש השנה, וכל חד לפוס סיעוריה דיליה מואל בזה דרך לעבודת ה'. תורת אמת לובלין נכזים

³ וראה שם עוד בבית אהרן: אתם נצבים היום כו'. הנה 'אתם' הוא אותיות 'אמת', וזה ידוע כי 'היום' נקרא ראש השנה. ולזה אנחנו מבקשים שידין אותנו הקב"ה במדת הרחמים, בחינת אמת, "תתן אמת ליעקב", ואמת חותמו של הקב"ה, ראש תוך וסוף.... זהו בחינת 'אמת' של הקב"ה ממעלה למטה, כשמשיע הקב"ה טובו וחסדו לעולם, על ידי מדותיו הקדושים, ויש עוד בחינת 'אמת' למפרע. ת'שורי מראש א'מנה. ר"ת 'אמת'. זהו הבחינה שאנחנו עם בני ישראל צריכים להעלות ממטה למעלה. הכל על ידי בחינת 'אמת' ולייחד הכל להראש. זהו 'תשורי' לשון הבטה מראש, להביט להעלות הכל להראש, כי כל דבר נלקח מהראש. כי נעוץ סופו בתחלתו. ואנחנו עם בני ישראל מחוייבים להתחיל מקודם לעשות תשובה, לייחד כל העולם לרצונו הפשוט. ובפרט בימים נוראים האלו שהקב"ה דן את העולם, צריכים ישראל להקדים מקודם ראש השנה, להתעורר בתשובה באמת, בכדי שיקושר שני העולמות. ולעורר רחמים מרובים בחינת 'אמת',

ולזה קורין זו הפרשה קודם ראש השנה, כי צריך להתעורר מקודם, וזה ידוע כי שבת שקודם הרגל הוא הכנה לרגל, ופשיטא שבת שקודם ראש השנה, צריך להתעורר עצמו בתשובה לפני הקב"ה. וזהו "אתם נצבים" אותיות 'אמת' כפי שדיברנו, שצריך לעורר האמת ממטה למעלה, שיתייחדו כל העולמות, ויתעורר עי"ז מדת הרחמים בחינת אמת, מנקודה הראשונה 'אני ראשון' וכו'. לזה כתיב כאן אות תי' באמצע 'אתם' א' ת'ם שצריך לייחד בחינת ת'ם להא'לף מקודם ראש השנה. וזהו "לפני ה' אלקיכם" היינו קודם שהקב"ה יתחיל לדון אתכם, יהיה אתערותא דלתתא מכס ה'אמת', כפי שדברנו ת'שורי מראש א'מנה.

ולזה נקרא זה החודש 'תשרי' אותיות 'תשורי' שנצרך להתחיל ולעשות תשובה מקודם, לייחד ממטה למעלה. ואיך מייחדים את הכל, כשתהיו אגודה אחת, כמו שאנו אומרים בראש השנה 'ויעשו כולם אגודה אחת'. שיאגוד כל העולמות, ויתייחדו הכל למעלה, ויאיר את עוה"ז כמו עוה"ב, על ידי קיום מצותיו ותשובה שעושה. וכפי שחושב אח"כ בפסוק "ראשיכם שבטיכם" כו'. ה' בחינות. ואח"כ "טפכם" וכו' גם כן ה' בחינות, זהו נגד שני העולמות העוה"ז והעוה"ב, משני ההי"ן ה' עלאה וה' תתאה. וצריך לקשר ה' תתאה לה' עלאה, מן העולם ועד העולם... והשי"ת יעזור לנו לשוב אליו באמת, ולעורר מלמעלה רחמים פשוטים בחינת אמת.

משכימין לסליחות

*****

"אתם נצבים היום" בגימ' לעמוד לסליחות

"אתם נצבים היום" בגימטריא לעמוד לסליחות, והמנהג הוא לעמוד לסליחות במוצאי שבת שלפני ראש השנה קודם עלות השחר, אם חל ראש השנה בחמישי או בשביעי, לפי שאמרינן בפ"ק דע"ז שהקב"ה שט בי"ח עולמות בלילה, ובג' שעות אחרונות בבוקר הוא שט בעה"ז, שנאמר אליך ה' שועתי ובבוקר תפלתי תקדמך, לשון מהרא"ק, ואם חל ראש השנה ביום שני או ביום שלישי אז מקדימים – למוצאי שבת, שהוא כ"א או כ"ב באלול.

⁴ מטה משה תשע"ט

כל ישראל מזומנים ועומדים

דהנה הפרשה הזאת אנו קוראים תמיד לפני ראש השנה כי רומזת לכל ישראל, "אתם נצבים", מזומנים ועומדים. לפני ה' אלהיכם, למגדול ועד קטן. כי צריך להכין את עצמו כל אדם מישראל, לפני יום הדין הגדול והנורא. וכמו שנהגו לעמוד באשמורת לומר סליחות, שבוע שלפני ראש השנה, דהיינו אם חל ראש השנה יום ה' די לעמוד ביום א' שלפניו, ואם חל ביום ג' אז מקדימין לעמוד ביום א' משבוע העבר.

עבודת ישראל קאזניץ נצבים

אתם נצבים ומשכימין

לפני ר"ה שהוא יום ה' לסליחות

א"י "אתם נצבים היום כלכם לפני ד' אלקיכם ראשיכם שבטיכם" וכו'. נראה לי עפ"י הידוע אשר ההשכמה לסליחות שנהגו ישראל קדושים, צריך להיות על כל פנים ד' ימים קודם ראש השנה, כמבואר הטעמים בשלחן ערוך ובטור ובמג"א ובט"ז, ריש הלכות ראש השנה (או"ח סי' תקפ"א) עיי"ש. ועפ"י העליתי במקום אחר (אלול מאמר ג' אות ה' השני), שבעבור זה נקרא יומא דראש השנה בכל מקום (זוה"ק ח"ב לב:) בשם 'היום' סתם, כי ר"ל ה' יום, כי הוא באמת יום ה', לד' יומין דקודם ראש השנה, כנזכר עיי"ש.

והנה האמנם שאחר ראש השנה ויום הכיפורים הוא בסוד הכתוב (שיר השירים ב, ו) "וימינו תחבקני"... כי בחג נידונין על המים (ר"ה טז), ובהושענא רבה ושמיני עצרת זמן מסירות הפיתקין, ונתינת רשות לשליחים ושוטרים של מעלה, כנודע כל זה לכל (עי' זוה"ק ח"א רכ.), וא"כ בין הכל כב' יומין המה, ולכן במיכוון קדמו ישראל ד' יומין כדי שיהיה בצירוף הכ"ב יומין כנזכר, כו' יומין סף הכל, שהוא מספר השם העצם [הוי-ה] ית"ש, הרומז לרזא דחסד ורחמים כנודע, (ספרי פ' ואתחנן א') והבן, כן נלפענ"ד.

ומעתה זה "אתם נצבים היום" וכו' דייקא, ר"ל אתם נצבים ועומדים בהשכמה עד ה' יומין, שהוא ראש השנה כנ"ל, כדי שתהיו כלכם לפני ד' וכו' דייקא, והוא עפ"י פירש"י ז"ל בפרשת ואתחנן (דברים ג, כד) ד' אלקים וכו' שהוא פירוש 'רחום בדין'.

⁴ עיי"ש שכתב: והטעם הוא כמו שכתב המרדכי פ"ק דראש השנה, שתקנו חכמים להתענות ד' ימים לפני ראש השנה, כנגד ד' ימים שמראש השנה ליום כיפורים שאוכלין בה, ואלו הם שני ימים של ראש השנה, ובשבת בנתיים, וערב יום כפור, ואותן הימים שמתענין מנהג לומר בהם סליחות,

עיי"ש, הנה כמו כן הפירוש כאן "לפני ד' אלקיכם" דייקא, והרצון שלפניך צריך להיות כו' יומין, כדי שיהיה בחינת ר'חום בדין' שהוא בחינת ד' אלקים דין ורחמים. צבי לצדיק, בלזוזב, נצבים

ר"ה כבר כלול בשבת

*****

ר"ה יום הגדול והנורא הקצבת החיות והפרנסה
הכל נמשך בשבת שלפניו

והנך רואה מזה שכל הברכות והטובות והחסד שנעשה בכל ימי השבוע לכללות העולם או לאדם פרטי, הכל נעשה ונתמשך בשבת קודש שלפניה, שאז נתברך המעין ממקור מים החיים בטובה זו או בברכה זו וכדומה, ומשם נמשך למטה בששת ימי המעשה, ביום הראוי לאותה טובה והברכה, ונמצאת למד מזה, שגם ביום הגדול והנורא עת משפט עמו ישראל בראש השנה והקצבת חיותם ופרנסותיהם ומזונותיהם, הנה הכל נעשה ונמשך בשבת שלפניו במקור מים החיים. ועל כן מבואר בשולחן ערוך (או"ח תכ"ח, ד) שלעולם קורין אתם נצבים קודם ראש השנה עיין שם, לפי שהוא מרמז על ראש השנה, והראש השנה נרמז ונחקק בשבת שלפניו, על כן קורין אותו בשבת הזו. והנה נודע אומרם ז"ל (ר"ה טז). בראש השנה כל באי העולם עוברים לפניו כבני מרון. והענין הוא כי כל הנשמות מתראין לפניו יתברך ביום הזה, וכפי ערך שלימותה ומראיה כן גוזרין עליה משמים, בשלושה ספרים הנפתחין בראש השנה. וכבר כתבנו שיעקר המשפט לישראל הוא, ושאר משפט העולם הכל טפלים אל המשפט הזה, ולזה אמר הכתוב, "אתם נצבים היום כולכם לפני ה' אלהיכם". כלומר הגם שכל העולם עוברים לפניו עתה כבני מרון, מכל מקום העיקר הוא מה שאתם נצבים, והכל כולכם. כי כל העולם טפילים אליכם, וכל משפטם תלויה בדינכם. והנכם נצבים היום לפני ה' אלהיכם שנשמתכם מתראין ועומדין לפניו ביום הזה, להביט על מעשיהם ומראיהם, כאמרו (שיר השירים ב, יד) הראיני את מראיך וגו'. והרבה יש לך ליראה, בפחד ואימה ברתת וזיע וחלחלה וחרדה גדולה, בבושה והכנעה לומר איך אשא פני שמה, להביט על מעשי ומראיתי. ולזה פרט ואמר "ראשיכם שבטיכם וגו' כל איש ישראל". כלומר אלו הם העיקרים העומדים בדין, אשר בשם איש ישראל יבונה. ואחר כך פרט הטפילים אליהם ואמר "טפכם נשיכם וגו' מחוטב עציך עד שואב מימך" ... ולכאורה פלא הוא מה שפרט חוטבי עצים ושואבי מים, וכי החוטב עצים אינו בכלל ישראל? ... ואמנם לפי הנאמר ירמז בזה על כללות הבריות שלא נבראו כי אם לשמש את ישראל לעבוד עבודתן, כנזכר למעלה. ולזה אמר "מחוטב עציך עד שואב מימך", כלומר כללות העולם שנבראו להיות חוטבי עציך וגו' הנה גם הם עומדין בדין ונכללין כולן בדין, כנאמר.

⁵ באר מים חיים, נצבים

⁵ בספר נועם אליעזר, סקולען, נצבים, אחר שהביא דברי הבאר מים חיים הללו כתב להוסיף: ואפשר להמתין עוד מה שפרשה זו מרמזת על ר"ה, והר"ה נרמז ונחקק בשבת שלפניו, עפ"י מחז"ל (מובא ברש"י עה"פ בראשית ברא אלקים) שבתחלה עלה במחשבתו לבראותו במדת הדין וראה שאין העולם מתקיים "הקדים" מדת הרחמים ושתפה למדת הדין וכו', ע"כ. חזינן מזה שלפני המדת הדין, הקב"ה מקדים את מדת הרחמים, וידוע שהשבת הוא מקור הרחמים, וכמאמרם ז"ל יכולה היא שתרחם, ועל כן הר"ה שהיא ימי הדין נחקק בהשבת שלפניו, להקדים לפני מדת הדין את מדת הרחמים הנשפע בשבת קודש.

ראש השנה נכלל בשבת שלפניו

ואמר [הרה"ק מרוזין] כי השבת לפני ר"ה קוראים "אתם נצבים היום כולכם לפני ה' אלוקיכם" וגו' עד "כל איש ישראל", כי ר"ה הוא כבר משבת שלפניו, שכולם עוברים לפני השי"ת כבני מרון, וכלם נסקרין בסקירה אחת, כי ר"ה נכלל בשבת שלפניו. (כתבי חסידים הראשונים)

עיריין קדישין

"אתם נצבים" בשבת שלפני ראש השנה,

הוא עליה מכל השנה

כבר דברנו מזה, אשר בכל השנה, היום של שבת הוא העליה מכל ימי השבוע. וכמו כן השבת שלפני ראש השנה, הוא העליה מכל השנה. וגם, השבת שלפני הרגל, הוא הכנה להרגל. אשר לזה נקרא השבת 'תחילה למקראי קודש'. כי שבת נקרא 'קודש', ורגל נקרא 'מקראי קודש', כי הוא מקבל חיות וקדושה מן השבת קודש, ולזה נקרא שבת 'תחילה למקראי קודש', כי הוא קודם הרגל, והרגל מקבל ממנו חיות וקדושה. וזה ידוע שבכל מקום שנאמר 'היום' הוא ראש השנה.

לכן קורין זה הפרשה קודם ראש השנה "אתם נצבים היום". היינו שצריך כל אדם להיות נצב לפני הקב"ה קודם ראש השנה. ומהו לשון נצב. שצריך לראות שיהיה הקומה שלו בשלימות. וכשמשלים כל אחד הקומה שלו, אזי יהיה שלימות לכל העולם. כי אין באפשרי להיות שלימות הגמור, בלתי אם כל ישראל הם באגודה אחת, וכל אחד רואה להשלים קומתו להקב"ה, על ידי שיסגל מצות ומעש"ט, ובלתי זאת אין באפשרי להיות קומה שלימה לעולם.

וכפי שאומרים בשם הרב הצדיק הקדוש מורינו הרב רבי שלמה קארלינער זצ"ל. למשל, מלך אחד שהיה צריך ליקח איזה דבר ממקום גבוה מאוד, ולא היה לו כל כך סולמות הרבה. מה עשה? העמיד כמה אנשים אחד על חבירו, עד שהגיע העליון למקום הגבוה שהיה הדבר מונח שם. והנה אין באפשרי לומר שהאיש העומד על הארץ אינו נצרך לזה, הלא אם ילך האיש ההוא ממקומו יפלו כולם.

כן הוא הדבר ממש בקדושת הקב"ה. כי באמת אין באפשרי להשיג חיות הבורא ב"ה, בלתי אם יש ששים רבוא ישראל והם כללות ישראל. והגם שיש בזה אנשים קטני הערך, עכ"ז בלעדם לא ישיגו הגדולים חיות הבורא ב"ה, וכל הצדיקים המשיגים חיות הבורא ב"ה מחוייבים להתאחד עם כל ישראל. לזאת צריך כל איש ישראל להכין עצמו להיות קומה שלימה, כל אחד לפי ערכו וערך נשמתו...

⁶ בית אהרן, נצבים

וראה עוד לקמן: ענף "שבת אחרונה בשנה", וענף "שבת קודם ר"ה".

⁶ ואח"כ מסדר הכתוב כסדר ראשיכם שבטיכם וכו'. היינו ה' בחינות ראשונות. ואח"כ ה' בחינות שניות טפכם כו'. היינו שני העולמות, מן העולם ועד העולם. היינו מן ה' עולם, ועד ה' עולם, כידוע שני ההי"ן, עוה"ב ועוה"ז, שמאיר הקב"ה את העוה"ז גם כן. וצריך כל אחד לעשות תשובה. ובפרט בראש השנה בכדי להשוות שני העולמות. היינו לבטל העוה"ז שיהיה שוה לעוה"ב. ולזה איתא במדרש. ה' אורי בראש השנה. וישעי ביוה"כ. כי באמת כשישראל עושין תשובה בראש השנה, ובפרט בעת תקיעת שופר, מביאים על ידי השופר אורות עליונים, עד שמאיר להם בכל השנה. אמר כי"ר.

מחוטב עציך

*****

"מחוטב עציך" טו' באב

עד שואב מימיך" שמחת בית השואבה

ונראה דהכתוב מרמז לנו ימי התשובה, אשר האדם צריך לחשוב עם קונו ולתקן את אשר עיוות, והוא על דרך מאמרם (זוה"ק וארא ל"ב:) על המקרא הנאמר באיוב (איוב א, ו) ויהי היום ויבואו בני האלהים להתיצב, כי זה היום הוא יומא דימי נוראים שהוא ראש השנה. גם בכאן הנאמר "אתם נצבים היום", הוא ראש השנה הנקרא היום, אשר כל באי עולם עובדם לפניו כבני מרון,

ומפרש הכתוב התחלת הימים אשר מפוגל בהם לעשות תשובה, שהם מחוטב עציך עד שואב מימך, על דרך דאיתא בספרים הקדושים אשר ימי הנוראים מתחילין מט"ו באב עד הושענא רבה, וזהו הרמז מחוטב עציך, היינו מט"ו באב שבו פסקו מלכרות עצים כמחז"ל (תענית ל"א.), וכדאיתא בגמרא (שם) מחמשה עשר באב מאן דלא יוסף יסף, היינו מי שלא יוסף על מעשיו לעשות מעשים טובים וכו'. ומסיים הכתוב עד זמן שואב מימך, הוא הושענא רבה יום השביעי משמחת בית השואבה, ודוק.

7 צמח דוד דינאב, נצבים

"מחוטב עציך עד שואב מימך"

רמז לראש השנה ויום הכפורים

"מחוטב עציך עד שואב מימך" זה ראש השנה ויום הכפורים, "חוטב עציך" זה ראש השנה, שעל קריאת שמע שהיא קבלת עול מלכות שמים איתא, 'אתם עשיתוני חטיבה אחת בעולם', "עציך" היינו כדאיתא כליות יועצות, ובר"ה איתא אמר הקב"ה וכו' ואמרו לפני וכו' מלכיות, כדי שתמליכוני עליכם, ו"שואב מימך" זה יום הכפורים, דכתיב "וזרקתי עליכם מים טהורים, וטהרתם מכל טמאותיכם", כפי מה שישראל מטהרים עצמם, כך מקבלים מן הטהרה העליונה.

אמרי אמת, גור, נצבים תרפ"ג

רמז לימים טובים של חודש תשרי

אתם נצבים היום כולכם לפני ה' ח' ראשיכם שבטיכם זקניכם ושוטריכם וגו'... ונראה כי החמשה דרגות שבפסוק הראשון הם רומזים לחמשה יו"ט הנמצאים

7 ובאופן אחר ראה צבי לצדיק נצבים: ונראה לי שהתוה"ק באה כאן לרמז הענין תקיעת שופר בראש השנה, אשר הקב"ה מאהבתו לעמו יהיב עיטא לאיתערא בשופר כמבואר בזוה"ק (ח"ב רנ:), והעצה הזאת הוא להשקיט מעלינו כל הדינים והמקטרגים המתעוררים בזה יום הדין כמבואר שם. והנה התחלת המשפט הוא בראש השנה כמאמר הכתוב (תהלים פא, ה) משפט לאלקי יעקב, והגמר הוא בשמיני עצרת, אשר אז ניתן רשות לשוטרי מעלה שקיבלו הפתקין בהושענא רבה, לעשות מה שכתוב בהם, כמבואר בזוה"ק (ח"א רכ:).

וזה נרמז כאן, אתם נצבים היום, דא ראש השנה, כידוע (זוה"ק ח"ב לב:) שבכל מקום שנאמר היום סתם קאי על ראש השנה, וביום הזה אתם נצבים כולכם למשפט, ראשיכם שבטיכם וכו', והמשכת זמן המשפט הוא, מחטב עציך, היינו משעת תקיעת שופר שהוא עצ"ה טובה מאהבת הקב"ה וחטיבת"ו לעמו בני ישראל, עד שואב מימך, היינו עד שמיני עצרת שמתפללין אז על מימי גשמים, (וכן באמת עולה מספר 'שאב מים' למספר גשמיים, המילוי של שמות הידועים, עיי"ש בכונות (שער הכוונות דרושי חג הסוכות דרוש ט'), כי עד זה הזמן צריכין אתם לשוב בתשובה שלימה לפניו ית"ש, ולבקש רחמים מבעל הרחמים.

בחדש תשרי, והם ר"ה, יו"ב, וסוכות, ולולב ומינו, והו"ר ושמ"ע נחשבים לאחד, כי הם באמת בחינה אחת שהוא גמר החותם, ומזה זוכים לבוא לשמחת תורה, ראשיכם רומז לראש השנה, שאז מקבלים ישראל עליהם מלכותו ית' על כל ימות השנה... שבטיכם רומז ליה"כ, כי שבטיכם רומז לבחי' התחלקות, שכל שבט הוא בפ"ע... וזה בחי' יוה"כ, שבו מתקדשים ישראל בהחמשה עינים שהם כנגד חלקי הנפש, ונכלל בהם כל החמשה חושים שבאדם... זקניכם רומז לבחי' סוכות, כי בחג הסוכות מאירים בכל הימים קדושת הז' מדות העליונים שהם הז' אושפיוזין עילאין, וזה מרומז בזקניכם, שהוא מלשון שאל אביך ויגדך זקניך ויאמרו לך. שוטריכם רומז להד' מינים שבלולב, כמו שאיתא במדרש שהוא סימן שישראל מנצחים בדינם במאנא קרבא שבידיהם, וזה בחי' שוטרים, שאז זוכים ישראל להיות שוטרים ומושלים על כל הבריא. ועוד נוכל לומר, כי שוטריכם רומז להו"ר ושמ"ע, אשר בהם פתקין נפקין מבי מלכא כידוע בזוה"ק, וענין הפתקין היא, שאז נותן להם השי"ת שטר כתוב וחתום בגושפינקא דמלכא שהם המושלים על כל עניני הבריא, וכל הנהגת הבריא יהי' כרצונם, וזה בחי' שוטריכם שהוא מלשון שטר כתוב וחתום בחותמו של מלך בידיהם של ישראל, כל איש ישראל רומז ליום שמחת תורה, כי ענין שמחת תורה הוא, כי אז אחר כל הימים אלו הקדושים זוכין ישראל לילך בדרך התורה, שזה עיקר השמחה והחדוה לפניו ית', והנה בעת שמחת המלך אז הוא מקרב לכל האנשים, אפי' להפחותים והנמוכים, כמו כן בשמחת תורה מתעלים כל איש ישראל, אפי' הפחותים והגרועים שאין בהם שום דבר טוב ח"ו, רק מה שהם מכוונים בשם ישראל, גם הם יכולים אז להתקרב ולהתעלות למלך הכבוד ביום שמחתו.

⁸ דברי בינה ביאלא נצבים

התשובה עזיבת החטא ולימוד התורה

אתם נצבים היום ראשיכם וגו' מחוטב עצך עד שואב מימך, י"ל מהראוי לכתוב מחוטב עצים, ואמאי כתיב עצץ בכ"ף, אך התורה מרמז בזה הפרשה שקורין תמיד קודם ר"ה, שכולם נצבים לדין לפני ה' בר"ה, ויהא בטחון לכולם שיצאו בדימוס מהמשפט, רק שיעשו תשובה, ועיקר תשובה הוא עזיבת החטא, וגם ללמוד תורה, כמו דאיתא מי שרגיל ללמוד דף אחד, ילמוד שני דפין, וזהו שאמר הפסוק כולכם נצבים לפני ה' אלוקיכם שהדין יהפוך לרחמים, שהוא שם הוי"ה ובמה, אומר הפסוק מחוטב עצץ היינו שכל אחד יחטוב העץ, שהוא כלול חסד וגבורה, דאדם נקרא עץ השדה, שיחטוב, היינו שיבקע ממנו הרע, דהיינו עזיבת החטא, ועד שואב מימך, היינו שישאוב מי התורה שנקרא מים, שילמוד יותר וכן"ל. ליקוטי מהר"ם [אבי הרה"ק מראפשיץ] מליסק, נצבים

⁸ ענן שם בסוף המאמר: וזה ג"כ ענין החמשה ספרים המוזכרים בתפילת אבינו מלכינו, כתבינו בספר החיים וכו', שכל עניני האדם נכללים בהם בגשמיות וברוחניות, והשי"ת מביא כל אלו הרצונות לבחי' כתיבה וחתומה, שיתגלו כל אלו הרצונות, שאנו מבקשים בכל עינים האלו ויבואו לבחי' ספר, ומספרם חמשה כנגד אלו החמשה ימים טובים, הנרמזים כאן בפסוקים אלו כנ"ל, שעיקר תכלית האמיתי מאתם שיבואו לבחי' ספר שהוא בחי' הרמז כנ"ל, וזה בחי' הו"ר ושמ"ע שאז הוא גמר החותם ופתקין נפקין מבי מלכא, ועי"ז זוכים ישראל לבחי' שמחת תורה שהוא בחי' השמחה האמיתית מה שיהיו לעתיד לבא במהרה בימינו, בבחי' "ישמחו השמים ותגל הארץ", והשי"ת יחדש עלינו השנה הזו, לשנה טובה ומתוקה ונזכה לבוא לשלימות הטוב ולגאולה שלימה.

בראש השנה מתעלים כל העשר מדרגות של כנסת ישראל

אתם נצבים היום כלכם וגו'. הנה פרשה זו קורין לעולם קודם ר"ה, ומרומז במלת 'היום' דקאי על ר"ה, כי זה היום תחלת מעשיך זכרון ליום ראשון. שכל ניצוצי נשמות נצבים ומתעלים במקורם הראשון ביום זה, עד לפני הוי' ראשיכם שבטיכם וגו',

מחוטב עציך עד שואב מימך, פירט הכתוב עשר מדרגות, שכמו שיש עשר מדרגות בנפש האדם, דהיינו ג' שכלים וז' מדות, כך הנה כל ישראל הם קומה אחת שלימה, וכללות נשמותיהן נקרא 'כנסת ישראל' שנחלקת לעשר מדרגות, ובראש השנה מתעלים כל המדרגות, אפילו מחוטב עציך עד שואב מימך, שהם בחינות ומדרגות התחתונות,

⁹ לקוטי תורה להרב בעל התניא נצבים

שמירה יתירה

מראש השנה עד שמיני עצרת

או שיש לרמז בתיבות מחוטב עציך עד שואב מימך, שבוודאי מי ששומר עצמו בשמירה המעולה בכל השנה, שלא לפגום בשום דבר שבעולם, ולהיותו משכן ובית דירה לבורא כל העולמים, אזי מה טוב ומה נעים.

אך מי שאינו בגדר הזה, על כל פנים מחוייב האדם לעשות לעצמו גדרים וסייגים, להיות בשמירה המעולה מראש השנה עד שמיני עצרת, להיות שומר עצמו מכל נדנוד חטא ופגם, בכדי להיותו מקום מוכן להשראת אלהותו יתברך. וזהו מחוטב עציך, רמז לראש השנה, שאז אנו מבקשים סתום פיות מסטינינו ומקטריגינו. ומחוטב עציך מרמז על זה, וכנ"ל שהשם יתברך הוא חוטב ומסלק ומפיר כל עצת הקמים עלינו לרעה ח"ו, וזהו מחוטב עציך, דהיינו מראש השנה עד שואב מימך, רמז לשמיני עצרת, שאז נאמר (ישעיה יב, ג) ושאבתם מים בששון, בשמחת בית השואבה.

על כל פנים בזמן הזה מוכרח האדם לקבל על עצמו עול מלכות שמים שלימה, לשמור עצמו בגודל השמירה משום פגם ועון, אך לעשות מצות ומעשים טובים ולעסוק בתורה לשמה, בכדי שיהיה מרכבה שלימה לשכינה כבודו יתברך. ואז השי"ת יהיה בעזרו גם אחר שמיני עצרת, להיות בכל השנה כולה שמור מכל פגם ועון,, ולהיותו בגדר הצדיק האמיתי, אמן כיה"ר.

באר משה קאזניץ, נצבים

⁹ ובהמשך דבריו: ולכן אמרו רז"ל הוי שפל רוח בפני כל אדם לפי שיש בכל אחד ואחד בחי' ומדרגות מה שאין בחבירו וכולם צריכין זה לזה. ונמצא שיש יתרון ומעלה בכל אחד ואחד שגבוה מחבירו וחבירו צריך לו, וכמשל האדם שהוא בעל קומה בראש ורגלים, שאף שרגלים הם סוף המדרגה ולמטה והראש הוא העליון ומעולה ממנו, מ"מ הרי בבחינה אחת יש יתרון ומעלה להרגלים שצריך להלך בהם, וגם הם מעמידי הגוף והראש, וגם כשאירע כובד בראש מקיזין דם ברגלים ונרפא ומקבל חיותו ממנו, ונמצא שאין שלימות להראש בלתי הרגלים, כך הנה כל ישראל קומה אחת שלימה. ונמצא אפילו מי שמחשב בדעתו שהוא בחי' ראש לגבי חבירו, הרי אין לו שלימות בלי חבירו, וימצא חסרון בנפשו מה שחבירו משלימו.

לעברך בברית

*****

כריתת הברית חוזרת ומתעוררת בר"ה

אך דרך פרט איך הוא דרך היחוד, ומהו ענין התשובה ולמה דוקא בראש השנה. ביאר הכתוב אח"כ לעברך בברית, והענין כמו למשל שני אוהבים שכורתים ברית ביניהם שלא תפסוק אהבתם שאילו היה הדבר שהאהבה תלויה בו קיים לעד לא היו צריכין לכריתת ברית ביניהם אלא לפי שיראים שמא יבוטל הדבר ובטלה האהבה או שמא יגרום איזה מניעה מבחון. וע"י כריתות הברית תהיה אהבתם נצחית בל תמוט עולם ועד ולא יפרידם שום מניעה מבית ומחוץ. והיינו מפני שעושין ביניהם קשר אמיץ וחזק, שיתייחדו ויתקשרו באהבתם בקשר נפלא, ולמעלה מן הטעם והדעת, שאף שע"פ הטעם והדעת היה צריך לפסוק האהבה או לגרום איזה שנאה, אעפ"כ מחמת הכריתות ברית מוכרח להיות אהבתם לעד קיימת, ועל כל פשעים תכסה אהבה זו וקשר אמיץ זה, לפי שבאו בברית והתקשרות כאילו נעשו לבשר אחד. וכמו שלא יוכל לפסוק אהבתו על עצמו כך לא יפסוק מעל חברו.

ולכן נקרא בלשון כריתת ברית, כמ"ש אשר כרתו את העגל ויעברו בין בתריו, כלומר להיות שניהם עוברים בתוך גוף אחד להיות לאחדים. והנה ככל המשל הזה עשה לנו ה' אלהינו, דכתיב הנה אנכי כורת ברית נגד כל עמך אעשה נפלאות פי' למעלה מן הטעם ודעת... כי על ידי יג' מדות הרחמים שהמשיך משה רבינו ע"ה, נעשה כביכול כריתת ברית והתקשרות להקב"ה עם ישראל, לעורר את האהבה וסלחת כו' שלא יהיו עונותיכם מבדילין כו' כי חלק ה' עמו. לקוטי תורה להרב בעל התניא נצבים שם אות ב'

ברית השלישית בין ישראל לבורא

בסדרה הזו נזכר כריתת ברית השלישי שנכרת עם ישראל על התורה, כי הראשון היה בשעת מתן תורה, כמו שנאמר "ויגד לכם את בריתו", והשני היה בערבות מואב כמו שנאמר "אלה דבר הברית וגו' מלבד הברית אשר כרת אתם בחורב", וזה הוא השלישי "לעברך בברית",

10 תורת אמת לזבלין נצבים

10 וראה בספר פרי צדיק אות ב': במדרש תנחומא פרשה זו, שלש כריתות כרת הקדוש ברוך הוא כשיצאו ממצרים... והנה בברית שבפרשה זו, איתא בזוהר הקדוש שנחשב בכאן עשר מדרגות, חמש כנגד חמש, והם כנגד עשרת הדברות... והענין הוא שהדברות שבחורב ידוע שהיה מצד השם יתברך, וזה שהתחיל הפרשה של ברית הראשון, "אם בחקותי תלכו", וגו' דלשון חקה הוא שאין לזה טעם, כמו שאמרו במדרש חקה חקתי, היינו שתכוון לרצון השם יתברך אף שלא מדעת אף בשינה. וזה שמביא שם במדרש רבה הפסוק "חשבתי דרכי ואשיבה רגלי אל עדותיך", בכל יום הייתי מחשב וכו' והיו רגלי מוליכות אותי לבתי כנסיות ובתי מדרשות, היינו מעצמו בלי דעתו...

והברית השני שבפרשה הקודמת [כי תבוא], הוא בספר דברים שהוא ספר התשובה, היינו אם הישראל עושה תשובה, אז אף שלא היה מכוין כל כך לעומק רצון השם יתברך, אף על פי כן מנהג עמו השם יתברך ברחמים...

זוכר הברית זמרון ברית ישראל
ועל כן קודרים קודם ר"ה לעברך בברית

הסדרה הזו קורין תמיד בשבת שקודם ר"ה, י"ל מפני שנזכר בה הגמר של השלש בריתות שנכתרו על התורה... ובכח זה אנו נכנסין לקדושת יום הזכרון, וכמו שאומרים בו בסיום ברכת הזכרונות זוכר הברית, ומקור קדושה זו נמשך משבת שהוא רזא דדכורא, כדאיתא בזוה'ק זכור דדכורא הוא אות קיימא קדישא, ובשבת זה שהוא קודם ר"ה הוא המקור של יום הזכרון. ונשפע בו כח כריתת כל הבריתות, של עצם קדושת הברית שהוא רזא דדכורא כנ"ל. והבריתות של התורה, לכן קורין הסדרה הזו שנאמר בה לעברך בברית וגו' אשר ה' אלהיך כורת עמך היום, ומשמעות לשון היום הוא על היום הזה שאנו עומדים עתה, שבו נעשה ונגמר כריתת כל הבריתות כנ"ל...

כי הנה הכריתת ברית שעל המילה נעשה עיקר קיומו לדור השלישי. כמו שנאמר להיות לך לאלהים ולזרעך אחריו, והיינו כריתת ברית על הזריעה שיהיה נגמר בקדושה בדור השלישי, כענין בתלתא זימני הוי חזקה. וכמו שנאמר כי ביצחק יקרא לך זרע, ביצחק ולא כל יצחק והיינו יעקב אבינו ע"ה שהוא השלישי שבאבות, ובו נתברר ונתקיים בחינת אמת כמו שנאמר תתן אמת ליעקב וגו', וכמו"כ בענין ברית

וזה שהכנים בזה הברית כל העשר מדרגות, חמש כנגד חמש, אף שבאמת הם שני הפכים. ראשיכם, היינו מי שמתנהג במדת חכמה שהחכמה הוא בראש... כנגד טפכם שבחמש הב', היינו שאין יודע רק ההוה. שבטיכם, היינו מי שמושל על עצמו, כמו שנאמר "לא יסור שבט מיהודה" ותרגומו "לא יעדי עביד שלטון" וכו'. היינו שיש לו תקיפות בעצמו, שמה שמכיר שזה רצון השם יתברך, עומד על דעתו ואין שום אחד יכול לנטותו מדעתו. ובנגד זה נשיכם שאין להם דעת שלימה, כמו שאמרו ז"ל (תוס' ריש חולין) נשים דעתן קלות, ובנקל מניחה עצמה להתפתות. זקניכם, היינו שנותן עצות לנפשו שאף הגוף יהיה נמשך לרצון השם יתברך. וכנגד זה גרך, היינו אף שמשך עצמו להיות בתוך ישראל, עם כל זה הגוף עדיין אין נמשך כל כך, כמו שאמרו ז"ל (סנהדרין צ"ד). גיורא עד עשרה דרא וכו'. שוטריכם פירש רש"י ז"ל אלו שרודין במקל, היינו אף שדברי תורה אינם מתקבלים תיכף על לב האדם, וכמו שנאמר "ועתה אם שמוע תשמעו בקולי" ופירש רש"י ז"ל 'אם עתה תקבלו עליכם, יערב לכם מכאן ואילך, שכל התחלות קשות'. עם כל זאת מכריח עצמו ומסגף עצמו עליהם. וכנגד זה מחוטב עציך, היינו: שרוצה תיכף לראות הקבלות שכו, על דרך שאמרו ז"ל באבות ולא קרדום לחפור בה. כל איש ישראל, ולא כתיב בני ישראל, רק איש, ומרמז על אותו שמכוין לעומק רצון השם יתברך. וכנגדו עד שואב מימך, היינו: שהוא משוקע בכל התאות, כמו מים שמרמזים לכל התשוקות והתאות כידוע. עם כל זאת הכנים כולם בברית, היינו מי שהוא נמשך תמיד אחר רצון השם יתברך, אז אף אם יארע לפעמים שהוא במדרגה קטנה, השם יתברך מאיר לו, שאז היה גם כן רצון השם יתברך בזה המדרגה. למשל טפכם, היינו שאין רואה את הנולד כנ"ל... מחוטב עציך עד שואב מימך, היינו שמשוקעים עוד בתאות עולם הזה, לפעמים בא מזה גם כן טוב כמו שאמרו ז"ל (פסחים ס"ח:) מתחלה כי עביד לגרמיה הוא דעביד. היינו מאחר שהאדם הוא בגוף, אי אפשר לו שיכוון תיכף לשם שמים, רק מתוך שלא לשמה יבא לשמה, ולזה גם זה הוא טוב.

וזה מצד מדרגת יעקב. ומהיכן זכה לזה, על זה אמר "לעברך בברית" וגו' ופירש רש"י 'להיותך עובר', היינו שהאדם בעצמו מכניס עצמו באלה ובשבועה, אף שאם לא מקיים יענש על זה, מקבל על עצמו העונש גם כן, אם חס ושלוש יעבור. ומאחר שהוא עצמו מקבל על עצמו כל כך, השם יתברך מסייע לו, אף אם הוא במדרגה קטנה, גם אז היה רצון השם יתברך בזה...

שעל התורה נגמר לקיום בכאן על ידי ברית השלישי, ולכן נרמז בו תיבת אמת את"ם נצבים, כי בברית השלישי נתברר בחי' אמת לקיום לעולמי עד, כמו שנאמר אחר זה למען הקים וגו', וכאשר נשבע לאבותיך לאברהם ליצחק וליעקב. תורת אמת לזבלין נצבים

אפילו אם יש כתם בישראל

עוד שמעתי מכקזמו"ר מחר"ש ענגיל זצ"ל שהי' פעם בצאנו בשבת פרשת נצבים לפני סליחות זכור ברית של ערב ראש השנה, ואא"ז הרה"ק מצאנו זי"ע אמר תורה בפעודה שלישיית יותר משני שעות, ענינים נשגבים שאף החסידים הזקנים לא השיגום מרוב עמקותם, והבין רק שמדבר מעולמות העליונים. אבל מתוך הדברים קלט שאמר על הפסוק (דברים כט, יא) לעברך בברית ה' אלוקיך וגו' אשר אנכי כור"ת עמ"ך היו"ם שסופי ג' תיבות אלו הם כתם, לרמז שאפילו אם ח"ו יש כתם בישראל, אעפ"כ כרת ה' אלוקינו עמנו ברית.

וכקזמו"ר זצ"ל הוסיף על פי זה לפרש מ"ש דהמע"ה בתהילים (ז, ט) שפטני ה' כצדקי וכתמי עליי, כאילו אות כ' הוא משורש המלה, רצה לומר בין בתומי ובין בכתמי תשפטני ה' לטובה.

כל המתוב לחיים דף סו'

כשעוסקים בפרשה זו נכרת ברית חדש

"למען הקים אותך היום לו לעם, והוא יהיה לך לאלקים". פשוט היה להקדים כבודו יתב"ש, אחר כך העם, אכן איתא במד"ר יתרו (פ' כט) על פסוק שמעה עמי וגו' אלקי אני על כל באי עולם, אבל לא יחדתי שמי אלא עליכם, לבחינה זו נצרך אתערותא דלתתא, שיהיה בנו התלהבות ותשוקה שנהיה מיוחדים בעבודתו יתב"ש, סיים כאשר דיבר לך שהוא יתב"ש מוכן תמיד לקרב אותנו.

על כן יהיה ברור שכשעוסקים בפרשה זו נכרת ברית חדש, שלא נזוז כחוט השערה מדרכי נועם דתוה"ק וכל חיותנו דבוק בה, על ידי זה אף אם ח"ו אחד שוכח מה, כנסת ישראל תזכירו. על כן נתאמץ באמונה שבשבת קודש זה נתקרבונו יחד לכנסת ישראל ונקיים "אחזתיו ולא ארפנו".

11 שפתי צדיק, פילץ

לעברך בברית לשמש צינור שפע לעולם

ע"י עסק התורה וקיום תרי"ג מצוות

וזהו אתם נצבים היום (לעיל פסק מ). נצב מורה על מלכות, וכמו שכתוב (מלכים א')

11 וראה שם אות ב' אתם נצבים. פרש"י מלמד שכינסם משה לפני הקב"ה לכניסם בברית. כי עד עתה לא היו ערבים זה לזה, היה כל אחד כפי חלקו ויגיעתו בקודש, מה שאין כן כשעשה מרע"ה כנסת ישראל כולל, וגם אשר ישנו ואשר איננו, קשר גדול מכלל ישראל. לכן פתח בלשון "כולכם" וסיים "הקים אותך" לשון יחיד לו לעם, שעל ידי הברית נעשו כלל ישראל אחדות אחת, וידע כל אחד, שבמעט פחיתות מבאיש ח"ו לכל הכלל, ומלכלך ח"ו כתר עליון, כדרש חז"ל על פסוק ישראל אשר בך אתפאר.

וקוראין פרשה זו בכל שנה קודם ראש השנה, כי מעתירים בראש השנה 'תן פחדך על כל מעשיך, וייראוך כל המעשים', לכך מקדימין עצמם לקבל עול מלכות שמים, ואימת הדין מתוך אהבה, כמו שבראש השנה כל הברואים נסקרים בסקירה אחת, כן בשבת קודש כל ישראל מתאחדין ברזא דאחד, על ידי שמרע"ה כונס אותנו לבחינת אחדות, ומצדיקים הדין שהתוה"ק אמת וכל דיניה אמתיים, ועל כל פנים יהיה חל יראת עונש על חסרי דעת.

כנ. מת) נצב מלך, וכדאיתא באור החיים הקדוש. ותיבת היום, קאי על ראש השנה. ורצה לומר אתם נצבים היום, אתם, ישראל. נצבים, ממליכים, היום, בראש השנה, לבורא כל העולמים. כולכם, שבוודאי כל אחד מישראל ואפילו הפחות שבפחותים, כשנותן אל לבו קודם ראש השנה, ושב בתשובה שלימה לבורא כל העולמים, כל אחד במה שביכלתו. זה ע"י תעניות וסיגופים, ויש שמרבה בצדקה כפי יכולתו, ומקיים וחטאך בצדקה פרוק (דניאל ד, כד). אז כשמגיע ראש השנה יום המשפט הקדוש, שישראל עומדים בתפלה לפניו יתברך בגודל ההתלהבות ובאמיתיות כוונת הלב, בוודאי כל אחד ואחד לערכו הוא ממליך לבורא כל העולמים בכל העולמות. וזהו כלכם, שכולכם ממליכים לבורא כל העולמים, מהגדול שבגדולים עד הקטן שבקטנים.

ונחזור לענייננו, שעיקר קיום העולם הוא ע"י התורה הקדושה, וע"י ישראל העוסקים בה לשמה. אך שעסק התורה לבד אינו מספיק, כי אם שצריך ג"כ לקיים כל התרי"ג מצוות שנאמרו בה, בכדי לעורר על ידם הי"ג מכילין דרחמי. וכנרמז במלת תרי"ג, כאלו הם שני תיבות, תר י"ג. ו"תר", הוא לשון התעוררות, מלשון תיר ולא תיר (פסחים קכ:). וי"ג, רמז לי"ג מכילין דרחמי, דהיינו כנ"ל, שע"י קיום התרי"ג מצוות יתעורר במרום הי"ג מכילין דרחמי, להשפיע עלינו גודל רחמיו וחסדיו המרובים.

וזהו לעברך בברית, ברית גימט' תרי"ב. אך שעם הבורא יתברך, שהוא העוזר וסומך להאדם לקיים המצוות, שבלתי עזרתו יתברך לא היה בשום אופן באפשרי לקיים שום מצוה מהמצוות, ואתו עמו יתברך הוא תרי"ג.

באר משה, קאזניץ נצבים ¹²

¹² והמשך הדברים בפירוש הפסוקים שם: לעברך בברית, רצה לומר להיותך בבחינת מעבר בברית ההשפעה העליונה, להשפיע להעולם רחמים וחסדים מאתו יתברך, שע"י קיום התרי"ג מצוות הרמוזים בתיבת ברית כנ"ל, תעורר במרום מעבר ההשפעה הקדושה מהי"ג מכילין דרחמי. ואז ה' אלקיך, גם האלהים יומתק להוי"ה ורחמים, וכמו שכתבנו לעיל בפרשה העברה.

ובאלתו, ג"כ על הדרך שכתבנו בפרשה העברה, מה דאיתא בזוהר הקדוש (פנחס מה:): כל הנשבע כאלו נשבע בחיי המלך. וזהו ובאלתו, כלומר כמו שנשבעת להיות רבוק בחיי המלך מלכו של עולם, ככה תקיים. אשר, הוא לשון שבח, על דרך באשרי כי אשורוני בנות (גראשית ל, יג), ומרמז להתפלה והשבח שהאדם משבח להבורא כל העולמים. כלומר שבעת התפלה שאתה מתפלל, תהיה בגודל הדביקות בחי העולמים, כמו הנשבע בחיי המלך. ואז ה' אלהיך, יהיה הוי"ה ב"ה אלקיך, ביחוד אלקותו עליך ממש. ויהיה כורת עמך היום, דהנה הצדיק האמיתי הוא מחדש בכל יום השפע העליונה בבחינה מחודשת... וזהו כורת עמך, שהשי"ת יכרות ברית עמך. היום, להשפיע השפע הקדוש ממרום בכל יום בבחינה מחודשת, ועל דרך שדרשו חז"ל (ספרי ואתחנן ו, ו) על תיבת היום (לעיל ו, ו), שכל יום יהיו בעיניך כחדשים.

... אלה לשון שבועה, רזה דשבועה, ומרמז למדה המלכות מדה השביעית. וזהו ובאלתו, אשר ה' אלהיך כורת עמך היום, וקאי על ראש השנה הבא עלינו לטובה, כנודע שכל מקום שנאמר היום קאי על ראש השנה (זוה"ק הנחש רלא). דהיינו שאי"ה בראש השנה הבא עלינו לטובה, יהיה התחדשות הבריאה והתחדשות המלוכה, שאנו מקבלים עלינו עול מלכות שמים מחדש, משונה בטעם וריח לשבח מלפנים. ומדרך העולם כשממליכים מלך חדש, תוקעין לפניו בשופר ומריעין בחצוצרות, לאמר יחי המלך יחי המלך. כמו כן כשנמליך לבורא כל העולמים אי"ה בראש השנה מחדש, נתקע בשופר יחי המלך יחי המלך. וזהו

קורין פרשת נצבים להזכיר כריתת הברית עם ישראל שבפנימיותם טובים

באמת בכל ש"ק מתעוררת הנקודה שבלב, ששבת שהיא יום השביעי כנקודה בתוך שש קצוות, וזה שאמר התדב"א (פ"א) ימים יוצרו ולו אחד בהם זה יום השבת לישראל. וזה הענין שקורין פרשת נצבים קודם ר"ה, דהנה ראש השנה שהוא בחודש השביעי, ג"כ כנקודה בתוך שש קצוות, ומזה עצמו בא הדין בר"ה לדון על כל המעשים כמה פנימיות יש בהם, לכך קורין פרשת נצבים מקודם להזכיר כריתת הברית עם ישראל, להורות שהם עושין מעומקא דלבא והם עצמם פנימיות.

ולכך באה הכפרה ביוהכ"פ, דבאמת ישראל הם בפנימיותם טובים, ומעשיהם מעומקא דלבא כנ"ל, ואף אם עושים איזה עבירה ח"ו זה רק במקרה לא בעצם ח"ו, ולכך בנקל להטהר מהם. וז"ש במדרש (ב"ר פס"ה) ר' לוי אמר משל לקוץ וקרח שהיו עומדין על שפת הגורן ועלה המוץ בקוץ ונסתבך בשערו, עלה המוץ בקרח ונתן ידו על ראשו והעבירו, כך עשו הרשע מתלכלך בעוונות כל ימות השנה ואין לו במה יכפר, אבל יעקב מתלכלך בעוונות כל ימות השנה ובא יוהכ"פ ויש לו במה יכפר, שנאמר "כי ביום הזה יכפר עליכם". והכוונה כנ"ל דעשו הוא חיצוניות, ואף שנמצא אתו מעט טוב זה רק בחיצוניות, והרע הוא בעצם בפנימיותו, מה שאין כן ישראל הם פנימיות ואף שיש אצלם מעט רע ח"ו, איננו אחד עם עצמיותם, כי עצמיותם היא טוב והחטא הוא רק במקרה על כן בנקל להכבס ממנו.

¹³ שם משמואל נצבים תר"ע

בימי הרצון בנקל להתקרב אליו ית'

עוד יש לומר אתם נצבים היום כולכם, כי עיקר בחי' ימי הרצון הוא שיוכלו ישראל לבא לאחדותו ית' ויהי' כולם מקושרים ומחוברים באחדות אחד, וע"י שיהי' כולם באחדות אחד עי"ז יוכל כל אחד להכניס כח עבודתו בחבירו, וחבירו בחבירו, ויהי' נעשה מזה בנין שלם וקומה שלימה, וזה אתם נצבים היום כולכם וגו' ראשיכם וגו', כל אלו תראו שיהי' באחדות אחד, ועי"ז יהי' לכולכם התייצבות לפני ה' אלקיכם,

וזה לעברך בברית ה' אלו קיך וגו' הכתוב מפרש, שזה הכח שנתן הקב"ה לישראל שיוכלו להתעורר מחדש ולבוא לשורש האחדות, זה מחמת לעברך בברית, כי ענין כריתות ברית הוא, מה שיש לאיש הישראלי חלקי אלקי ממעל וזה בר"ה, ועי"ז יש להם תמיד כח לחזור למדריגתן, למען הקים אותך היום לו לעם, היינו שהשי"ת מרומם ומנשא את ישראל לראשית הרצון מחד, כמו שהי' תחילת הבריאה בשביל ישראל, כמו"כ בכל שנה ושנה מתעורר ומתחדש זה הרצון הקדום, ולכן נקראו הימים האלו ימי הרצון, מחמת כי באלו הימים, אפי' אם יש לו לאדם רק איזה רצון

ובאלתו, במדת המלכות. אשר ה' אלהיך כורת עמך היום, בראש השנה הבא עלינו לטובה, שתהיה אז התחדשות המלוכה בחידוש הבריאה, נזכה אי"ה להמליך אותו יתברך בתפלתנו ובתקיעתינו, ונזכה לקבל עלינו עול מלכות שמים שלימה, ואז ממילא כל המקבל עליו עול מלכות שמים פורקין ממנו עול מלכות ועול דרך ארץ (עי' אבות פ"ג מ"ה), ותבטל מעלינו ומעל כל ישראל עול שיעבוד האומות, ויתבטל מעלינו ומעל כל ישראל כל גזירות קשות ורעות, אך שיגזור עלינו מהיום גזירות טובות ישועות ונחמות, אמן כיה"ר והבן.

¹³ וזוהי מצות שופר בר"ה, שהוא לעורר את פנימיות הלב, דלבות ישראל בעצם הם טובים, רק מכוסים באבן וצריכין לסלק את האבן, וכמ"ש במדרש (שם פ' ע') וגללו את האבן מעל פי הבאר

לעבודתו ית', אזי השי"ת ממלא הרצון שלו, ועוזר לו שיוכל להתקרב אליו מחדש, כי באלו הימים נתחדש למעלה ראשית הרצון שהי' בתחילת הבריאה, ומגלה מעלת ישראל לכל באי עולם, שכל העולם היא רק בשביל ישראל.

14 דברי בינה, ביאלא, נצבים

בחצי השני של אלול "ודודי לי" אתערותא דלעילא
ונצרך פעולה קטנה מצדך

אתם נצבים היום כולכם וגו', לעברך בברית וגו'. ופירש"י ז"ל כמו להיותך עובר, ולהבין למה לא נאמר באמת לשון להעבירך בברית, אמנם י"ל שרומז בזה על ענין קריאת הסדרה הזאת לפני ר"ה, שהזמן גרמא שיהיה העיקר באתערותא דלתתא להתקרב מצד האדם, וכמו שמתחיל ג"כ הסדרה בלשון אתם נצבים היינו אתם מצדכם,

והנה איתא בפידור הרב הקדוש על רמז הקדמונים בפסוק "אני לדודי ודודי לי" שהר"ת אותיות אלו"ל, ותוכן דבריו שבזמן הזה שהוא הארבעים יום האחרונים נשפע האתערותא דלעילא להיות אתערותא דלתתא... ונאמר מקודם אני לדודי שהוא האתערותא דלתתא... ודודי לי היינו שזה האתערותא שלי עושה לי דודי, וכמאמר דוד המלך ע"ה אם לא שויתי ודוממתי נפשי כגמול עלי אמו, שהאם מושיטה הדיד לפי התינוק שבו נשפע כל מטעמים, ורק פעולה קטנה נצרך להיות מצד התינוק להיות בו דעת שירצה ליקח הדיד לפיו ולמצוץ בו, כי בלא זה לא יגיע לו השפע, וגם הדעת הזה ניתן לו מלעילא, ולזה מתחיל הסדרא... לעברך כפירש"י להיותך בעצמך מצדך עובר בברית וגם האתערותא הזו... כדי שירגיש תענוג יותר כמי שאוכל לחם לרעבון נפשו, יומתק לו מאוד וטועם בהמאכל כל מיני תענוג, ולא כן כשאינו מתאוה למאכל.

וזהו למען הקים וגו' שגם האתערותא הזו בעצמה נמשך מלעילא לטובתך, למען הקים שמקים אותך שתהיה מצדך לו לעם, ובזה והוא יהיה לך לאלהים, ויש לרמז בר"ת "אתם נצבים, לעברך בברית, למען הקים. והוא יהיה. אותיות אלו"ל, כר"ת אני לדודי ודודי לי, לרמז דברינו הנ"ל.

תורת אמת לובלין נצבים

14 עוד שם בהמשך הדברים: לעברך בברית ה' א' וגו' למען הקים אותך היום לו לעם וגו', הנה היום רומז על ר"ה כידוע, וענין ר"ה הוא שאז נתעורר התחדשות הבריאה מחדש, כמו שהי' ראשית הבריאה שהי' רק בשביל ישראל, כמ"ש חז"ל בראשית בשביל ישראל שנקראו ראשית, וכמו"כ בר"ה נתעורר הרצון הקדום להיטיב לישראל, ומתמלא עליהם ברחמים ומגלה כבוד מלכותו ית' בעולם, שיכירו וידעו כל יושבי תבל אשר עיקר כוונת הבריאה לא הי' רק בשביל ישראל, שהם יעשו רצונו כל הימים ויגרמו לו נח"ר ותענוג בעבודתם, וזה אתם נצבים, שהיא לשון נפעל, שהיום בר"ה אתם מתעמדים ומתייצבים לפניו ית' מחדש, ומתעורר הרצון הקדום מראשית הבריאה שהי' בשביל ישראל, ומונה הכתוב בכאן עשרה מדריגות שהוא ראשיכם שבטיכם וגו', שהם נגד העשר ספירות הק'

דהנה השתלשלות כל הבריאה הי' ע"י הע"ס הק', וכל אדם מישראל יש לו מדה אחת השייכת לשורש נשמתו, מה שאין זה המדה לחבירו, ובאם יתעצם האדם בעבודתו ויתקדש ע"י אותו המדה הגנוזה אצלו בקדושת השי"ת, אזי יתגלה אותו המדה בעולם, אשר נאצל שורשה מהעשר ספירות, למקום הקודש, לראשית הרצון הקדום מבריאת העולם, וזה הוא באמת רק לישראל מחמת שהם חלק אלקי ממעל, ומושרשים כולם באחדות השי"ת וקדושתו ית', לכן יש בהם הכח הזה שיוכלו לבוא לראשית הרצון,

נצבים היום

*****

גם לב אבן צריך לזעוק

הרה"ק המגיד מטריסק זי"ע הפציר פעם את הרה"ק ר' יעקב צבי מפאריסוב זי"ע שיאמר תורה בביתו לפני אנשי שלומו, והיה אז פרשת נצבים, ואמר: אתם נצבים היום, את"ם הוא ר"ת א'בן מ'קיר ת'זעק, ואמר: שלכן לעולם קורין פרשת נצבים לפני ר"ה כדי לרמז שאף מי שיש לו לב אבן צריך לזעוק "היום" - דא ראש השנה - אל ה', וגעו כל העם בבכיה.

ספרן של צדיקים

הכל כדאי על מנת לזכות לאתם נצבים

בשם מרן הרמ"ח [מסלאנים] זי"ע, פ"א אחר שקרא היסוד העבודה [מסלאנים] זי"ע את התוכחה בפרשת כי תבא, התהלך בחדרו אנה ואנה, ואמר: אלץ איז כדאי, אלץ איז כדאי, אבי צו זיין [הכל כדאי, העיקר להיות] "אתם נצבים היום כלכם" וגו'.

מוקנים אתבונן ח"א דף קמ"ז

לחדש הרצון שהיה בימים אלו

של בריאת העולם עבור התורה

במדרש (ילקו"ש נצבים רמז תתק"מ) איתא, אתם נצבים (כט, ט), אמר משה לישראל אם אתם מבקשים לעמוד בעולם עמרו ועסקו בתורה, מה כתיב למעלה מן הענין (לעיל פסוק ח) ושמרתם את דברי הברית הזאת...

נודע כי בכ"ה באלול נברא העולם, ועיקר הבריאה היה עבור התורה, וצריך לעשות מעשיהו לכוננת הבריאה. ובפרט בימים האלה סוף ימי אלול, מחויב להרבות בתורה, ושיהיה הכל עפ"י התורה...

וכאן הוא אומר אתם נצבים דהנה הפרשה הלז קבועה תמיד בשבת שלפני ר"ה אשר על פי הרוב הוא כ"ה אלול ואז היתה הבריאה כנ"ל, ואמר אתם נצבים היום, שתוכלו לעשות מצב ומעמד מן היום, ולחדש הרצון שהיה אז. ותזכו שתהיו כלכם לפני ד' אלקיכם, שהויות והרחמים יהיה אלקיכם דייקא, ואין לזרים עמכם, וגם "לפני יהוה" "אלקיכם ר"ת 'אלי', כמו שאמר הכתוב "זה אלי ואנוהו", כמו שעל הים נפתחו עיניהם וראו הכל כבודו ית', ואמרו זה אלי ואנוהו, ופירש"י ז"ל ב' פירושם, לשון נוי, אנוהו במצות, ולשון נזה ודירה, ואמר הרה"ק אאמור"ר זצלה"ה ששניהם אמת, ע"י שאנוהו במצות נאים נוכל להיות מעון ונוה לו ית"ש, וכן גם עתה יפתחו עינינו להביט בנועם ד', ולהיות לו לדירה מכוון לשבתו עולמים אמן.

¹⁵ דעת משה, קאזניץ, נצבים

¹⁵ עי"ש בתוך הדברים שמבאר: ונראה, כי כל עשייתנו המצות הוא לייחד שמו יתברך, כדאיתא בספרים (תיקו"ז כ"ט עג.) "מצוה" אותיות השם, מ'צ' בא"ת ב'ש י"ה, ואותיות ו"ה. ואמר הכתוב כי המצוה, שעיקר עשיית המצוה הוא. הזאת, ע"י התורה שנקראת זאת, כמו שאמר הכתוב (לעיל ד, מד) וזאת התורה כו'. כי המאור שבה מחזיר למוטב (איכ"ר פתיחתא כ'), ועל ידה ידע איך לעבוד את ד'. ועבודה היה עיקר כונת הבריאה, כאמרם ז"ל (ב"ר א, ד) בראשית (בראשית א, א), בשביל התורה שנקראת ראשית. ברא את השמים, הוא בחינת אהבה. ואת הארץ, הוא בחינת יראה. וזהו אשר אנכי, בשביל התורה שנכללת ב' הדברות הפותחין באנכי. מצוך היום, היו כל הציווים שישנו היום, ושיהיו, הכל היה עבור התורה. ולכן לא עם הארץ חסיד, כי הגם שעושה המצוה, אינו עושה על פי התורה.

לפני ה' אלהיכם, בסבר פנים
מרצונו להשפיע טובה וברכה לישראל

"אתם נצבים היום כלכם לפני ה' אלהיכם". ובו יבואר הגמרא (ר"ה לד:): 'אמרו לפני מלכיות, כדי שתמליכוני עליכם, אמרו לפני זכרונות, כדי שתעלה זכרונותיכם לפני לטובה'. כי הכלל, הוא הבורא ברוך הוא דרכו להיטיב, ובפרט לישראל. וזה רצונו כשמשפיע טובות וברכות לישראל עמו, וחס ושלום כשישראל אינם ראויים להשפיע עליהם טובות, אין זה רצון הבורא ברוך הוא, אדרבא רצון הבורא ותענוגו כשמשפיע טובות על ישראל, והם ראויים להשפיע עליהם כל הטובות והברכות, וחס ושלום להיפך אין זה רצון הבורא. והכלל הוא, דבר אשר הרצון רוצה בזה, הבחינה הזאת נקרא 'פנים', ואשר אין הרצון רוצה בזה נקרא 'אחור'.

וזהו הרמז בגמרא 'אמרו לפני מלכיות', שמה שתמליכו אותי, יהיה בבחינת 'פנים'. וזהו 'אמרו לפני זכרונות', והזכירה תהיה לפני, בבחינת 'פנים' ולא בבחינת 'אחור', ועל ידי זה 'בדי שתעלה זכרונותיכם לפני לטובה', כי בזה שאני משפיע טובות, רצוני בזה, להשפיע עליכם טובות, כדי שתהיו בבחינת 'פנים'. וזהו 'כדי שתעלה זכרונותיכם לפני', בחינת 'פנים' לטובה, שרצוני בזה, על הטוב להשפיע.

וזהו הרמז בפסוק "אתם נצבים היום כולכם לפני ה'", אתם היום לפני ה', בבחינת 'פנים'. וזהו "אלהיכם", כי המדה המשפיע טובות לישראל, המדה הזאת נקרא אלהיכם, כלומר בזה שאתם נצבים היום לפני ה' בבחינת 'פנים', על ידי זה יושפע עליכם כל הטובות הנרמז במלת "אלהיכם", כנ"ל, כי מלת 'פנים' הוא מלשון פונה, ובה טובות השם יתברך, שרוצה לפנות לעמו ישראל לטובה, אבל בהרעה אין רוצה השם יתברך, נקרא 'אחור' שאין השם יתברך פונה לזה.

קדושת לוי, נצבים

רמז שבר"ה כשיגידון האדם כלולים בו
גם גזר דינם של התבואה פירות האילן והמים

ובשם אא"ז הרה"ק [רבי אלעזר] אבד"ק לאנצ'הוט זי"ע (בע"ס יודעי בינה) שמעתי עה"כ אתם נצבים היום כולכם (היום בר"ה כנז') עפי"ד חז"ל בר"ה (טז). בארבעה פרקים העולם נידון, בפסח על התבואה, בעצרת על פירות האילן בחג על המים בר"ה כל באי עולם עוברים לפניו כבני מרון. דהאדם נידון בר"ה, והוא כולל הכל בשביל כל הנבראים. ע"כ רמז את"ם ר"ת אילן תבואה מים, אדם, שהוא כולל הכל. והיינו הד' פרקים הנ"ל, 'נצבים היום' בר"ה. כי בר"ה כל באי עולם עוברים לפניו, והוא הכוללם יחד כנ"ל. עכדפח"ח.

שער יששכר תשרי אות מו'

16

¹⁶ מענין לענין ראה מה שפירש שם אות מז': בש"ס (ב"ב קמז). אמר רב זביד האי יומא קמא דריש שתא אי חמים כולה שתא חמימא אי קריר כולה שתא קרירא. רמז לענינו עפי"ד האריז"ל כי ביום א' דר"ה דנין ביחוד את הנשמה בפנימיות וביום ב' את הגוף, כמו שביאר בס' ערבי נחל ושאר ספרים. וצריכין לפי"ז ביום א' להתפלל בעיקר על צרכי נשמתו להעלותה מטיט רפש באר שחת, וביום ב' יוכל להתפלל על צרכי גופניות שדנין אז כנזכר (ושצריכין ג"כ לעבודת הש"י כנודע). וגם נודע בספרי תלמידי רבינו הבעש"ט זי"ע כי רא"ש השנ"ה כמו כן הוא בחי' ראש מכל השנה בכל ענינים, וכל התפלות והמעשים הנעשים בו, המה ראש ושורש השנה, ולפי זה התפלה שמתפלל ביום א' דר"ה הוא כולל כל התפלות של השנה כולה, והעיקר התפלה הוא להלהיב לבבו ונפשו להש"י בעבודה שבלב זו תפלה, כשארז"ל, ובפרט ביום א' דר"ה, שאז העיקר הפנימיות וצרכי הנשמה כנזכר, ע"כ אם מתפלל

כל עשרת ימי תשובה
יש להם הארה מיום כפור

אתם נצבים היום כולכם לפני ה' היום זה ראש השנה, מפני מה היום ולא כל עשרת ימי תשובה אלא זה היום קאי על כל עשרת ימי תשובה שכל עשרת ימי תשובה יש להם הארה מיום כפור יום שכולו ארוך יום שכולו שבת.

נצבים הוא לשון מעמד ומצב, היא בחי' מלאכים, ואיזה מעלה היא שאתם נצבים היום בבחי' מלאכים, והלא בחי' ישראל הוא למעלה מבחי' מלאכים, אלא זה ידוע לכל יודע ומבין, שיש מלאכים מקטריגים על ישראל, הן על פרנסה הן על יראת שמים, והם מקטריגים ביום שהוא ראש השנה, ועל כן הוא כך, אתם נצבים בשביל ישראל יש תיקון להמלאכים, אתם בשבילכם יתוקנו המלאכים, שיהי' להם מעמד ומצב על ידיכם, דהיינו על ידי שתעשו תשובה, יתהפכו המלאכים מדין לרחמים. סליק

17 לקוטי תורה טשרנוביל, נצבים

בני חיי ומזוני רמזים בתיבת נצבים

אתם נצבים היום, שרומז בזה הבטחה, אשר בר"ה הנקרא היום, ימשיך לנו בני חיי מזוני רויחי, שכל אחד מאלו נרמז במלת נצבים, כי אחז"ל [שבת קיב.] הוא צוה ויעמוד [תהלים לג ט] אלו הבנים, הרי בנים נרמז בנצבים, והעיקר שיהיו הבנים צדיקים, ונרמז במלת נצבים שהוא אתוון בנים עם אות צ', רומז על בנים צדיקים, וגם הממון נרמז בנצבים, ע"ד שאמרו חז"ל [פסחים קיט.] ממנו של אדם מעמידים אותו על רגליו, והחיים בוודאי נכלל בהבטחת נצבים, כמ"ש [האב"ע, בחידתו] המתים שוכבים, והחיים עומדים, הרי נרמז בזה "אתם נצבים היום" שיהיה לנו כתיבה וחתימה טובה, עם בני חיי ומזוני רויחי, כן יהי רצון, אמן.

חמרא טבא נצבים

נצבים גימטריא מדה ראשונה ואחרונה

מ"ג מדות הרחמים

אתם נצבים היום וגו' פרש"י ומדרש אגדה, למה נסמכה פרשת אתם נצבים

בפנימיות התלהבות לבו, וישפוך נפשו להשי"ת, כי יחס לבבו בקבלת עול מלכותו ית"ש באמת, נמצא הוא ראש לכל השנה, שנזכה בן להתפלל כראוי ולהלהיב לבבו להשי"ת, וזהו רמז בדרז"ל האי יומא קמא דריש שתא אי חמים (כי יחס לבבו להתלהב להשי"ת ביום א' דר"ה, כולה שתא חמימא, עי"ז יזכה בכל השנה להתלהב לעבודתו ית"ש כנזכר) ואי קריר כולא שתא קרירא, (ה' יצילנו ויעזרנו לעבודתו ית"ש, באמת ובלבב שלם ב"ב)

17 וראה ספר אמרי פנחס שער ד, שבת ומועדים אות צג': בשם הרב ומלאכים יחפזון בר"ה. וקשה מה המורא שלהם, הלא אין חוטאים ח"ו. ותירץ דבאמת מלאכים הקדמונים כמו מיכאל וגבריאל באמת אין להם לירא, אך המלאכים החדשים הנבראים מעשיית מצוה שעושים בני אדם [וכשעומדין] בראש השנה לדין אם עשו המצוות בשלימות בלי שום חסרון לכשימצאו חסרים, גם המלאכים הנבראים מהם חסרים, זה חסר יד וזה חסר רגל, [זה סומא וזה אלם וכדומה, לכך יראים. ובר"ה היא עדיין ביד האדם לתקן זה ולשוב בתשובה ולהשלים מעשיו] ע"כ יש לדאוג אף אם אין לו עבירות, כי מה יעשה לעוה"ב כשיתנו לו הבעלי מומים הנ"ל.

ועד"ז אמר הוא נ"י, שזה הפי' בגמרא שא"ל ר' אלעזר לתלמידיו ישוב היום שמא ימות למחר, ונמצא כל ימיו בתשובה. וקשה למה כל ימיו, וכי א"א שיהיה יום אחד בלי חטא, אך כתיב "אין צדיק בארץ" וגו' ופי' "יחטא" יחסר כמו קולע וגו' ולא יחטא, וכו'.

לקללות, לפי ששמעו ישראל מאה קללות חסר שתיים, חוץ ממ"ט שבתורת כהנים הוריקו פניהם, ואמרו מי יוכל לעמוד באלו, התחיל משה לפייסם אתם נצבים היום וכו' והרי אתם קיימים לפניו. עכ"ל

יש ניתן טעם למה אמר הכתוב לשון נצבים, ולא לשון 'עומדים' כי נצבי"ם גימ' "א-ל ונקה" (עולה קצ"ב) שהם מרה ראשונה ואחרונה מי"ג מדות הרחמים, שרומז, שהגם שישראל בגלות סובלים צרות וצער, עם כל זה גם זה הוא לטובה ורחמים, כמאמר חכז"ל שאברהם בירר שעבוד מלכיות.

מלבוש לשבת ויו"ט, זידיטשוב, נצבים

קורין הסדרה להמשיך תוקף ובטחון שודאי יהיה לנו תקומה וישועה

"אתם נצבים היום" וגו'. בכל השנים קורין סדרה זו בשבת שקודם ראש השנה, יש לומר הענין: כי ש"ק הוא המקור שכל קדישאן נפקין מיניה. והשבת הקודם לכל קדושה הוא המקור של אותה הקדושה. וקדושת יום הנורא הבא לקראתינו, שאנו מכירים היטב שעמידתינו דלים ורקים. וכל אחד ואחד מכיר את מעמדו ומוסר כלימתו נגדו, ויראתו ית' על פניו איך יוכל לגשת אל יום הנורא הזה.

לזה אנו קורין הסדרה הזאת בשבת שלפניו, להמשיך לנו התוקף והבטחון ליום הנורא הזה. במאמרו יתברך "אתם נצבים היום". שלכולנו יש מצב ותקומה, שאדרבה מעצם השברון לב הזה נמשך הישועה. כמו שנרמז במלת 'היום', כמו שהיום מאפיל ומאיר, כפירוש רש"י ז"ל. כי לית נהורא אלא האי דנפיק מנו חשוכא, ומעצם גודל שברון לבנו יש לנו בטיחות, שבוודאי יהיה לנו כל מיני ישועות לכל פרטי נפשות. ולא ידח שום אחד, כמו שנאמר "טפכם נשיכם וגו' עד שואב מימך" וגו'. "למען הקים איתך היום לו לעם".

תורת אמת, לובלין, נצבים

פרשת נצבים כנגד שבת קודש

והשתא י"ל לפענ"ד בדרך רמז, דגם הפרשיות שקורין באלו השבע שבתות, רומזות לתיקון ה' ימי בראשית, והיינו: בפרשת ואתחנן, אתה החלות להראות את עבדך את גדלך כו', אשר מי אל בשמים ובארץ כו', "שהוריד את השכינה לארץ, לשכון בתוך בני ישראל, והיא ע"י מתן תורה, ולזה בו סיפור מתן תורה, שפסקה הזוהמא כמו בשעת הבריאה, שנאמר בראשית ברא אלקים את השמים ואת הארץ, שאז הי' ההתקשרות השמים בארץ, וקבלת התורה היא קיום העולם, ובכח זה יבוא העולם לידי תיקון השלם, אם כן יש כאן רמז נגד יום ראשון... (עי"ש שביאר שייכות כל פרשה ליומא)

ובפרשת נצבים, אתם נצבים היום כלכם כו' לעברך בברית כו' מכוון נגד יום השבת, אות ברית הוא בין ה' ובינינו, לכן הקהל חקה אחת הוא, להתאסף בשבת בבתי כנסיות, ובתי המדרשות, מקדשי ה' לחדש בכל פעם הברית הקדוש הזה, למען הקים אתך היום לו לעם כו', והרי אי אפשר לקיים כל התורה והמצוות ביום אחד, אלא דבשבת אפשר זה, כמו שאמרו ז"ל (ירושלמי נדרים ספ"ג, ושמור"ר פכ"ה סט"ז, ועי' רמב"ם סוף הל' שבת) שקולה שבת כנגד כל המצוות.

לכן אמר להלן ושבת עד ה' אלקיך ושמעת בקלו ככל כו', ושבת רומז לשבת, דע"י

שמירת שבת נחשב לך כאילו שמעת ועשית כל אשר צויתך. כי הוא חייך ואורך ימיך לשבת על האדמה כו', דהוא יום שכולו ארוך ושכולו חיים טוב, וכולו שבת. לקט עני מהרה"ק ר' משה מקוסוב זצ"ל, קונ' מעות לתקון עמ' שעו'

רמזים נפלאים והמתקת הדינים

א"י "אתם נצבים היום כלכם לפני ד' אלקיכם", דהנה כבר כתבתי לרמז במלת 'היום' שהוא בסוד ה' פעמים יום, שעולה כמספר 'פר', אשר עיקר הכונה ביום ראש השנה הבע"ל למתק הדינים הללו דפ"ר משופ"ר, ובאתון ש"י מרומז המתקת הלזו, כי פ"ר, אם ניתוסף בו מספר כ"ז סוד הוי"ה בחינת רחמים (שער הכוונות דרושי ר"ה דרוש ז'), עולה ש"י, וז"ש (תהלים מז, ו) "ד' בקול שופר", והרצון שהשם הנכבד ב"ה וב"ש ממתיק לאתון פ"ר משופר, ובצירוף מספר ההמתקה שהוא כו', נעשה ש"י המוקדם לאתון פ"ר משופר, הבאים בסוף התיבה, בגימ' 'דבש', ולכן אחר שכבר נמתקו הדינים דפ"ר... בכח מצות תקיעת שופר, בא תיכף יום 'כפור', שהוא סוד כו' עם 'פר', (ע"י פרי עץ חיים שער יום הכיפורים פרק ב') סוד 'דבש' בחושבן (ע"י ספר תקט"ו תפילות לרמח"ל תפלה קי"א), יען שכבר נמתקו האתון פ"ר על ידי התקיעות. וזהו "אתם נצבים היום כלכם לפני הוי"ה", שיקדים שם העצם ב"ה, אל בחינת הפ"ר הראשון, לעשותו מתוק כדב"ש, הרמזו באתון ש"י משופר... והנה יען שהאתון ש"י דשופר עומדים מימין, לכן פסקינן בשלחן ערוך סימן תקפ"ה (סעיף ב') לתקוע בצד הימין, כדי להמתיקו כולו, באתון ש"י העולה 'דבש'.

צבי לצדיק, נצבים

למען הקים אותך היום לו לעם – בר"ה

*****

למען הקים אותך ע"י התורה

למען הקים אותך היום לו לעם, והוא יהיה לך לאלהים, כאשר דבר לך, וכאשר נשבע כו' (כט, יב). ויש לדקדק על אומר אותך שאינו מובן, והיה די אם אמר למען הקימך לו לעם. ונראה, דהנה בכ"ה באלול נברא העולם, ולא נתקרה דעת יוצר הכל, מחמת כי עדיין אדם אין לעבוד, עד אשר נברא האדם ולמד התורה. הגם שלא ניתנה עדיין, מכל מקום הלא מצינו באברהם אבינו ע"ה שקיים את התורה כולה עד שלא ניתנה (קדושין פב.), וכמו שאמרו חז"ל (ב"ר סא, א) שתי כליותיו היו יועצות לו. ומסתמא אדם הראשון יציר כפיו של קוב"ה, לא יגרע ממנו, ובודאי היה לומד תורה...

וזהו למען הקים כו', כדי שיתן לבם קימה בראש השנה, הוא יום הדין ויום המשפט. ואז כל צבא מעלה עומדים עליו מימינו כו', אלו מיימינים כו' (זוה"ק פנחס רלא.). וכמו שביארנו הכתוב למעלה (פסוק ט) אתם נצבים היום כולכם, היום קאי על ראש השנה, אז נצבים כולכם לפני ד'. וכדי ליתן לנו קימה, להיות אנן נצחין דינא, זה בא ע"י "אתך", א"ת מורה על כללות התורה מא' ועד ת'. כ', אות כתר. ורצה לומר ע"י שאנו מכתירין את השי"ת בהתורה הכלולה ב"את", שעוסקים באור ורו, הוא "סוד" התורה שמספרו ע', ואנו ממשיכין העינא פקיחא על ישראל, נותן לנו קימה להיות אנן נצחין דינא.

וזהו למען הקים, ליתן קימה, ע"י אתך. היום, בראש השנה שנקרא היום כנ"ל, כן אתם לו לעם. ואז והוא יהיה לך לאלקים, השי"ת יהיה לך למחסה ולמגן מן האלקים,

המה הדינים, לבל יוכלו קרב אליך. כאשר דבר לך, דבר לשון הנהגה, ורצה לומר כי עיקר ההנהגה הוא שיהיה לטוב לך,

18 דעת משה, קאזניץ, נצבים

בראש השנה צריך להיות בשמחה
וביחוד בעלי התפילה והתקיעה

"למען הקים אותך היום לו לעם" וכו' (כט, יב). ונראה לי, כי הבעלי תפלות נקראים 'למען' כמ"ש (משלי טו, כג) "שמחה לאיש ב-מענה-ה פיו", גם בעלי תוקעים נקראים 'למען' כנ"ל. וזהו פירוש "למען הקים אותך", בחינות אלו שנקראים 'למען' יהיו בשמחה ובהתרוממות, עד שיעור קומה העליונה. ותיבת 'היום' רומז לראש השנה וכן"ל, כי הגם שכל השנה צריך לעבודת של שמחה, אבל בראש השנה צריך יותר להיות בשמחה, ולהמשיך הבורא ב"ה עלינו.

19 אור לשמים, אפטא, נצבים

18 עי"ש המשך דבריו: וזהו היה ראשית הבריאה, וכמו שאמר הכתוב (תהלים מט, ג) עולם חסד יבנה. וזהו שאנו מתפללין (בפסוקי דזמרה שחרית) זכור רחמיך ד' וחסדיך כי מעולם המה (תהלים כה, ו), רצה לומר שתזכור לנו רחמיך וחסדיך. כי מעולם, ראשית בריאת העולם היה לזה, עולם חסד יבנה. וכאשר נשבע לאבותיך לאברהם ליצחק וליעקב, המה מורים על שם אהי"ה. כי הר"ת מן א'ברהם י'צחק י'עקב, הם איי', גימט' כ"א, כמנין שם אהי"ה. הרמז, כי אהיה עמהם ואטיבה להם בכל טוב, כאשר היה ראשית הבריאה לזה, עולם חסד יבנה, והבן.

19 בענין השמחה בר"ה, הבאנו כבר בפרשת כי תבא, וראה עוד בדרשות חת"ס ר"ה דרוש ה' שמפרש שר"ה נקרא וביום שמחתכם משום שמחת המצוה, זל"ק הנה מצינו בקרא (במדבר י') וביום שמחתכם ובמועדיכם ותקעתם בחצוצרות על עולותיכם, והוא לשמחת מצות יו"ט ההוא נצטוינו לתקוע. ומצינו בש"ס שהיו שופרות בבית המקדש כמבואר בערכין (ג): ואמנם בראש השנה נצטוינו (במדבר כ"ט א') יום תרועה יהיה לכם, והיא מצות עשה בפני עצמה, יהיה מאיזה טעם שיהיה - ומ"מ טעם הפשוט לעורר התשובה כמו שכתב רמב"ם בהלכות תשובה (פ"ג ה"ח), או להושיב כסאות למשפט או להמליך ה' עלינו, יהיה איך שיהיה מצות עשה היא זו - ומשום כן אחר שתקענו מיושב ויצאנו ידי חובה אליבא דכל הספיקות, אנו עומדין להתפלל מוסף ותוקעין בתפלה לא כסדר הראשון לחובת היום, שכבר יצאנו ידי חובה, רק לשמחת מצוה כתוקע לשיר לקיים מצות עשה של וביום שמחתכם ובמועדיכם כנ"ל

- ולשמחה מה זו עושה, הלא אינו חג אסיף ולא קציר, ולא נעשה לנו בו נס יציאת מצרים וענני כבוד וכדומה - ואיננו רק שמחת מצוה שזכינו לקיים מצות עשה של יום תרועה יהיה לכם - נמצא שזהו רני פלט ממש ומערבב השטן - ר"ל מערבבו לשלב ולערכו עם שם א' ל' כנ"ל - וזהו מכוון בלשון רש"י שרואה שמחבבין המצות, ר"ל שתוקעין לשיר ביום הזה, ש"מ שהוא משום חיבוב מצוה וק"ל.

ובענין בעלי התפלות ראה דעת משה, קאזניץ, נצבים: למען הקים אותך היום לו לעם (פסוק יב).. לכאורה תיבת לו, הוא כמיותר. אמנם הנה כל ההתהפכות הכל לטובה בתקיעות שופר ובהתפילות בראש השנה, הוא ע"י השליח צבור ובעל תוקע (זהו"ק ויקרא יח: ועי"ש אמור צט:). ובאמת גם שאר העם הם לו מעיר לעזור, אמנם השליח צבור והתוקע הם העיקר. וזהו למען הקים אותך, שיהא נותן קימה בהשליח צבור ובהתוקעים בכל מקומות מושבותיהם. ועל ידי זה לו לעם, כדאייתא בגמרא (סנהדרין יט:): כל המלמד בן חבירו תורה כאילו ילדו. וכן הם, ע"י כוננתם הרצויה ממשיכים לכם כל טוב. ועל ידי זה אתם לו, רצה לומר לשליח צבור, לעם. או לו, קאי על השי"ת, שהם מקימין אתכם להשי"ת לעם. והוא

אין מלך בלא עם

והברית לדומם את ישראל להיות לעמו ולנחלתו

לגבי קוב"ה בעצמו ובכבודו אין ערוך אליו, וכמשל אילו נאמר שמלך על עצים ואבנים, שאינם מן המין והסוג שיתייחס ותפול עליהם שם המלך, להיות מלכותו נקרא עליהם. אבל הוא הברית אשר כרת ה' עמנו, כמו במשל הנ"ל שעושה מצד הברית וההתקשרות, אשר הכריח את עצמו להיות לו לאוהב נאמן, אף שעל פי השכל אינו כדאי לו. כך הנה עשה ה' לנו, שהכריח את עצמו כביכול לקשר נפשותינו בו ית', להיות ישראל עלו במחשבה, ושיתגלה אור פנימיות מלכותו עלינו,

וזהו "לעברך בברית" על דרך שכתוב "עד יעבור עמך ה'" דהיינו לעבור ממדרגה למדרגה, ממטה למעלה, מאהבה שלמטה מן הדעת, עד אהבה העליונה שלמעלה מן הדעת, שהיא רק בחינת 'ברית', אשר כרת ה', "למען הקים אותך להיות לו לעם" פירוש כי אין מלך בלא עם, וצריך לכריתות ברית, להקים ולרומם אותך, כדי שתהיה בבחי' עם, להיות ישראל עלו עד בחי' מחשבה העליונה, והוא ית' השפיל את עצמו כביכול להיות לך לאלהים, ובזו הבחינה, הוא הקישור והיחוד בינו ית' ובין ישראל עם קרובו.

לקוטי תורה להרב בעל התניא נצבים שם אות ?

רמזים בטעמי המקרא

למען הקים אותך היום לו לעם וגו' הנה ידוע מספרים אשר פרשה זו אתם נצבים היום וגו' רומז על ראש השנה, על כן נלע"ד לרמז בהטעמים של התיבות הללו "למען הקים" וגו'... כי אמרינן בגמרא ר"ה תניא "כי חק לישראל הוא" אין לי אלא לישראל, לאוה"ע מנין, תלמוד לומר "משפט לאלקי יעקב" א"כ מה ת"ל "כי חק לישראל הוא", מלמד שישראל נכנסין תחילה לדין, כדרב חסדא וכו' מקמי דליפוש חרון אף, עיי"ש בגמרא (דף ח:)

וזהו הרמז בכאן בהטעמים ש"הקים אותך" הם בטעם תלשא, שהטעם הזה מורה על נשיאת ראש, כמ"ש באוה"ח הקדוש ז"ל בפרשת אמור (על פסוק כא, ט) עיי"ש... וזהו ג"כ שהתיבות "היום לו" הם בקדמא ואזלא, "היום" רומז על ר"ה, וקדמא ואזלא פירושו הוא שהם מקדימין ואזלין ונכנסין, כנ"ל בגמרא, ותיבת "לעם" הוא בטעם רביע, שהטעם הזה רומז על כנסת ישראל אמא דרביע על בנין, [= רובצת על בניה] להגן עליהם, וזהו ג"כ שתיבת "למען" בטעם מונח לשון מנוחה, כי זה הוא הקומה של בני ישראל, כאשר יש להם מנוחה ולא רדיפות וכו'.

מלבוש לשבת ויו"ט, זידיטשוב, נצבים

קיבול עול לקיים התורה

וקבוץ העם בשבת לפני יו"כ אצל החכם לקבל זאת

ולפי זה יובן המשך הפרשה למען הקים אותך לו לעם כאשר נשבע לאבותיך, דהיינו מכח השבועה שנשבע לאבותיך, הוזקק לאסור אותך גם כן בשבועת התורה, כדי שאם תעברו על שבועת התורה שוב לא יהיה זקוק אצלך, ולכך כנסם משה ביום

יהיה לך לאלקים, כלומר הוא, רמז על השי"ת, רומז כביכול השי"ת יהיה בידך. באם תראה ח"ו איזה דין על ישראל, תהיה אתם בבחינת השם, ותשליך הדינים על האומות עובדי כוכבים. וזהו והוא, השי"ת. יהיה לך, בידך. לאלקים, לבחינת הדין כנ"ל, (וכאשר דבר לך וכאשר נשבע לאבותיך, וכל טוב יהיה על ישראל, אמן).

הזה לעברך בברית ה' ובאלתו, כדי שיקבלו הכל היום שבועת התורה, וכיון שקבלו עליהם שבועת קבלת התורה, אפילו אם יחטא אדם אחר כך מחמת יצרו הרע מ"מ יש לו תקנה על ידי תשובה, שמכיון שמקבל שבועת התורה עליו ממילא לא יוכל הקב"ה לעבור על שבועה שנשבע לאבותיך, והוצרך לסלוח ולמחול אחר כך על ידי תשובה כמו שביארנו למעלה, שמצוה של תשובה גם כן מצוה בתורה. אבל פן יש בכם שרש פרה ראש ולענה, והיה בשמעו את דברי האלה הזאת והתברך בלבבו לאמר שלום יהיה לי, כלומר אנכי אינני מקבל שבועת האלה הזאת עלי, לא יאבה ה' סלוח לו, ועל זה נאמר למען ספות הרוה את הצמאה, כי בזמן שלא יקבל עליו שבועה שלי, אנכי אינני זקוק גם כן לקיים שבועתי.

ולכן הוא מנהג ישראל לקבץ העם בשבת לפני יום הכפורים, כדי שיחשוב להם עמידתם זה כאילו קבלו התורה, ומשה עומד בין ה' וביניהם (כדברים ה' ה'), כי דור לפי פרנס ופרנס לפי דור (ערכין י"ז ע"א), ועל ידי זה מקבלים עליהם שבועת התורה, ואחר כך אם ישובו ביום הדין, ממילא הוצרך הקב"ה לסלוח להם.

לכן אמרו (שוח"ט משלי י') בשעה שחכם יושב ודורש והעם שומעין, הקב"ה מוחל להם כל עונותיהם. ולכאורה ממ"נ, בלא תשובה וודאי אי אפשר שימחול להם, ובתשובה למה הוצרך דרשות החכם. ולהנ"ל ניחא, כי אולי חטא אדם וכפר שבועת התורה, ואז אפילו על ידי תשובה אין בטוח שיסלח לו ה', אבל על ידי דרשות החכם ושמיעת העם, ונחשב להם כאילו קיבלו עליהם שבועת התורה, ועל ידי זה יש להם בטחון, שאם ישובו ימחול להם ה' על כל עונותיהם.

דרשות חת"ס סליחות דרוש ה'

רחמים לישראל ודינים לשונאיהם

או יש לומר למען הקים אותך היום לו לעם, קאי על ראש השנה הבא עלינו לטובה. ורצה לומר למען הקים אותך, בקומה שלימה. היום, דהיינו בראש השנה, כנ"ל שתיבת היום, מרמז על ראש השנה. לזה ההכרח לו לעם, שתהיה רק לו יתברך לעם אחד, באחדות גמור בהבורא ב"ה. ואז והוא יהיה לך לאלהים, יהיה השם יתברך ב"ה אליך גם לבחינת אלהים שהוא בחינת הגבורה והדין. כשיצטרך לך מדת הגבורה לעשות דין בשונאי ישראל, ולהנקם מרודפיהם, ישפיע אליך גם ממדת הגבורה היוצא משם אלהים, להפיל על שונאך אימתה ופחד. וכמו שהיה במצרים נגוף ורפוא, נגוף למצרים ורפוא לישראל (זוה"ק נא לו.), כמו כן יתנהג ג"כ אתך, שאליך יושפעו גודל הרחמים מהוי"ה ב"ה, ולאומות השונאים אותך ולוחמים אתך, יפיל עליהם גבורה ודין מהשם אלהים. וזהו שגמר אומר כאשר דבר לך, רצה לומר כמו שכבר מאז דבר והנהיג עליך, מאז היותך במצרים, שהיה אז ג"כ בחינת נגוף ורפוא כנ"ל, אמן כן יהי רצון. והבן.

באר משה קאזניץ, נצבים ²⁰

²⁰ באופן אחר מבאר שם: למען הקים אותך היום לו לעם, למען הקימך בקומה שלימה, שאתה לבדך תהיה לו יתברך לעם, ויהיה שמו הוי"ה ב"ה נקרא רק עליך. ואז והוא יהיה לך לאלהים, שבשיהיה במרום ח"ו איזה קטרוג ודין ח"ו עליך, יהיה הוא יתברך כביכול הלוחם נגד הקטרוג, להשקיטו מעליך. וזהו והוא יהיה לך, ירצה, בשבילך. לאלקים, נגד בחינת אלהים, וכל דין שהיה מקטרג עליך, יהיה יתברך כביכול הלוחם נגד הקטרוג, ומשקיט אותו מעליך.

וגמר אומר כאשר דבר לך, רצה לומר כאשר כבר מאז בשעת בריאת העולם, שהיה אז הקטרוג מהמלאכים על בריאת האדם, שאמרו מה אנוש כי תזכרנו (תהלים ס, ה), עד

או יבואר לעברך בברית כו' (כט, יא), דהנה איתא בזוהר הקדוש (פנחס רלא). דבראש השנה מוכנים ע' קתדראין לשפוט את הארץ, אלו מיימינים ואלו כו'. ובהיות עם הישראלי מסגלין מצות ומעשים טובים, פועלים וגומרים שיגברו מליצי יושר על צד שכנגדם, וגם הם מפסימים על הרחמים להביא על ישראל. וזהו שאמר הכתוב לעברך בברית, שיהיה ד', היינו הרחמים. יהיה אלקיך, שגם אלקיך המורה על דין יפכים על הרחמים. ולמה זה, לכן גמר אומר "ובאלתו", ע"י שאנו מקבלים עול מלכות שמים. כי אלה, נקרא המלכות, כמו שאמר הרב הקדוש אאמו"ר זצלה"ה (עבודת ישראל נצבים) אלה, הוא לשון שבועה. ושבעה הוא מדת המלכות כנודע, והבן.

21 דעת משה, קאוניץ, נצבים

רמזי ר"ה בפסוקים הבאים

*****

ע"י שמיעת תוכחה מחכם הדורש

יתבטלו הקללות ויחולו על אויביהם וישראל יתברכו

אתם נצבים היום כולכם לפני ה' אלוהיכם ראשיכם שבטיכם זקניכם ושוטריכם כל איש ישראל (דברים כט ט')... ורש"י פירש (שם פסוק י"ב ד"ה והוא וד"ה היום) שאמרו מי יוכל לעמוד במאה קללות חסר שתים, על כן אמר אתם נצבים היום והם מעמידים אתכם (כפירוש רש"י) עי"ש.

ונ"ל על פי דאמרו חז"ל (שוח"ט משלי י') בשעה שחכם יושב ודורש והם שומעים, הקב"ה מוחל עונותיהם של ישראל, ומנ"ל הא. הנה שמיעת התוכחה מביא הכנעה בלב השומעים עכ"פ לפי שעה, והרי אפילו באחאב כתיב (מ"א כא כט) הראית כי נכנע אחאב מלפני, וכתיב (משלי יז, י) תחת גערה במבין מהכות כסיל מאה, ואמרו חז"ל (ברכות ז). טובה מרדות אחת בלבד של אדם יותר ממאה מלקיות, ואם כן שמיעת התוכחה יבטלו מאה קללות שבתוכחה.

ויש לפרש [עפי"ז] רוממות אל בגרונם וחרב פיפיות בידם לעשות נקמה וגו' לעשות בהם משפט כתוב הדר הוא לכל חסידיו (תהלים קמט ו'-ט'). כי לא לבד שימנעו מאה קללות, אלא כדכתיב לקמן בפרשת התשובה (דברים ל' ז') ובאו כל האלות האלה על אויביך ועל שונאיך אשר רדפוך, ולא עוד אלא שיתברכו ישראל, כדכתיב (שם פסוק ח') ואתה תשוב ושמעת וגו'. והיינו רוממות אל בגרונם, היינו דרשה

שהשי"ת גער בהם ולא שמע לעצתם, אך שדבר טוב על בניו הנעימים ישראל (סנהדרין לח:), שכל עיקר תענוגיו יתברך כביכול, יקבל אך מבניו ישראל הנעימים. וזהו כאשר דבר לך, ירצה, כאשר כבר מאז בשעת בריאת העולם, דיבר טוב עליך ובשבילך, לסלק הקטרוג מעליך.

21 עוד שם: או לעברך בברית כו' (כט, יא). ידוע כי השופר נקרא ברית, כדאיתא בספרים הקדושים. וזהו לעברך בברית, ע"י השופר הנקרא ברית. תוכל לעשות ד' אלקיך, רצה לומר: שאלקיך יהיה ג"כ ד', המורה על רחמים, וכנ"ל. וכמו שאמר הרב הקדוש אאמו"ר זצלה"ה (עבודת ישראל נצבים) על משנת שופר מאריך וחצוצרות מקצרין (ר"ה ט:), שע"י השופר ממשיך חסדים מאריך אנפין לזעיר אנפין. ובאלתו, רצה לומר: ע"י תיקון המדות וכנ"ל. אשר ד' כו' עמך היום, היום קאי על ראש השנה (זוה"ק פנחס רלא.), שנזכה ע"י תקיעת שופר בראש השנה להפך הכל לרחמים גמורים.

ברבים, ועל ידי זה חרב פיפיות בידם לעשות נקמה בגוים וגו', לעשות בהם משפט, כתוב בתוכחה מאה קללות, והדר הוא לכל חסידיו. ונאמר זה סמוך לעשרה הילולים שבתקע שופר (תהלים ק"נ), שכנגדם תקנו עשרה פסוקים במוסף ראש השנה (ר"ה לב.), לרמז כי יעמוד מוכיח בשער טרם יתקע שופר בעיר, ביום ראש השנה הקדוש והנורא, כדי שתכלה שנה וקללותיה ותחל השנה וברכותיה. והיינו שפייס משה רבינו ע"ה את ישראל אחר ששמעו מאה קללות, אמר להם להכניסם בברית, לשמוע תוכחותיו ופרשת התשובה, ועל ידי זה יהפכו לברכות.

דרשות חת"ס דרוש טז'

נשימות הצדיקים ממליצים

טוב בעדינו

כי את אשר ישנו פה כו' עמנו היום (מ, יל). עיין רש"י ז"ל שפירש איננו פה, קאי על הדורות העתידים. ונוכל ג"כ לפרש על הדורות אשר עברו. והנה היום, הוא ראש השנה (זוה"ק פנחס רלא.). והבטיחה לנו תורתנו הקדושה כי את אשר ישנו פה עמנו עומד היום, בתפילות עבור טובת ישראל. ואת אשר איננו פה, רצה לומר אף אותן הנשמות הצדיקים שכבר היו. אבותינו הקדושים, ונשמות כל הצדיקים אשר היו עד עד עמה, רק שאינם פה בעולם הזה. עמנו היום, רצה לומר בראש השנה הבא עלינו לטובה יהיו עמנו, וימליצו טוב בעדינו, אמן.

22 דעת משה, קאזניץ, נצבים

פרשת נצבים נקבעה בסוף השנה

שלכל שנה הנהגה מיוחדת

שמעתי מפי מו"ז [הרי"ם מגור] ז"ל, שנקבעה פרשת נצבים בסוף השנה, כמ"ש ז"ל (רש"י נצבים כט יב) כשיצאו מפרנס לפרנס עשה אותם מצבה. כמו כן בכל שנה יש הנהגה מיוחדת, וצריכין בסוף השנה לקבוע מה שנתחדש בזו השנה, כדי לצאת מסדר, לסדר השנה הבאה. עכ"ד ז"ל. ובאמת צריכין להתחזק בשבת אחרונה שבסוף השנה, כמאמרם ז"ל 'אילו שמרו ישראל שבת אחת כראוי מיד נגאלין', ויכולה השבת שתרחם... וכמו כן בחו של מרע"ה מתחדש בכל שבת בקריאת התורה, שתיקן לנו מרע"ה. "שיממה בפיהם" הוא הג"ן סדרים דאורייתא, שיש בכל

22 עוד על פסוק זה ראה מאור ושמש, נצבים שפירשו בענין האחדות: עיקר התרים בפני הפורענות הוא האהבה והאחדות, וכאשר יש בישראל אהבה ואחדות וריעות בין זה לזה, אין מקום לשום פורענות לחול עליהם... וזהו אמרו "אתם נצבים היום כולכם", רצה לומר אף על פי כן ששמעתם כל האלות הברית הכתובות למעלה, אף על פי כן תהיו נצבים ותהיה לכם תקומה, על ידי ש"ראשיכם ושופטיכם זקניכם ושוטריכם כל איש ישראל", שיהיו כולם בלב אחד ובאהבה, הראשים והזקנים וכל ישראל כאיש אחד. וזהו 'כל' פירוש כולם יהיו איש ישראל, היינו כאיש אחד. וזהו אמרו "לעברך בברית ה' אלהיך ובאלתו" שעל ידי ההתחברות תוכל לעבור בין כל האלות, ולא יגיעו עדיך כלל ולא יזיקו לך. "למען הקים אותך היום לו לעם" פירוש שעל ידי כן תהיה לך תקומה, שתנצל מכל מיני פורענות.

ואחר כך אמר "ולא אתכם לבדכם אנכי כורת את הברית" וגו', פירוש שלא לדורו של משה לבד שהיו גדולי הערך הובטח דבר זה, להנצל מכל רע על ידי ההתחברות, "כי את אשר ישנו פה ואת אשר איננו פה" שאפילו כל דורות הבאים הובטח להם דבר זה, לעבור בכל אלות הברית, ושלא ירעו להם על ידי האחדות וההתחברות שיהיה ביניהם וקל להבין.

שבת סדר מיוחד בפרשיות התורה. שימה גימטריא 'שנה', שבכל שנה יש דרך מיוחד בתורה...

ועיקר התחזקות לשוב בתשובה, בכח התורה שנקראת עץ חיים... ובשבת מתגלה מעיין התורה. וגם פירוש "נצבים היום" על שבת שנקראת 'היום'. וגם כתב בשבת ברית. והכתוב אומר כי "לעברך בברית" "אתם נצבים כולכם". ולכן בש"ק הוא זמן אסיפה, לקבל ברית שבת, ובה מתיצבים לפני ה'.

23 שפת אמת, גור, נצבים תרנ"ה

אחדות ואהבת ישראל הכנה לקבלת עול מלכות שמים

אתם נצבים וגו', ברש"י לפי שהיו ישראל יוצאין מפרנס לפרנס, ממשה ליהושע, לפיכך עשה אותם מצבה, וכו', איתא בשפ"א שכמו כן בכל שנה יש הנהגה מיוחדת, התחדשות, וצריכים להתחזק בשבת האחרונה, שבת הוא פתח, כתיב וביום השבת יפתח וביום החודש יפתח, ואיתא אלמלי משמרין ישראל שתי שבתות כהלכתן מיד נגאלים היינו השבת הראשון והאחרון משבתות השנה, איתא במדרש תנחומא "אתם נצבים היום וכו' כלכם" אגודה אחת וכו' אם נוטל אדם אגודה של קנים שמא יכול לשברם, וכו'... וקודם כל תורה ועבודה צריך להיות "ואהבת לרעך כמוך", גבי ר"ה איתא 'אמרו לפני וכו' מלכיות, כדי שתמליכוני עליכם', ו"אתם נצבים היום, כלכם" הוא קודם לזה...

איתא ובשבת מוסיפין ברכה אחת, וכו' משמר היוצא אומר למשמר הנכנס, מי ששכן את שמו בבית הזה, הוא ישכין ביניכם אהבה ואחוה, וכו' והקשו בתוס' מה ברכה היא זו, בלא שם ומלכות, אבל האמת היא שזה ברכה, דכתיב 'ואהבת לרעך כמוך אני ה'', היינו שחל שם שמים, איתא, התקינו שיהא אדם שואל את שלום חברו בשם, ואיתא בגמ' מכות, שהבי"ד של מעלה הסכימו בזה להבי"ד של מטה, אמרי אמת, נצבים

בר"ה הקב"ה משפיע לכנסת ישראל ממקום גבוה וממוסד

הנסתרות לה' אלהינו, שבראש השנה (תהלים פא, ד) בכסה ליום חגינו, שהשי"ת משפיע לכנסת ישראל ממקום גבוה עליון נסתר מאוד ומאוד, שאין שום בריה יודעת מאיזה מקום משפיע לנו, והנגלות לנו לבנינו, שאחר כך משפיע לנו השפע בהתגלות, וז"ש ה' מלך וגו' מעולם אתה, לשון נעלם, שמשפיע בראש השנה כשה' מלך, שממליכין אותו יתברך, אז מעולם אתה כנ"ל...

זרע קודש, ראפשיץ, נצבים

23 וראה בספר קדושת יום טוב, נצבים: מבואר בזוהר הקדוש (פנחס רלא). "ויהי היום" (איוב א ו) דא ראש השנה. וכבר כתבו ספרי הקודש, גם בהיום הנאמר כאן "אתם נצבים היום" רומז על ראש השנה. גם תיבת "היום" רומז לשבת, כטעם "שבת היום" (בשלח טז כה), וז"ש "אתם נצבים היום" דא ראש השנה, ופרש"י 'הרבה הכעסתם לפני המקום, והרי כלכם קיימים'. וקשה, הא מבואר בפרק יום הכפורים, דעל כמה עבירות אין תשובה ויום הכפורים מכפר, כי אם ח"ו, וכו', ועל זה רמז הפסוק "אתם נצבים", שתהיו קיימים "היום" דא ראש השנה, ויום השבת, דאם ישמור השבת כהלכתו, אז תשובה מהני, אף בלי יסורים הממרקים, כדברי הטו"ז ז"ל, ועל כן גם אם הרבה הכעסתם לפני המקום, חיים כלכם היום.

השבת שבתחילת השנה

והשבת שביציאת השנה משאירים ברכה

לכן כתיב "לא נפלאה הוא ממך" דווקא, אבל מכל הברואים הוא נפלא ורחוק, מאחר שהם תוך הטבע כנ"ל. לכן יש ב' אותות בכל יום, ברית מילה ותפילין, מילה ושבת. מילה ברית המעורר. ותפילין כח הדיבור... וכמ"ש "למען תהיה תורת ה' בפיך". וכן שבת סהדותא איקרי, ובו נפתח פיהן של ישראל בתורה, וזה קריאת התורה בשבת. וצריכין להתחזק בכח השבת, ומכל שכן בשבת זה שהוא שבת האחרון של השנה. ואיתא 'אילו משמרין בני ישראל שבת א' או ב' שבתות, מיד הם נגאלין' ועל כל פנים בשבת שבסוף השנה צריכין לדבק בו.

וגם בשבת שבתחילת השנה החדשה. דכתיב ויברך אלוקים את יום השביעי. ומצינו כי מי שהוא מבורך יש בו ברכה בביאה וביציאה, כדכתיב "ברוך אתה בבואך וברוך אתה בצאתך". לכן השבת בבואו נותן ברכה וקדושה לבני ישראל וכן בצאתו, וזה קידוש והבדלה. וכדאיתא בזוה"ק שיש שמחה למעלה בכניסת שבת ויציאת שבת, וכמו כן בשבת שבא בתחילת השנה. ושבת היוצא בסוף השנה משאיר ברכה בכניסה ויציאה. כנ"ל.

שפת אמת תרנ"ח

כשמקדש פיו בתורה ותפילה נעשה שותף לבריאת העולם שמתחדשת כל ראש השנה

לא בשמים היא לאמר, מי יעלה לנו השמימה ויקחה לנו, וישמיענו אותה ונעשנה כו'. כי קרוב אליך הדבר מאד בפיך ובלבבך לעשותו. הנה כתיב "בדבר ה' שמים נעשו וברוח פיו כל צבאם" והנה בראש השנה נתחדש בריאת העולם, וכשברא הקב"ה את עולמו נמלך בנשמותיהן של צדיקים. רצה לומר: מי שהוא בחינת צדיק ודבורו קדוש. דבר ה' היוצא מפיו בורא שמים. כתיב "גבורי כח עושי דברו, לשמוע בקול דברו". 'גבורי כח, עושי דברו' רצה לומר: עושים את הדיבור. "בפיך ובלבבך לעשותו" על ידי הדיבור היוצא מפיו, עושים אותו, שיהיה כך בלבבו. כי לא בשמים היא. שכינת עוזו, שהקב"ה השרה שכינתו בתוכינו. בפיות עמך בית ישראל. כמו דאיתא בזוה"ק מלכות פה. שהשכינה שורה בתוך פיו של אדם. וכשמתהרר עצמו לדבר בקדושה ובטהרה, להסיר כל המסכים והמקטריגים המבדילים, שמונעים את האדם מלדבר דיבורו באמת לפני הקב"ה, שזהו מעיקים לשכינה השורה בתוך פיו...

המקטריגים והמסכים המבדילים, שעל הקול והדיבור של אדם, מפני חטאיו, שאינו יכול להוציא דיבור קדוש מפיו, וכשהוא מתגבר על יצרו ושב אל ה' באמת, "ויזעקו אל ה' כו'". "צעק לבם" כו'. כל צעקתו הוא רק לה', שרוצה להתקרב אל ה', חי החיים, אלקי אבותינו, צעקה מעומקא דלבא, בלי שום טעם ושכל, כי אם למעלה מן השכל, בלתי לה' לבדו. זהו "גבורי כח עושי דברו" עושים את הדיבור, מקדימים נעשה לנשמע, לעשות את הדיבור. "בפיך ובלבבך לעשותו". לקבוע אותו בתוך לבבו, כמש"כ "אשרי אדם עוז לו כך מסילות בלבבם". שנעשה מסילה כבושה בתוך לבבו, בל תט לבו לדבר רע, כי אם לעשות רצון קונו. וכשזוכה אדם לזכך עצמו לדבר דיבור קדוש באמת לפני ה', אח"כ יכול לשמוע בקול דברו.

וכמו שאדם מזכך עצמו בתשובה להסיר כל המקטריגים והמסכים מדיבורו, כן מביא גאולה לשכינה, שמסיר כל המעיקים לשכינה, ובדבר ה' היוצא מפיו. שמים נעשו ממש. בריאת העולם מתחדש על ידו. וכמו שאומרים בשם הבעש"ט זצוק"ל

על פסוק "בא אתה וכל ביתך אל התיבה". שיכנס בתוך התיבה שמדבר עם כל גופו ולבבו ומחשבתו. וזהו שאנו מתפללים. ה' שפתי תפתח ופי יגיד תהלתך. היינו שיפתח את שפתי מכל המקטריגים, ושיכנס בתוך דיבורו, שיגיד תהלות ה'... וזהו שאנו אומרים ונרחיב פה ונמלאנה. שירחיב פיו ולמלאות אותו. וזהו על ידי תשובה כששב אל ה' בכל לבבו, שהוא מקצה השמים ועד קצה השמים, שצועק אל ה' בצעקה עד לב השמים... למעלה מן השכל.

וזהו שכתוב "אם יהיה נרחק בקצה השמים, משם יקבצך ה' אלקיך ומשם יקחך". הברית קודש נקרא קצה השמים, דאחיד בשמיא וארעא. ומי שפגם ח"ו בברית קודש, לא יש נדה יותר מזה שפגם במדה זו, ונתרחק מאוד מהשי"ת. עב"ז מבטיחו השי"ת כששב בתשובה שלימה, משם גם כן יקבצך ה' אלקיך, ומשם יקחך, מקצה השמים ועד קצה השמים.

והנה בראש השנה הוא יום בריאה של העולמות מחדש. וכפי מה שאדם מקדש ומטהר את עצמו שיהא דיבורו יוצא בקדושה ובטהרה, בפיו ובלבבו לעשותו. כן ממשיך עליו שפע וברכה וחיים על כל השנה, על כל ב"ב ועל כל העולמות כולם, שהם יתחדשו, על ידי שהקב"ה נמלך בנשמותיהן של צדיקים.

24 בית אהרן, נצבים

24 והמשך הדברים שם: וזהו ענין הנסירה, שבראש השנה התחדשות ובריאת המוחין חדשים. ואי אפשר כי אם על ידי נסירה, שהוא להסיר לבו מכל השכלים, שהוא ל"ב נתיבות החכמה המשפיעים ללב, והוא הדורמיטא, ושיצטקו אל ה' למעלה מן כל השכליים, שהוא עושי דברו, לעשות את הדיבור מחדש. ואח"כ לשמוע בקול דברו, שהוא שמיעת קול שופר. וכתקוע שופר תשמעו. כמו שהוא תוקע כן ישמע, כי ה' בקול שופר. רצה לומר: השי"ת שורה בקול השופר, והבן.

וזהו "לא בשמים היא". זה הוא השמות הקדושים אינם בשמים, כמש"כ בתיקוני הזהוה"ק. מפומא אפיק שמהן, ואצבעין כתבין רזין. שבכל תנועה שאדם עושה מנענע כל העולמות העליונים. ובדיבור שהוא מדבר עושה רושם, להביא שפע ברכה וחיים לכל העולמות. על כן "לא בשמים היא". לאמר "מי יעלה לנו השמימה". ס"ת הוי"ה. "וישמיענו אותה ונעשנה, כי קרוב אליך הדבר מאוד, בפין ובלבבך לעשותו". פירוש שהוא עושי דברו. ואח"כ "לשמוע בקול דברו" יזכה לשמוע בקול דברו, אחר הנסירה, וישמיענו אותה, ונעשה בריה חדשה ומוחין חדשים על כל השנה. ושפע וברכה וחיים טובים ארוכים ושלו, על כל ישראל אמן כי"ר בי"לא"ו י"לא"ו.

וראה עוד שם בספר בית אהרן: ביום ה' קודם שבת. התחיל בפסוק. "אתם נצבים" ואמר שהיא מיירי על ראש השנה. ודקדק מהו הלשון נצבים? מה לי מעומד או מיושב? והלא יש קדושה מיושב. אלא העיקר עמידה הוא אצלינו שנחיה קומה שלימה, על ידי שנתאחד כאחד... ואמר כי העיקר הוא ביום הקדוש הבע"ל, הוא לראות לתקן הכל בתפלה. כי בתפלה יש תיקון כל הענינים ענייני הגוף ונפש, לשפוך נפשו לפני ה'. הרוצה יוכל להבין ולהרגיש כל המקומות. אך אין צורך לזה, רק להתקשר ולכוין פירוש התיבה ודי בזה.

עוד שם בבית אהרן: איתא במדרש. תקעו בחודש שופר כו'. חדשו מעשיכם שפרו מעשיכם. כדי שיעלה זכרונכם. ר' ברכיה אומר שפרו מעשיכם חדשו מעשיכם כו' כדי שיעלה זכרונכם כו' ומה השופר מכניס בקצר ומוציא ברחב כך ישראל כו': ע"ש

דיבר מזה. כי 'חדשו' הוא על להבא, לחדש מעש"ט מעתה. ו'שפרו' הוא על העבר, לשפר ולתקן המעשים שעברו שקלקל. וזהו כוונת המדרש. חדשו מעשיכם מקודם על להבא, שלא לעשות מעשיכם כמו עד הנה. ואח"כ שפרו מעשיכם דלשעבר לתקן הכל. ור' ברכיה אומר. שפרו מעשיכם, במה? בזה שתחדשו מעשיכם, ומה השופר כו'. כי ישראל נכנסין בראש השנה בקצר. כי "מן המצר" כו' כי ממה נפשך, אם הוא יודע חשבונו, בוודאי צר לו. ואם

"בפיך ובלבבך" – ר"ה ויום הכפורים

"כי קרוב אליך הדבר, בפיך ובלבבך לעשותו", איתא בשפ"א היינו: בפיך ובלבבך לעשותו קרוב, לבני ישראל יש הכח, לעורר בשמים עת רצון בימים אלו, אלול, ראש השנה, איתא בשפ"א "בפיך" הוא ראש השנה, ו"בלבבך" הוא יום כפור, כתיב "ויפתוהו בפיהם, ובלשונם יכזבו לו, ולבם לא נכון עמו", ואיתא 'שיודעים לפתות את בוראם בתרועה' ואיתא 'בשופר אפתנו' ומה שייך פיתוי כלפי מעלה? אלא שזה הוא על ידי כח התורה, "ויפתוהו בפיהם" היינו שלא לשמה, הלב עוד לא נקי, עדיין אינו מקושר, אולם על ידי התורה הפה מתנקה, אע"פ שהלב עוד לא נקי, בני ישראל נפלו, "ויפתוהו בפיהם", ואחר כך ביום כפור נמחל להם, שביום כפור הלב כן מוכן... בראש השנה נפתח פתח, וביום כפור נגמר הדבר.

אמרי אמת, נצבים תרפ"ט

שבת האחרונה בשנה

*****

מאסף האורות וכולל כל השבתות

מה שאמרו חז"ל (שבת קיח:) אלמלי משמרין ישראל שתי שבתות כהלכתן מיד נגאלים, הם השתי שבתות קודם ראש השנה. ופעם אחרת אמר: ששבת קודם ראש השנה, ושבת אחר ראש השנה אלו הן השתי שבתות. ועוד אמר: השבת האחרון מהשנה כולל כל שבתות השנה, שמתאספין כל ההארות מכל שבתות השנה.

²⁵ ליקוטי הרי"ם לבעל החידושי הרי"ם זי"ע לר"ה

'יום אחד בשנה חשוב שנה'

היינו השבת האחרון, שבידו לתקן הכל

והנה כל שבת ושבת היא הכנה הראשונה שיוכל לקבל שבת הבא בקדושתו הגדולה, על ידי הכנה דרבה בששת ימי המעשה, היינו על ידי מה ששומר שבת כדת, זוכה להרגיש האור נועם מיקרת קדושת זיו הש"ק, וקדושה זו גורם לו, שיכין את עצמו בקדושה בששת ימי המעשה הבאים בקדושה וטהרה, ועל ידי זה זוכה לקבל פני שבת הבא, וכמו שנאמר (שמות לא, טז) "ושמרו בני ישראל את השבת, לעשות את השבת", היינו על ידי הכנתם שישמרו שבת בקדושתו, יזכו לעשות את השבת הבא, להרגיש בו אור פני מלך חיים.

והנה שבת זה שהוא שבת האחרון מהשנה שעברה, הוא נעוץ סופו בתחלתו, ועל ידי שמירתו בקדושה וטהרה, נוכל לתקן את כל מה שפגמנו בכל שבתות השנה שעברו, שאמרו צדיקים הקדמונים זצ"ל כאשר אם ירים איש את קצה המטה, יתרומם כל המטה, כן כאשר יתקן איש ביום האחרון יתקן כל הזמן, וזהו מ"ש (בתדב"א פ"א) "ימים יוצרו ולו אחד בהם" (תהלים קלט, טז) זה יום השבת, ודרש מלת אחד כטעם אחד העם (בראשית כו, י) יום המיוחד שבימים, והוא הש"ק, ויום אחד בשנה חשוב שנה' (ר"ה ב'), רצה לומר 'יום אחד' זה השבת קודם ההוא, מחשיב לדבר חשוב כל השנה כולה,

²⁶ ישמח ישראל, נצבים וילך

אינו יודע, צר לו על זה שאינו יודע. ויוצאין במרחב כי השי"ת מרחיב להם.

²⁵ וראה בס' 'קדושת חלקת יהושע' ר"פ נצבים: דהנה אמרו צדיקים, ששבת לפני ר"ה נקרא "שבת הגבור", כמו קודם פסח שבח הגדול, על שם "איזהו גבור הכובש את יצרו" (אבות פ"ד מ"א), וכו'.

מעלה את כל השנה

יום אחד בשנה חשוב שנה. (ר"ה ב:) אם מראשית השנה ועד אחרית השנה, היה יום אחד שעשה נח"ר לפניו ית', מציל על כל השנה, ואפילו יום האחרון מהשנה, וכל שכן שבת האחרון, שכל ברכאן דלעילא ותתא ביומא שביעאה תליין, מעלה את כל השנה. ועל שבת זה נאמר ש"ק נפשות ישראל בצל כנפיך יחסיון.

בית אברהם סלונים נצבים

האורות מכל שבתות השנה נקבצו בשבת זו

הנה שבת זו האחרונה שבשנה, ויש לתקן בה מה שהחסיר בכל שבתות השנה דביקות ועונג שבת, וכאשר שבת זו היא בעונג ודביקות כדת, ומתקן בה כל שבתות השנה, כל האורות מכל שבתות השנה כולם נקבצו באו בשבת זו. וזה שמפטרין בה "שוש אשיש בה", תגל נפשי באלקי. וכעין זה יש לומר בכל שבת מתקנין בה כל ששת ימי המעשה, ועל כן כל האורות של כל ימי השבוע כולם נקבצו באו בה. וזה שאנו אומרים בזמירות 'צדקתם תצהיר כאור שבעת הימים', ובתרגום (ישעי' ל' כ"ו) בפסוק "ואור החמה יהיה שבעתיים כאור שבעת הימים" מתרגם אור שבעת הימים כפל האור שבע פעמים, וכן פירושו כאן.

שם משמואל וילך תרע"ב

נצבים להעמיד קיום

לקדושת הזמנים שהיו בשנה שעברה

וזה הענין שקורין תמיד הפרשה זו בשבת האחרון של השנה, כמו שדברנו כבר על פסוק והיה מדי חודש בחדשו ומדי שבת בשבתו, ועל פסוק עולת שבת בשבתו, שבכל שבת של כל השנה יש התחדשות קדושה מיוחדת השייך לשבת זה. וכן בכל חודש יש הנהגה מיוחדת בקדושה, כידוע מהי"ב צרופי הוי"ה ברוך הוא שבכל חודש יש צירוף אחר. לכן בסוף השנה שמגיע הזמן להתחדשות השנה, בכל זמני הקדושה שעברו בשנה שלפניה, בתכונת הנהגה חדשה בכל פרטי זמני ועסק הקדושה, נצרך לזה גם כן להיות נצב ועומד, שיושאר בידו קיום בהנפש מקדושת הזמנים משנה העברה, ובכח הזה יכנס במדרגת קדושת הזמנים בהתחדשות שנה החדשה הבא לטובה:

פרי צדיק נצבים אות ג

בו קדושת אחרית שנה

ותשוקה לקבל עול מלכות שמים

השבת הזו הוא בחי' יום האחרון מהשנה, גם כשיש עוד אחריו ימי החול, כולם

²⁶ עי"ש המשך דבריו: ועל ידי שמקיים ומקדש השבת כראוי, זוכה להכנעה יתירה, ואחרי צאת השבת קודש שמשים אל לבו שהיה לו יקרת נפש, ולא היה מרגיש על עצמו, כמו"ש (שמות לא, יז) שבת וינפש ואמרו ז"ל (ביצה טז). כיון ששבת ווי אבדה נפש, על ידי מה ששבת ביום השביעי כראוי נודע לו וי נפש, שמשים אל לבו שפל מצבו שהיה לו נפש היתירה שהיא דעת השלם ולא פעל כלל, והכנעה זו היא הכנה לשבת הבעל"ט, שהוא יום הדין הבעל"ט, שנזכה לפתוח את פינו בתפלות ותחנונים ביום הדין ויוציא "כאור משפטינו [בל"א 'עס זאל לעכטיג ווערען']. באור פניך תבהיקם (זמר כל מקדש) רצה לומר לצורה העליונה, ע"ד בצלם אלקים עשה את האדם (בראשית ט, ו), ויזכה לרחמים ולאור פנים, לאור משפט, ע"ד שאחז"ל (ויק"ר כא, ג) "אורי" בר"ה, ועל ידי זה אנו מבקשים אחר כך לישועה, ע"ד דחז"ל (שם) "וישעי" ביום הכפורים, רצה לומר שנדע מה לבקש, ולהתפלל על רעיונות טובות, ולהפוך הדינים לרחמים.

נשפעים מקדושת השבת שלפניהם. נמצא שהוא קדושת אחרית השנה, והוא בדוגמת קדושת היסוד סיומא דגופא... מפני שהוא היסוד והכולל של כל המדות הקדושות, ומשרש קדושת היסוד נמשך קדושת המלכות. כי ע"י קדושת היסוד נשפע בקרבינו תשוקה וקיווי, לקבל עלינו עול מלכותו ית' שהוא קדושת המלכות. וזה ג"כ ענין קדושת השבת הזה, מקור השפעת התשוקה לקבלת עול מלכות שמים בימים הנוראים הבאים עלינו לטובה שהם קדושת מלכות, כמו שאומרים המלך הקדוש המלך המשפט, כאמרם ז"ל (ר"ה לד:) אמרו לפני מלכיות שתמליכוני עליכם. וקדושת השבת הזה הוא בחי' קדושת היסוד. וממנו נשפע קדושת המלכות כנ"ל, וזהו "אתם נצבים היום כולכם לפני ה' אלהיכם". "כולכם" מורה קדושת היסוד שנקרא כל. והשמות הקדושים הוי"ה אלהיכם מורה קדושת מלכות, כאמרם ז"ל (ר"ה לב.) אני הוי' אלקיכם [ובחדש השביעי] זה מלכות, וזהו "כולכם לפני הוי' אלהיכם"... וקדושת השבת הזה הוא מקור הברכה.

אמרי אמת לזבלין תרכ"ד

כשם שבהסתלקות משירע"ה נתקבצו ובאו כוחותיו

כך בשבת האחרון שקורים פרשה זו מתקבצים כל אורות שבתות השנה

"אתם נצבים היום כולכם" כו', עשה אותם מצבה, שיוכלו כל הדורות להחזיק מעמד. איתא ברש"י שיצאו מפרנס לפרנס. הגיד כ"ק אאז"ל וגם בשפ"א בשם הח' הרי"מ ז"ל, שבכל שנה מתחדש הבריאה, וזה גם כן בעין מפרנס לפרנס. שהעולם מתחדש, וזהו הרמז לפני ראש השנה, השבת האחרון מהשנה כולל כל שבתות השנה, וחכל הולך אחר החיתום. והשבת הזה הכנה לראש השנה, ואולי על זה רמז בקול שמחה, הבינה תגדל מהמעשה. בינה, ענין תשובה, בסוף השנה ולבבו יבין. תגדל מן המעשה, הרמז על ראש השנה, 'זה היום תחלת מעשיך'. ואיתא שם: כתיב "בתוך עמי אנכי יושבת", וכתיב "מרחוק ד' נראה לי". אולי זה הרמז על "אתם נצבים כולכם", להכלל בתוך כלל ישראל, ואז אף אם האדם מרחוק גם כן ד' נראה לו. וזה סוד ראש השנה, וזה ענין השבת שיש לכל נפש מישראל התקרבות, והרחוק נעשה קרוב.

ואיתא ברש"י אתם נצבים, שכנסם משה לפני הקב"ה ביום מותו, אולי הרמז ע"פ דאיתא בספר הזכות, שבפטירת הצדיק מתגלים אורות גדולים, ואז זמן ישועה לכל אדם להאחז בזה. וזה הרמז 'מכאן שכנסם לפני ד' ביום מותו'. וזה גם כן הכוונה בענין השבת האחרון, שמתקבצים כל האורות מכל שבתות השנה, והזמן מוכשר ומסוגל להתקרבות להשי"ת....

בית ישראל נצו"י, תשכ"ג

ענינים שונים

****

בסוף התורה הפרשיות מתקטנים

ובהתחלתה גדלים

בכל ר"ה נתחדש התורה והעולם והנשמות (עד"ש) [עד ש"ע] ולזה קודם ר"ה הפדרות קטנים שהוא הדורמיטא שנופל שינה על זעיר אנפין (על [אדם] קדמון) שהוא התורה ומחמת השינה נתחדש התורה. ובאדם קודם שישן מוסר נפשו ואומר בידך אפקיד רוחי וגו' שהוא ר"ת באר שהוא אין סוף, כי בור יש למימיו מדה וסוף, אבל באר שהוא מעין החיים אין פוסק תדיר, וכשהוא ישן ונעשה בחי' אין כלא נחשב, ומוסר נפשו לא"ס, נתחדש ונעשה בריה חדשה,

וזה חדשים לבקרים רבה, ר"ת רחל, וכל הבריות אין להם חיות חדשה כי אם על ידי השינה, אפילו מים גם כן ישנים ועי"כ נתקנו, ולכך בכל העולמות גם כן דורמיטא, ובתורה יש תרגום שגימ' תרדמה, ולזה כשראה שלמה המלך שהעולם מתמוטט אמר קהלת הכל הבל, כדי להביא כל העולם לבחינת אין, להמשיך להם חיות חדשה להתחדשות העולם.

ומטעם זה בתורה מתחילות הפרשיות גדולות וכן בש"ס בתחילת המסכתא יש כמה דפין גמרא בין משנה למשנה, ואחר כך מתקטנים מפני כשיורד האור מתחילה יורד הרבה, ובתחילת האור הוא חזק מאד, לכך המה ארוכים:
אמרי פנחס שער ד שבת ומועדים אות קה'

בריאת העולם במח התשובה ובזכות הצדיקים

שבת סליחות כ"ה אלול - היום הוא יום הילולא של חותני זקני הרב המגיד מזלאטשוב זי"ע אשר עשה כמה אלפים בעלי תשובה בחייו, ונלע"ד כי איתא בגמרא (עי' קה"ר ז, לב) אשר בעת הבריאה היה קטרוג ואמרו "מה אנוש כי תזכרנו" (תהלים ח, ח), הלא עתיד לחטא וכו', השיב להם הקב"ה, וכי למגנא בראתי תשובה, ישוב ואמחול לו.

והנה, היום כ"ה אלול הוא יום ראשון ליצירה, אשר בו היה הקטרוג, כדאיתא בספרי מקובלים (עי' ספר יצירה ב, ט) בסוד עולם התוהו עיי"ש. אמנם כתיב (ויק"ר לו, ד) "צפה הקב"ה במעשה הצדיקים וברא את העולם", בזה רמז שנסתלק היום הרב המגיד זצ"ל - שעשה כמה אלפים בעלי תשובה - ביום ראשון ליצירה, אשר עי"ז ברא את העולם שיעשו תשובה. והנה היום הוא שבת סליחות, יעזרנו השי"ת לעשות תשובה כהוגן טרם יצא דבר מלכות, וזכותו יגן עלינו וימליץ טוב בעדנו אכי"ר.

בך יברך ישראל להרה"ק מאוזהרנא זי"ע - בן
בתו של הרה"ק מרוזין זי"ע (פר' נצבים)

בלימוד הפרשה, אפשר להדבק במח שהשפיע משה

"אתם נצבים היום כולכם לפני ה' אלקיכם, ראשיכם שבטיכם" וגו' (דברים כט ט) פירש רש"י, 'שכינסם משה לפני הקב"ה ביום מותו, להכניסם בברית'. מפי קודש זקני החידושי הרי"מ ז"ל, בשם רבי ר' בונם ז"ל, "כולכם" - "ענקער גאר". יש לומר: כמו שהיה אז כל אחד, באותו מצב נתראו לפניו יתב"ש, לא בהתפשטות הגשמיות בחינת נביאים, רק לגודל עת רצון שהיה יום הלולא דרבינו קודש קדשים [מרע"ה] - העלה בכוחו כל דרגות ישראל כאשר המה, ומצאו חן בעיני השי"ת, "למען הקים אותך היום לו לעם". כדאיתא בספר הזכות מזקני ז"ל... שרצה [מרע"ה] למסור נפשו כדי שיהיה עת רצון, שימחול כל עונות ישראל, ע"ש. על כן, כשהגיע יום פטירתו, העלה כל הציבור כמו כן, ופרת הברית גם עמנו, דכתיב, "אשר איננו פה עמנו היום". על כן, בלימוד פרשה זו, יכול כל אחד להדבק בכלל ישראל במאז.

שפתי צדיק, נצבים, אות ג'

זמן המוכשר להכנעה והתעוררות לתשובה

הנה שני פעמים בשנה קורין התוכחות בזמן המוכשר לזה, כי דרושים המה לחפץ הזמן ההוא, קודם ראש השנה פרשת תבוא, כדי לעורר לב האדם לתשובה קודם יום הדין הנורא, ובעבור תהיה יראתו על פניו, פן תאכלנו אשו הגדולה. והיא קריאה של חיבה מלאה מוסר השכל עם הפרשיות הבאות נצבים וילך. ויזכו למחילה

ולסליחה. וקודם עצרת, יום קבלת התורה, קורין התוכחה בפרשה זו פרשת בחקותי, כדי להכין ולסעד אותנו לקבלת התורה. וכתוב בפרשה זו אז יבנו לבבם הערל ואז ירצו את עונם... אם כן שפיר יאות הקריאה קודם קבלת התורה, דצריכה הכנת הלב, וצריך שישים את עצמו במדבר, ואז תנתן לנו התורה במתנה ביום מתן תורתנו בשפע חיים ברכה ושלוש אין קץ, אכי"ר.

לקט עני מהרה"ק ר' משה מקוסוב זצ"ל, בחוקותי

גודל הנחת רוח מהמצות שעתידין לקיים

בימים הנוראים הקדושים

או יאמר כי המצוה הזאת אשר אנכי מצוך היום וגו'. דהנה אמרו חז"ל (זוה"ק יקרא ז:): ישראל מפרנסין לאביהם שבשמים. שמגודל החיבה שחיבב אותנו עם קדוש ישראל, נתן לנו תורה ומצות, ומקבל גודל התענוג והשעשועים וגודל הנחת רוח, מעסק תורתנו ומקיום המצות שלנו, ומעבודה זו תפלה, שאנו נתפלל אי"ה בימים הנוראים הקדושים הבאים עלינו לטובה, כי תפלה בזמנה הוא מצוה כידוע. ובפרט מהתקיעות שאנו תוקעים בראש השנה, שהוא מצות עשה מדאורייתא. יעלו לרצון לפניו יתברך, לקבל מהם גודל התענוג ונחת רוח, להיות עולין לכתר בראש אלוקי. וזהו כי המצוה הזאת, שבא הקב"ה כמתמיה ואומר, מה המראה הגודל הזה, שבא השי"ת ב"ה כביכול לבחינת זאת, שהוא בחינת נוקבא, לקבל גודל התענוג והשעשועים מקיום מצוותינו. לזה בא כמשיב ואומר, אשר אנכי מצוך היום, כלומר אל תתמה על החפץ, כי כבר היה לעולמים. שמצינו בשעת מתן תורה, הרכין הקדוש ב"ה השמים ושמי השמים על הר סיני (ילקו"ש יתרו רמז רס"ד), וכל זה בא בצמצום אחר צמצום, להיות להם לבניו ישראל הנעימים, קצת תפיסא והשגה בעוצם אלקותו האין סוף והבלתי מושג, ובתורתו הקדושה שהיא חמדה גנוזה, חמדה מתוך חמדה, הקדומה אלפים שנה קודם בריאת העולם. וזהו אשר אנכי, כמו שבנתינת התורה הקדושה על הר סיני, יו"ד הדברות שפותחים באנכי, מצינו שהרכין הקב"ה שמים ושמי השמים, בכדי להיות להם תפיסא וקצת השגה, באלקותו יתברך ובתורתו הקדושה, לשיוכל לקבל מהם גודל התענוג והשעשועים מעסק תורתם ומקיום המצות. כמין כן בבחינה עצמה זו, מצוך היום, מחבר אותך היום ביום ראש השנה, יום קדוש ונורא, אליו יתברך, לקבל מאתך גודל התענוג ונחת רוח, ומעבודתך זו תפלה בכוונה, ומהתקיעות שלך. ועל כן בא בבחינת זאת, שהוא צמצום בחינת נוקבא, לקבל מעבודתך גודל התענוג והנחת רוח. ואז לא נפלאת היא ממך, לא שיהיה שכינת כבודו יתברך מופרש ומובדל ממך, אמין כיה"ר. באר משה, קאזניץ, נצבים

פרשת התשובה

*****

צריך לשום עינו ולבו לעיין בפרשה הזאת

הנה פרשת התשובה היא היסוד לכל התורה, ושקולה כנגד כל המצות, כי כל מצוה היא אבר בפני עצמו, אבל ע"י מצות התשובה זוכה לכל התרי"ג מצות, כי זדונות נעשין לו כזכויות, על כן צריך לשום עינו ולבו לעיין בפרשה הזאת, ולידע איזה הדרך הטוב בענין התשובה, בכדי להגיע לשלימות הזה, כתיב והיה כי יבואו כו' ושבת עד ה' אלקיך כו'

מראה יחזקאל מועדים שבת שובה

קורין פרשה זו לפני ר"ה

מפני פרשת התשובה

ויש לומר עוד מה שקורין סדרה זו בשבת שקודם ראש השנה, מפני שנזכר בה פרשת התשובה. שהוא גם כן תוכן ענין קדושת ר"ה, כי הגם שנקרא יומא דדינא, מופיע בו גם כן כח בחינת התשובה שהוא יום הראשון של עשרת ימי תשובה, כי הנה ידוע שכל נפשות ישראל מוכנים תמיד לעשות תשובה, כמו שאמר דוד המלך ע"ה בעד כלל ישראל לעשות רצונך אלהי חפצתי. אך שחפר התגלות התעוררות הרצון שבלב, ובהגיע קדושת הימים האלו מופיע בתוך כלל נפשות ישראל התעוררות הנפש והרצון שבלב לשוב ולהתקרב להשי"ת,

וידוע שבקדושת שבת מופיע מקור הקדושה של ששת ימי המעשה הבאים, וביחוד בשבת זה שהוא המקור של ששת ימי המעשה של ראשית הבריאה, ובוודאי מופיע בו כח התעוררות ורצון התשובה בתוך כל נפשות ישראל, לכן קורין הסדרה הזו שנאמר בה ובחרת בחיים... ובאמת הוא מלחמה גדולה בנפשו תמיד בכל עת, עד שאין ביכולת האדם בעצמו לבחור לו את הדרך הטוב, רק בכח העזר אלהי נכנס עמנו לפני משורת הדין, וכתב לנו בתורה"ק ובחרת בחיים. מזה נשפע ומופיע בנו כח התעוררות והרצון לשוב להטוב והחיים, וזהו ענין הבא לטהר מסייעין אותו, שנשפע בו כח ההתעוררות של ובחרת בחיים, והיינו להיות בוחר בכל הענינים החיות שבכל דבר. וזהו סוד תשובה מאהבה, וכמו שנאמר "ובחרת בחיים למען תחיה וגו' לאהב"ה את ה' אלהיך" וכו', וכח הזה נשפע בלבנו בשבת הזה שקודם ר"ה, על ידי קריאתינו "ובחרת בחיים".

תורת אמת לובלין נצבים

פרשת התשובה

דבר בעתו והקריאה מעוררת הזמן שמסוגל לזה

ומעתה על זה ירמוז הכתוב אתם נצבים היום, כי משרע"ה דיבר זאת אל כל הדורות, ואף לדורינו השפל בעיקבתא דמשיחא, וראה בחוש מצבם ומדריגתם, ועל כן זירזם על התשובה וניחמם, כפרש"י הרבה הכעסותם... והנה קורין בפרשת נצבים בשבת שלפני ראש השנה, עפ"י מ"ש התוס' במס' מגילה (לא:): הטעם שלא להסמיך הקללות לר"ה, על כן מפסיקין בפרשה שלא תהא מדברת בקללות עכ"ל התוס', ולדרכנו יש בו עוד דברי תנחומין, כי ע"י התשובה יהיה לנו תקומה, והקללות והיסורין מציבין אתכם ומקיימין אתכם לפני, כהיום הזה שהוא מאפיל ומאיר, כך עתיד להאיר לכם,

ופרשה זו יש בה התעוררות גדול לתשובה, כי כולנו היינו גם באותו מעמד ונכנסנו בברית, ומשרע"ה הזהיר כולנו, כמ"ש "וידבר את הדברים האלה אל כל ישראל", ועל כן דבר בעתו מה טוב, לקרות פרשה זו לפני ר"ה, שיהא הקריאה מעורר בצירוף הזמן, שהוא מסוגל לזה, ובצירוף שניהם נזכה להתעורר לשוב בתשובה שלמה לפני ית' ולתקן כל מעשינו, ויקויים בנו הבטחת משרע"ה אתם נצבים היום, שיהי' לנו תקומה וקיום נצחי, והקללות יתהפכו לטובה ולברכה, ותכלה שנה וקללותיה, ותחל שנה וברכותיה אמן.

דברי יואל, סאטמר, נצבים וילך דף קפ"א

קורין פרשת התשובה בשבת

ועי"ז נזכה ל"אורי" בר"ה

בשבת שקודם ראש השנה, שכבר הוא 'תחל השנה וברכותיה' קורין 'פרשת התשובה'

ששבת זמן תשובה. ובשבת זה הזמן לתקן כל העבר בשנה העברה, ועל ידי זה נזכה שיהיה 'תחל שנה וברכותיה'. ומתחיל... "והשבות אל לבבך בכל הגוים אשר הדיחך ה' אלהיך שמה" לידע שההדחה היה על ידי השם יתברך, וכעין שאמרו ז"ל (ברכות לב.) אלמלא ג' מקראות הללו וכו', חד דכתיב "ואשר הרעותי"... וכעין שאמר בזוהר הקדוש (ח"ב קפ"ד א') 'דלית נהורא אלא ההוא דנפיק מגו חשוכא'. ואחר כך כתיב "ושבת עד ה' אלהיך" שם הוי"ה... ואמר "ככל אשר אנכי מצוך היום"

"ושמעת בקולו" הוא על פי שאמרנו דלכן נזכר בכל מקום "בקול ה' אלהיך" אף שהקולות היו רק בשעת מתן תורה. רק זה קאי על מה שאמרו (פרק ו' דאבות) 'בכל יום בת קול יוצאת מהר חורב ומכרזת אוי להם לבריות מעלבונה של תורה'. וזה נשאר מקולות דמתן תורה, שעל זה נאמר שם "וכל העם רואים את הקולות" 'רואים' בהווה. והבת קול הוא מה שבא התעוררות בלב כל אחד מישראל, כמו שאמרו מהבעל שם טוב ז"ל... והוא על דרך שאמרו (חגיגה טו:) כבר שמעתי מאחורי הפרגוד 'שובו בנים שובבים חוץ מאחר', והיינו הבת קול שהוא בכל יום... ואיתא (בשל"ה הקדוש ובספר ראשית חכמה) שלאחר רק לא היו מסייעין ומעוררין על התשובה, ומכל מקום אם היה עושה תשובה היה נתקבל...

וקורין פרשת התשובה בשבת שקודם ראש השנה, דשבת זמן תשובה, כמו שנאמר "טוב להודות לה'" ובפרקי דר' אליעזר: כדא דאת אמר "ומודה ועוזב ירוחם"... וקורין זה בשבת שקודם ראש השנה, שעל ידי כן נזכה שיהיה אורי בראש השנה, שהוא 'האר עינינו בתורתך' וישם בלבנו אהבתו ויראתו, שהוא מתן שכרה. וכאמור.

²⁷ פרי צדיק, לובלין, נצבים אות ה'

קיבץ הנשמות להודיע תכלית כל הטובות

פרשת התשובה שהיא הבטחה שתמשוך טובה שוב ושוב

אתם נצבים היום כלכם וגו' (דברים כ"ט ט'). יש לדקדק לאיזה צורך הוצרך להודיעם אתם נצבים, פשיטא שנצבים עומדים לפניו, להעבירם בברית, ועל מנת כן באו לפניו. תו יש לדקדק אומרו (פסוק י"ט) את אשר ישנו פה ואשר איננו פה, ופירש רש"י הנשמות העתידות לבוא, לאיזה צורך הודיעם זה, הלא גם במתן תורה שבהר סיני היו כל הנשמות (שמו"ר כ"ח ו'), ולא הזכיר להם השי"ת כן...

ונלע"ד דעיקר הקיבוץ הלז היה אחרי ככלות פרשת התוכחה, קיבצם לברכם בברכה שהיא תכלית כל הברכות והטובות שבתורתנו הקדושה, והיא פרשת התשובה, בהבטיחו והיה כי יבואו אליך כל הדברים האלה הברכה והקללה, ושבת עד ה' אלוקיך (דברים ל, ב), וכתב רמב"ן (שם יא) שהוא הבטחה, שמבטיח אותנו שבודאי נזכה לשוב אל ה' בכל לבבינו ונפשינו, וה' ישוב שבותינו (פסוק ג') והטיבו

²⁷ וראה שפת אמת, נצבים תרנ"ט: הקדים ברית התוכחה קודם פרשת התשובה. שעל ידי שקיבלו בני ישראל הברית ברכות וקללות, לכן מובטחין שלבסוף ישובו בתשובה, זהו שאמר "והיה כי יבואו אליך כו' והשבות אל לבבך". וכמו שכתוב ברשע שאומר "בשרירות לבי אלך" ואינו מקבל הברית ואלה, לכן "ספות הרוה את הצמאה" כו' שאפילו שוגג נחשב לו כמזיד. מכל שכן מדה טובה המרובה, על ידי קבלת הברית זוכין לתשובה, ומתהפך גם זדונות לשגגות. לכן מקדימין פרשת התוכחות קודם ראש השנה ועשי"ת, שבזכות קבלת הברית נזכה לתשובה.

והרבו מאבותיך (פסוק ה'), ושוב ונתן ה' אלוקיך כל האלות האלה על אויביך וגו' (פסוק ד'), ושוב ואתה תשוב ושמעת (פסוק ח) והותירך ה' לטובה (פסוק ט').
 ופירשתי במה שאמר ואתה תשוב, ע"ד שפירשתי סוף ישעי' (ס"ו כ"ג) והיה מידי חדש בחדשו יבוא כל בשר להשתחוות וגו', ויצאו וראו בפגרי האנשים וגו', וכופלין הפסוק והיה מידי חודש בחדשו יבוא כל בשר להשתחוות. והכוונה שבכל חדש יבואו להשתחוות על רב טוב לבית ישראל, ושוב כשיצאו לראות בדראון האנשים הפושעים, יחזרו וישתחוו שלא שם חלקינו בהם. והכא נמי בתחלה ושבת עד ה' אלוקיך, ותכיר הבורא ית"ש ורב טובו לבית ישראל, וכבר הטיבך והרבך מאבותיך, ואחר כך יבואו כל האלות על שונאיך והיו דיראון לכל בשר, ועל ידי זה אתה תשוב ותשמע שנית לקול ה' אלוקיך, על ידי שתראה פורענותם של אלו, ועל ידי זה יחזור ויברכך, והותירך לטובה וגו'.

דרשות חת"ס דרוש ז'

בימים אלו נשפע תשוקה ורצון להיטיב המעשים מכאן והלאה

בכל השנים קורין סדרה זו בשבת שלפני ר"ה, ועפ"י פשוט י"ל מפני שנוכח בה כמה עניני תשובה. וגם "ובחרת בחיים", והוא שייכות להתעוררות ראשית הבריאה שהיה בר"ה, ועיקר מכוון הבריאה היה בשביל מובחר ברואי מין החי שהוא האדם... וכדאיתא על זה בספה"ק בשם רבינו הקדוש מפה לובלין זצוקללה"ה זי"ע ועכ"א, על תיבות לפני ה' אלהיכם שהוא רומז על בחי' תשובה, שהוא הבחי' שלפני השם הוי"ה ב"ה. והוא השרש של התורה ומצות, כי השם הוי"ה מורה על בחי' תורה שהוא תרי"ג עטין...

והנה ידוע אשר ראש השנה הוא יומא דדינא, יום תרועה, ובוודאי אם ירגיש נפש ישראל התעוררות היראה והפחד הממשמש ובא ביום הזה, לא היה ביכולת לעמוד לפני פחד ה' והדר גאוננו... אמנם על זה זיכה אותנו השי"ת, שהימים האלו דייקא הם ימי הרצון, שעליהם נאמר דרשו ה' בהמצאו קראוהו בהיותו קרוב, בעשי"ת אשר בימים האלו נשפע תשוקה ורצון בלב כל נפשות ישראל, להיותם מבקשי ודורשי ה' מחדש, לחדש מעשיהם, ומיד בר"ה הוא יום הראשון מ' ימי התשובה, ועל זה בא הרמז בסדרה זו, לחזק לבות ישראל וליתן עוז בנפשם על יום ראש השנה הממשמש ובא, במאמרו ית' אתם נצבים היום כולכם לפני ה' אלהיכם, הגם שהוא יומא דדינא, שבוודאי אם היה ההנהגה רק עפ"י החוה, מי יוכל לעמוד במשפט. אולם התחזקות נפשות ישראל הוא שביום הזה נולד התחדשות בלבם, להיטיב מעשיהם מהיום והלאה, וממילא עי"ז יצא משפטינו לאור,

וזהו אתם נצבים היום כולכם לפני ה' אלהיכם, שהיום בר"ה באים כל כלל ישראל לפני ה', שהוא בחינת תשובה ורצון לחידוש המעשים, והקריאה הוא בשבת הקודם לר"ה, כי יום השבת הוא השפעת הברכה לכל הנבראים, ומכל שכן להשפעת הקדושה לנפשות ישראל, וממילא בשבת שקודם ר"ה נשפע הקדושה הזאת בנפשות ישראל, להיותם נצבים לפני ה' וכנ"ל, שהוא התעוררות התשובה והדרישה בלב לחדש מעשיו ביום ר"ה הבע"ל, שהוא הראשון מעשי"ת, עד שביום האחרון שהוא יוה"כ נגמר זאת בשלימות, כמו שנאמר לפני ה' תטהרו.

תורת אמת לובלין נצבים

יב' פעמים ה' אלוקיך

וכן בפרשת התשובה נזכר י"ב פעמים ה' אלהיך, ומספר י"ב הוא כנגד י"ב שבטי יה, וכנגד י"ב חדשי שנה, שזה מרמז שכל ישראל ובכל זמן מבוררים, ששם הוי"ה הוא המנהיג שלכם.

פרי צדיק נצבים אות א

ע"י תשובה גם שערי תפילה לעולם פתוחים

כי המצוה הזאת אשר אנכי מצוך (ל, יא). במדרש (דב"ר ח. א) הלכה אדם מישראל שלא התפלל וכו', תפלת השחר עד חצות, ותפלת המנחה עד הערב וכו'. הנה זה הכלל במדרש, כאשר המדרש מביא איזה הלכה, יש לה איזה שייכות לפרשה. ויש לומר על פי מה ששמעתי מאמו"ר [מהרי"ד] ז"ל במדרש פרשת ואתחנן (דב"ר ב, יב) "רבי חנינא בר פפא שאל לרבי שמואל בר נחמן מהו דכתיב (תהלים סט, יד) ואני תפילתי לך ה' עת רצון, א"ל שערי תפלה פעמים פתוחים פעמים נעולים, אבל שערי תשובה לעולם פתוחים, א"ל מנין דכתיב (שם סה,) נוראות בצדק תעננו אלהי ישענו, מבטח כל קצוי ארץ וים רחוקים וכו', אבל הים הזה תמיד פתוח, כך ידו של הקב"ה לעולם פתוחות לקבל שבים", ודקדק אמו"ר ז"ל הלא הוא שאל ממנו על התפלה, והשיב לו על התשובה. ואמר על פי מה דאיתא בשו"ע (או"ח סי' צח סעיף א ברמ"א) שקודם התפלה צריך לחשוב ברוממות אל ובשפלות עצמו, וזה ענין תשובה, לכן השיב לו עצה, לפי ששערי תפלה, פעמים פתוחים ופעמים נעולים, השיב לו ששערי תשובה תמיד פתוחים, ועי"ז יבא לפתוח גם שערי תפלה.

על כן יש לומר הרמז במדרש גם כאן, לפי שהפרשה מדברת בענין תשובה, על פי [מה דאיתא ברמב"ן עה"פ כי המצוה הזאת, על כן מביא המדרש הלכה של תפלה, כי קודם התפלה שייך תשובה, וזהו הרמז ג"כ במדרש מה שמסיים, שהתפלות יש לה זמן, לרמז ג"כ כפי שאמר שפעמים פתוחים ופעמים נעולים, אבל ע"י התשובה הם תמיד פתוחים, ע"כ יש שייכות להלכה זו שבמדרש לפרשתינו המדברת מענין תשובה.

(הגה"ק מבילגורייא - רש"פ - רה"ם) מרן מהר"א זיע"א תש"ד ס"א, תש"י ס"ב, תשי"ג ס"א לקט אמרי קודש, בעלזא נצבים

השמחה בשעת התשובה

על שם העתיד שיתרפא ממכאוביו

כי המצוה הזאת וגו' (ל, יא). במדרש (דב"ר ח, ב) הלכה אדם מישראל שעומד לקרות בתורה כיצד מברך, כך שנו חכמים הפותח והחותם בתורה מברך לפניה ולאחריה, ומנין שטעונה ברכה לפניה ולאחריה שכתוב (תהלים קיט, יב) ברוך אתה ה' ואח"כ למדני חקיך, הרי ברכה לפניה, ומנין שטעונה ברכה אחריה, א"ר שמואל בר נחמן בשם ר' יונתן שכתוב אחר השירה וזאת הברכה, מששנה להן את התורה ואח"כ בירך הרי ברכה לאחריה.

שמעתי מפי קה"ק רבינו מהרי" ז"ל לפרש כך, דאיתא בראשית חכמה בשם הרמב"ן, שהפסוק הזה קאי על מצות תשובה, על זה אמרה התורה הקדושה "לא נפלאת הוא ממך ולא רחוקה הוא" התשובה, והנה אמרו ז"ל שכל מצוה צריך לקיים בשמחה, וא"כ כיון שמצות תשובה היא ג"כ מצוה שבתורה, א"כ האיך יכולים לקיים בשמחה, הלא עיקר התשובה היא שיהיה לבו נשבר בקרבו, ולהתמרמר על

גודל חטאיו, אמנם כשיחשוב בלב, שאחר התשובה אז יתרפא ממכאוביו, יוכל גם בעת התשובה להיות בשמחה על העתיד.

מעתה יובן המדרש הנ"ל, כיון שהפרשה הזאת קאי על תשובה, וא"כ כשעולה לתורה לקרות לפניו פרשה זו, וצריך לברך בשמחה, האיך מברך על התורה, רצה לומר על הפרשה הזאת, הלא לא נחשב למצוה רק מתוך שמחה, ותשובה צריכה לב נשבר כנ"ל. ומפרש המדרש "כך שנו רבותינו ברוך אתה ה' למדני חקך", רצה לומר ד"ברוך אתה" הוא לשון הוה, ו"למדני" הוא לשון להבא, אלא הכוונה היא, ברוך אתה ה', בבחינה זו יכול אני לברך ה' כראוי, דהיינו בשמחה, "למדני חקך", דהיינו שע"י התשובה אזכה ללמוד חקי ה' ותורותיו, כי בלא תשובה אינו זוכה לחקי ה', כמ"ש בספה"ק (ראה באה"ט אי"ח תקע"א סק"א), ועל כן יכול להיות גם בשעת התשובה בשמחה. (מאקאווא חיבור)

לקט אמרי קודש, בעלזא נצבים

להוסיף בתשובה על יום אתמול

והיה כי יבאו עליך כו' והשבות אל לבבך וכו' (דברים ל, א) ומסיים (שם ל, י) כי תשמע בקול ד' אלהיך כו' (שם) כי תשוב אל ד' אלהיך בכל לבבך ובכל נפשך. הנה בפרשה הזאת נמצא כפולות הדברים בעניני התשובה. בא להורות לנו דרך התשובה הנכונה כי בכל עת שהאדם הולך במדרגה היותר גבוה צריך להוסיף בתשובה על יום אתמול שלא הגיע למעלה זו. וזה פירוש (איכה ה, כא) השיבנו ד' אליך ונשובה. פירוש כאשר נתחיל לשוב בתשובה, ונשובה עוד בכל פעם יותר. וז"ש (שיר השירים ז, א) שובי שובי השולמית. בכל פעם תשוב בתשובה, על התשובה של יום אתמול תשוב היום במדרגה יתירה כנ"ל....

ולזה שפיר ניחא גרסת הטור בתפלה כולם קדושים כולם טהורים. שגם אצל המלאכים שייך לשון טהרה, כמבואר בספרים שצריכים טהרה וטבילה בנהר דינור, מקול הכרוז ששומעים מכריזים על החוטא אשר פגם. ומכל שכן האדם הרוצה לדבק בקדושה יתירה, צריך לשוב על יום העבר שלא הגיע למדרגה זו. וז"פ הפסוק (ויקרא טז, ל) כי ביום הזה יכפר עליכם כו' לפני ד' תטהרו. פירוש לא מיבעיא שאתם צריכים לשוב מחמת שהוא יום כפרת עוונות. אך גם זאת כאשר תשימו על לבבכם גודל קדושת היום כי נורא הוא מאד ואתם תרצו לגשת לפני ד'. תטהרו אתם צריכים לטהר עצמיכם בתשובה שלימה ביתר שאת כדי שיחיה ביכולת להשיג גודל קדושת היום לעמוד לפני ד'.

ולזה ג"כ ניחא בפרשת התשובה (דברים ל) נכפל כמה פעמים לשון התשובה כי כן הוא באמת אשר בכל פעם שהאדם משיג יותר צריך לשוב על יום האתמול. ולזה מסיים הפסוק כי תשמע בקול ד' אלהיך. אם תרצה להשיג עוצם הקדושה שהיה במתן תורה כי תשוב בכל לבבך ובכל נפשך. אתה מוכרח להתאמץ עוד בתשובה ביתר שאת בכל לבבך ובכל נפשך.

תפארת שלמה מועדים לשבת שובה

ע"י התשובה מתעוררים לשוב יותר

יש לפרש מה שנאמר בפרשת נצבים "והיה כי יבואו עליך כל הדברים האלה וגו' והשבות אל לבבך" וגו' כל פרשת התשובה עד "ונתן ה' אלקיך את כל האלות האלה על אויביך ועל שונאיך אשר רדפוך, ואתה תשוב ושמעת בקול ה' " וגו'. ואינו מובן מה שחזר לאמור "ואתה תשוב" אחר שכבר נאמר שעשו תשובה...

והנה ידוע דלעומת המעלה של איש ישראל יותר ירגיש בפגימה דקה, ממילא כשמתעלין ישראל מרגישים בפגמים דקים שקודם לכן לא היו מרגישים, ועושים גם על זה תשובה מה שקודם לכן לא היו יודעין לעשות תשובה על זה... וממילא מרגישים יותר בפגימה דקה שלא היתה מורגשת מקודם, ועל כן ואתה תשוב.

שם משמאל, בחוקתי, תרע"ג ²⁸

אחר התשובה, יתהפכו הדינים על השונאים

ונתן ה' אלוֹקֶיךָ את כל האלות על אויבֶיךָ, וזה ביו"ב

בפרשת התשובה, "והיה כי יבואו עליך כל הדברים האלה, הברכה והקללה וגו' והשבות אל לבבך, בכל הגוים אשר הדיחך" וגו', ואחר כך כתוב עוד פעם "וְאַתָּה תשוב", הלא כבר כתוב מקודם תשובה? אלא שיש ב' תשובות, תשובה מיראה, ותשובה מאהבה...

וזה דכתיב גבי "וְאַתָּה תשוב, ומל ה' אלוֹקֶיךָ את לבבך ואת לבב זרעך, לאהבה את ה' אלוֹקֶיךָ וגו', וכתיב "וְנָתַן ה' אלוֹקֶיךָ אֶת כָּל הָאֱלֹת הָאֵלֶּה, עַל אוֹיְבֶיךָ וְעַל שׂוֹנְאֶךָ אֲשֶׁר רִדְפוֹךָ, זֶה מִתְּחַפֵּךְ עֲלֵיהֶם וְזֶה הוּא הַסִּימָן. ראש השנה ויום כפור הם גם כן כך, ראש השנה הוא תשובה מיראה, ואחר כך ביום כפור מתקיים "וְנָתַן ה' אלוֹקֶיךָ אֶת כָּל הָאֱלֹת הָאֵלֶּה, עַל אוֹיְבֶיךָ" וגו' כדכתיב "וְנָשָׂא הַשְּׁעִיר עָלָיו אֶת כָּל עֲוֹנוֹתָם", זדונות נעשות כזכיות, כוחות חדשים, הכוחות באים חזרה, ולזאת צריכים שוב לעשות תשובה, "וְאַתָּה תשוב".

ראש השנה ויום כפור הם שני פתחים, ביום כפור נפתחת הפנימיות, הפתח השני. אמרי אמת נצבים תרצ"ג

התשובה ממוסה ואין מכיר בה רק השי"ת

וי"ל עוד פירוש הכתוב הנ"ל, "הנסתרות לה' אלהינו והנגלות לנו ולבנינו עד עולם" וגו', דהנה... כתבתי במקום אחר פירוש (בזמירות לשבת) כרחמיו וכרוב חסדיו הגדיל 'לנו', ש'לנו' ראשי תיבות ל'ב נ'שבר ו'נדכה וגו', אלהים, שעל ידי (תהלים

²⁸ עי"ש בתוך דבריו שמבאר עוד: דהנה כך היא המדה כשישראל עושים תשובה כל עונותם על ראש עשו יחולו, כענין שכתוב (ויקרא ט"ז) ונשא השעיר עליו את כל עונותם, ובמדרש (ב"ר פ' ס"ה) השעיר זה עשו שנאמר הן עשו אחי איש שעיר עונותם עונות תם זה יעקב, והטעם כבר אמרנו משום שישראל בעצמם הם פנימיים וטובים ורק כמה שכתוב (תהלים ק"ו) ויתערבו בגוים וילמדו מעשיהם להימשך אחר החיצוניות, או בפשוט שהם בטנופם מקלקלין את האויר וזה גרם לעוונות ישראל, ועל כן באשר הם הגורמים בנזקין על ראשם יחולו, וכל זינא בתר זיניה, וממילא נשארו ישראל פנימיים נקיים וטהורים, והחיצוניות תלך לראש עשו, ואם כן הקללות שהיו דו פרצופין חיצוניות ופנימיות והחיצוניות נטל עשו שוב נשארה לישראל הפנימית ונתוספו להם ברכה ודביקות בהשי"ת, ועולין ונתעלין ישראל מעלה מעלה בשביל מה שעשו נוטל חיצוניות הקללות... וזה שאמר הכתוב ונתן ה' אלקיך את האלות האלה על אויבֶיךָ ועל שונאיך אשר רדפוך, ומחמת זה נוטלין ישראל פנימיות הקללות שהן ברכות גבוהות מאוד ונדבקין עוד יותר בהשי"ת, וכמאמר הכתוב (ישעי' כ"ו) יספת לגוי נכבדת וכבמדרש סוף פ' פינחס...

ובזה יש ליתן טעם למה תיקן עזרא, להיות קורין ברכות וקללות בשבתות קודם שבועות, ור"ה, משום תכלה שנה וקללותיה (כבש"ס מגילה לא:), כי ידוע דבקריאת הפרשה מתעורר הענין, והנה מתעוררין גם הקללות, ובשבת נוטלין ישראל הפנימיות שבהן שהן ברכות מאליפות, וחלקי החיצוניות שהן קללות בטלין מאליהן, ותכלה שנה וקללותיה, וישראל נוטלין חלקי הברכות שבהן, ועי"ז מכינין עצמן לקראת החג וכו"ל.

נא, יט) לב נשבר ונדכה אלהים לא תבזה, נמתקין כל הגבורות שנמשכין משם 'אלהים' ונעשים בחינת חסד, וזהו שאומרים הגדיל לנו, שמ'לנו' שגימטריא 'אלהים' נעשה חסד שנקרא גדולה.

כי על ידי תשובה מעומק הלב כנ"ל, שזה מכוסה מכל הנבראים, ואין מכיר זה רק השי"ת, על ידי זה מעוררין את המדריגה העליונה הזאת בחינת פלא עליון, שנפלאה ונעלמה ומכוסה מכל רעיון והשגה, שעל ידי התשובה מעומקא דלבא שגם כן מכוסה, מורידין משם השפעות, וכל אחד יכול אז לבקש מאתו יתברך שיהיה לו מהיום והלאה רצון טוב לקיים מצוותיו יתברך, כיון שמתעורר תחילת הבריאה ברצונו יתברך כנ"ל, וזהו שרמזו רש"י ז"ל ברוח קדשו, במה שפירש על הפסוק (דברים ל, יא) לא נפלאה היא ממך וגו', שהוא כמו (איכה א, ט) ותרד פלאים, כי הפסוק הזה קאי על תשובה, שהיא בפ"ך ובלבבך לעשותו, ועל ידי תשובה מעומקא דלבא, מורידין השפעות מעולם הפלא, למטה...

ולכן אומרים בעשרת ימי תשובה, (תהלים קל) שיר המעלות ממעמקים וגו' עד יום הכיפורים, לעורר בכל יום תשובה עמוקה מעומק הלב יותר, עד יום הכיפורים, בחינות (יו"ד) עמקים, לעמוק מאוד בתשובתו, ואז על ידי התשובה מעומק הלב, נתפרסם כבוד מלכותו יתברך, הגם שאין בכה השגתינו לכוון הכוונות והיחודים שאנו צריכים לפעול, [הוא] יתברך ברחמיו עושה כל היחודים הנפלאים ומכוסים מאתנו, וז"ש "הנסתרות" לה' אלהינו, שהיחודים והכוונות שאנו צריכים לפעול בבחינת נסתר כנ"ל, ה' אלהינו יעשה זה, והנגלות לנו ולבנינו עד עולם, שאנו צריכים לפרסם ולגלות את כבוד מלכותו, מהעלם לגלוי, ופירסום זה הוא על ידי שירות ותשבחות שאנו אומרים לו יתברך.

29 זרע קודש, ראפשיץ, נצבים

ע"י תשובתו יתוקן לבב זרעו

"ומל ה' אלקיך את לבבך ואת לבב זרעך". קשה להבין, למה כתב "לבב זרעך" כי התורה דברה עם כל אחד ואחד, ואיך שייך לומר "את לבבך ואת לבב זרעך". אך דהנה החטאים של האדם הם מביאין פגם גם אל זרעו. על כן אמר הכתוב "ומל ה' את לבבך". שתשוב בתשובה, וע"י שתשוב בתשובה שלמה תסיר הפגם מזרעך ג"כ, שבא ע"י חטאים שלך. וזה "ואת לבב זרעך" שע"י לבבו יתוקן לבב זרעו. ונרמז בר"ת א"ת ל"בבך ו"את ל"בב זרעך, אלו"ל, שבחדש אלול העת מוכשר לזה. דברי יחזקאל שינאווא, תבוא

29 עי"ש המשך דבריו: ולכן "לנו ולבנינו" עם הע' מ'עד, שהם מנוקדות, שהע' מ'עד' גם כן מנוקדה, כמו שכתב הבעל הטורים גימטריא 'שבח' וגימטריא 'יקר', שעל ידי ששבח יקר וגדולה יתנו לאל מלך יוצר כל, ביום יצירת העולם, שעיקרו [על ידי] האדם, מתגלה כבוד מלכותו, וזהו העיקר מבוקש שלנו בראש השנה, גלה כבוד מלכותך עלינו מהרה. ו"לנו ולבנינו עד" גימטריא שד"י, שאמר לעולמו "די" וסוף, שעד שם מגיע ומתפשט מהעלם לגלוי... וכל זה רומז בפסוק כאן שהנסתרות הנעלמות בבחינות עליונות, הנ"ל יעשה יתברך שם כל היחודים, והנגלות לפרסם כבוד מלכותו לנו לבנינו וגו':

וזהו שאומרים, המתגאה על חיות הקודש, הם ישראל, שבהם חיות קדושתו יתברך, ועל ידי זה, ונהדר בכבוד על המרכבה, כי בראש השנה המלך יושב על כסאו, ואנו ממליכין אותו יתברך ועושין את הכל מרכבה לקדושתו יתברך, ואז זכות ומישור לפני כסאו חסד ורחמים מלא כבודו.

לא נפלאת היא ממך... ידוע שעיקר כפרת תשובה היא עם יום הכפורים, ועיין פלוגתת רש"י ור"ת [עיין תוס' ישנים פ"ה] ביומא איזה מהם העיקרי, ועצומו של יום הכפורים הוא עיקר כפרת עוונות, דכתיב (ויקרא טז) כי ביום הזה, ויהיה טעם מה שיהיה, או מצד שאמר הקב"ה פלחתי כדבריך או מילת אברהם, או עקידתו של יצחק שהיה באותו יום, לכל הפחות, על כן הוצרכנו בתחילה לידע מערכת כוכבים ומזלות בכל שנה ושנה, מתי הוא הזמן שיגיע נקודה זו שהיתה אז בשעת קביעת יום זה לסליחה, וזו אי אפשר שיהיה הגלגל שוה, שנה זו לשנה שהיה, אם לא בעתים רחוקים, וגם זה לא שכיח למי שידע קצת בחכמה זו, ואם כן לא אפשר להתכפר כפרה גמורה.

ובאמת נאמר אתם אפילו שוגגין אפילו מוטעין אפילו מזידין (ר"ה כה.), שהקב"ה נתן לנו רשות כל זמן שיאמרו בית דין מקודש החודש ויקבעו ראש השנה, אז יום העשירי הוא יום כפרה גמורה, ולא בלבד לבית דין הגדול שישבו בירושלים, אלא אפילו עיר אחת שטעו בחשבון, ולא ידעו שעיברו בית דין אלול, ועשו יום הכפורים קודם זמן בית דין, אפי"ה הוא להם יום הכפורים, אך בבית דין הגדול נאמר אפילו מזידין, וביחידים לא כתיב אלא על ידי טעות חשבון כדאיתא.

ועל זה אמר כי מצות התשובה לא נפלאת היא ממך ולא רחוקה היא לא בשמים היא, שלא תוכל לומר האיך נשוב אם לא נדע עיקר זמן של עיצומו של יום הכפורים של יום הכפורים, דכבר נאמר אתם אפילו מזידין, ולא מעבר לים היא שיוכלו נחותי ימא לומר איזה יום שקבעו בית דין ליום הכפורים, כי אפילו אם טעיתם בחשבון אפי"ה יום הכפורים שלכם הוא יום הכפורים גמור. ועל שניהם נאמר כי קרוב הדבר מאוד, בפ"ך, זהו בית דין הגדול שתלוי בפיהם שיאמרו מקודש החודש אפילו מזידין, ובלבבך לעשותו, זהו קאי על נחותא ימא, שתלוי בלבבם אם לא הזידו, אך בכוונת לבם עשו וטעו בחשבון, אז תועיל לך תשובה עם יום הכפורים שעשית בטעות.

דרשות חת"ס סליחות דרוש ה'

פתחו לי פתח ע"י בקשה בפה

כי המצוה הזאת אשר אנכי מצוך היום לא נפלאת הוא ממך וגו'. כי קרוב אליך הדבר מאד בפ"ך ובלבבך לעשותו (ל, יא-יד). בתרגום יונתן ארום קריב לבון פתגמא בבית מדרשיכון פתחו פומבון למהוי הגיין בהון ברירו לבבון למעבד יתהון, ע"כ.

אמר אאמו"ר [מהרי"ד] ז"ל כוונת התרגום יונתן, שלתרגום היה קשה, שהסדר הוא מחשבה דיבור ומעשה, וכאן בכתוב מזכיר קודם בפ"ך ואח"כ בלבבך, והרמב"ן ז"ל פירש עה"פ כי המצוה הזאת, שקאי על מצות תשובה, והנה תשובה בודאי לא בנקל לעשות תשובה, כי כשאדם מחשב עם עצמו לפני השי"ת קשה לו לעשות תשובה.

וזו כוונת התרגום יונתן, "ארום קריב וכו' פתחו פומבון, היינו בעת שרוצה להתקרב לעבודת ה' ולקיים מצותיו, העצה לזה שקודם כל יפתח פיו, כדאיתא במדרש (שהש"ר ה, ג) פתחו לי פתח כחודו של מחט, ואני אפתח לכם כפתחו של אולם, ועי"ז תזכו אח"כ "ברירו לבבון למעבד יתהון", ע"כ שפיר כתוב קודם "בפ"ך", ואח"כ יהיה "בלבבך", אד"ק ז"ל.

ויש לומר דאיתא באור החיים הק' על הפסוק "לא בשמים היא ולא מעבר הים היא", הכוונה שאם יהיה בשמים אי אפשר להשיג בשום אופן, אבל מעבר הים אפשר ע"י טורח רב להגיע אצלו, אבל למצוות ה' לא צריך אפילו טירחא כזו.

ויש לומר שזה מרומז עוד בפסוק, שהדבר כל כך קרוב, ואין צריך לטירחא יתירה, דלשון "מאד" מורה שקרוב ממש, ולא צריך שום טירחא יתירה, ע"כ אמר "בפיך", שאם יפתח רק פיו לפתוח פתחו של מחט, אז אפתח לכם כפתחו של אולם, ויהיה כבר "בלבבך". והש"י יעזור וכו'. אאמו"ר ז"ל היה אומר דברי התעוררות בחודש אלול וכו'. (הגה"ק מבילגורייא - ר"ש פויגל)

לקט אמרי קודש בעלזא נצבים

גם התשובה מצדנו מגעת עד כסא הכבוד

כתיב כאשר ירד הגשם כו' כן יהיה דברי כו'. אם כן בודאי ישובו בני ישראל אל ה' ותורתו. וכמ"ש הרמב"ן בפרשת התשובה ושבת עד ה' אלקיך שהוא הבטחה כי לבסוף ישובו. ולכן לא למדו חז"ל שתשובה מגעת עד כסא הכבוד מפסוק זה שבתורה, שהוא הבטחה שיחזור הקב"ה אותנו בתשובה. ולמדו מפסוק שובה ישראל עד ה' אלקיך, שהוא תשובתינו מלמטה למעלה, שגם בזו התשובה יכולין לגעת עד כסה"כ. וז"ש הכתוב כי לא מחשבתי מחשבותיכם. כי באותה הבחירה שבחר בנו הקב"ה, ונתן לנו התורה דברי אשר שמתי בפיך, הוא בחירה עולמית... ואיתא אהבה שאינה תלוי בדבר אינה בטילה עולמית, ולכן מים רבים לא יוכלו לכבות האהבה. כי הגם שאהבת בני ישראל אל ה' על ידי תורה ומצות. אבל אהבת הקב"ה לבני ישראל קודמת, שהרי בשביל אהבה זו רצה לזכות את ישראל והרבה להם תורה ומצות. נמצא רצונו ית' ואהבתו לבני ישראל אינה תלוי בדבר. ולכן אפילו שחטאנו לפניו בתורה ומצות, בתשובה יכולין לעורר האהבה הישנה, שקודמת לתורה ומצות.

שפת אמת שובה תרס"ג מפ' האזינו

ושב וקבץ

***

ושב ה' אלהיך את שבותך

הרה"ח רבי שלמה ענגיל ז"ל מטאקאי, נסע פעם באחת משבתות הקיץ לשבות בצל הקודש תחת כנפי מרן קוה"ק אדמו"ר ציס"ע [ממשארטקוב] זי"ע, ותדיר היה מספר מאשר ראו עיניו באותה שבת בשעת סעודת היום, כאשר אדמו"ר זלה"ה ישב אצל שולחנו הטהור. אדמו"ר הק' היה אז בפערת נפש עזה, ופניו בערו כפני להבה, ותיכף אחר שנטל ידיו ובצע את הפת ואכל ממנה כזית, הסב פניו אל עבר המשמש בקודש, ולחש לו על אזנו שיביא לפניו איזה יהודי מסויים, פנה הגבאי אנה ואנה והעביר עיניו על כל קהל הקודש, ולא מצאו בין העומדים אצל השולחן הטהור, ואמר לאדמו"ר הקוה"ט שאינו רואה אותו, אולם אדמו"ר צוה שיחפשוהו ויבקשו אחריו להביאו אצלו, ומלאו החסידים אחר דברי הרבי, והביאו את החסיד הלז לפני אדמו"ר, ותואר פני האיש היו מקומטים ובלים מחמת זקנה, וממראהו היה ניכר שהוא זקן וישיש בא בימים.

כבואו לפני אדמו"ר הק', פנה אליו ושאלו, האם הוא זוכר את הרה"ק רבי אברהם יהושע העשיל זי"ע הרב מאפמא, בעל הסה"ק אוהב ישראל, אמר האיש, שאמנם כן הדבר, וזוכר הוא את הרה"ק הנ"ל, הוסיף אדמו"ר לשאול עוד, הזוכר אתה איזה

דבר תורה ומאמר קודש ששמעת מפיו, ענה האיש ואמר, וכי איך אוכל לזכור זאת, והלא הייתי אז ילד קטן כבן עשר.

אך אדמו"ר הפציר בו שינסה בכל אופן להעלות בזכרוננו איזה דבר תורה ממנו, ואחר שהתאמץ והשתדל הרבה עלה הדבר בידו, והשמיע לפני אדמו"ר הקוה"ט מאמר אחד ששמע מהרב מאפטא בעת שישב אצל שולחנו הטהור.

וכה אמר, איתא בגמרא (מגילה כט.), ואף שהן עתידין ליגאל שכינה עמהן, שנאמר, ושב ה' אלהיך את שבותך, והשיב לא נאמר אלא ושב ע"כ, ואמר הרה"ק ראי"ה מאפטא, והשיב לא נאמר, רבונו של עולם פון דעם קען מען נישט שמועסן, אז אידן זאלן תשובה טאן, כי אם ושב וקיבץ, נאר אז דו וועסט מאכן קיבוץ גליות, [והשיב לא נאמר, רבש"ע, אין להעלות על הדעת ולדבר מזה כלל, שנמתין עד שישראל ישובו בתשובה, כי אם ושב וקיבץ, כי אתה תקדים לקבץ גליות ישראל מביין האומות, ואז בודאי ישובו לפניך בלבב שלם].

דברי דוד טשארטקוב דף מ"ב

ושוב ברחמים על שארית ישראל

שמעתי ממוח"ז הגה"צ מוואדיסלוב זצ"ל, זקינו הרה"ק ר' חיים מאיר מפינטשוב זצ"ל בשנת תרע"ו נשבר רגלו, ושלח לכל הרבנים סביביו שיראו להתפלל ולהפציר, ואמר בפירוש שאין כוונתו על עצמו רק על כלל ישראל, אחר זה נסע אבי ואמי ואנחנו לזקני הנ"ל, ואבי הי' שם עד ר"ה שנת תרע"ז, וזקני צוה לו בכל פעם שיסע למעכיו, ולא הי' לו חשק, אמנם על ר"ה שמע לדברי זקני ונסע למעכיו, ואנחנו נשארנו שם, והיו רגילים לבא לזקני אודות בניהם שנלקחו לפראנט [=לחזית] והי' שם בכיות ויללות.

בעיוה"כ האט ער (דער זיידע ז"ל) זייער שטארק פארארבעט [= זקני התאמץ מאד בעבודתו], ואמר "כתיב 'ושב ה' אלוקיך את שבותך' רבש"ע וואס קען מיר דען אונז תשובה טון, רבש"ע טו דו תשובה, וואס זאלסטו תשובה טון, אז ורחמך, זאלסט דייך דערבארימען אויפן כלל ישראל". [= רבש"ע וכי מה יכולים אנו לעשות תשובה, רבש"ע עשה אתה תשובה, ומה תשובה תעשה? שיהא "ורחמך" שתתעורר ברחמים על כלל ישראל].

שיח זקנים ח"א דף רצ"ו

שבת קודם ראש השנה

****

בשבת לפני ר"ה בסעודה שלישית

נגזר איך יתנהג בר"ה

בראש השנה כמה דכייף אינש טפי מעלי (ר"ה כו: ופירש"י: "כמה דכייף איניש - בתפלתו, פניו כבושין לארץ, טפי עדיף" וכו'). תיבת "טפי" שייך למעלה ולמטה, דכייף טפי - טפי מעלי. והטעם בשם הרב ז"ל (-הרה"ק רבי פינחס מקאריץ זי"ע), כי השפלות הוא המתקת דינים, וכיון שהוא בעיניו 'אין', אין מה לדון וכו'. ואמר בשם רבי שמעריל ווארחיווקער ז"ל, שבעת סעודה שלישית, נגזר על האדם איך יתנהג כל השבוע. עוד אמר שלכן נקרא סעודה דזעיר אנפין, שצריך להיות קטן ושפל בעיני עצמו. ואמר הוא נ"י, דהא בהא תליא, ע"ד שהוא בר"ה כנ"ל. (סימן קטז) ונראה דשייך לטעם הא', ובשעת סעודה שלישית יכול האדם להתפלל בענין השפלות. [ולכך יש לבקש בסעודה שלישית דשבת לפני ר"ה, שיזכהו השי"ת להיות לו הכנעה ושפלות בראש השנה].

אמרי פנחס נצבים אות תמב'

עוד אמר על מדרש הנ"ל אתם נצבים היום. מה היום מאפיל ומאיר כך האיר לכם וכך הוא עתיד להאיר לכם כו' ואימתי כשתהיו כולכם אגודה אחת. ע"ש במדרש. אמר זה אנו מדברים תמיד, ששבת שקודם הרגל הוא הכנה לרגל, דכתיב 'תחלה למקראי קודש'. כי מהשבת נשפּע הקדושה בהרגל. וכן גם כאן פרשת נצבים הוא תמיד קודם ראש השנה. וזהו "אתם נצבים" כו' בראש השנה. מה היום מאפיל ומאיר, כברייתו של עולם, ברישא חשוכא והדר נהורא, ואימתי, כשתהיו כולכם אגודה אחת. כי העיקר כשמתחברים יחד, יהיה כמה שיהיה, חמשה או עשרה או מאה. כמו שמצינו לענין ברכת המזון בשלשה אומר, כו' בעשרה אומר, כו' במאה, כו'. וכפי המסקנא הלכתא, אחד עשרה ואחד עשרה רבוא, כי עיקר שלימת קומת הקדושה הוא בעשרה. ובראש השנה כשמתחברים ישראל יחד. אז נשלם קומת הקדושה. וזהו "יקימך ה' לו לעם קדוש". ולכן יש כאן עשר בחינות. "ראשיכם שבטיכם כו' טפכם נשיכם" כו'.

30 בית אהרן נצבים

השבת תחלה למקראי קודש

והכנה ליום טוב

זאת אנו אומרים שהשבת שקודם יו"ט הוא הכנה ליו"ט, כי שבת נקרא 'קודש', ויום טוב נקרא 'מקרא קודש', היינו שמקבל משבת קודש שלפניו, קודם פסח שבת הגדול, וקודם ראש השנה שבת סליחות, וקודם יום כפור שבת תשובה, וכן שבת שלפני כל יו"ט הוא הכנה ליו"ט, כי זאת ידוע שהכל תלוי באתערותא דלתתא, ומאתערותא דלתתא אתער לעילא לעילא עד עילת כל העילות, ועיקר האתערותא דלתתא הוא גם כן מהקב"ה, שהוא מכניס לאדם התעוררות אליו ית', ויו"ט קדושתו תליא בישראל, שהן מקדשין החודש ומעברין אותו, כדאיתא בגמרא, אבל שבת קדושתו אינו תלוי בשום דבר בעולם, רק הקב"ה בעצמו מקדש את השבת, כי שבת הוא למעלה מן העולם, ולכך אינו תלוי קדושתו בשום דבר בעולם, אשר לזה אנו אומרים ביו"ט מקדש ישראל והזמנים, ובשבת אנו אומרים מקדש השבת, וזהו הפירוש 'תחלה למקראי קודש', היינו שבת הוא תחלה למקראי קודש, כי יו"ט נקרא 'מקראי קודש', כי יו"ט קדושתו תלוי בישראל שהם קוראים ומזמינים הקדושה ליום טוב.

עכ"פ נמצא שיו"ט קדושתו תלוי בנו, לקום ולהתעורר ולעשות הכנה, ושבת שקודם יו"ט הוא הכנה דיליה, ולכך אנו צריכים בזה השבת לעשות הכנה ליו"ט, היינו להתרחק מהרע ולהתקרב לטוב.

בית אהרן לשבת הגדול

³⁰ ועוד שם להלן: התחיל "יקימך ה' לו לעם קדוש" כו' בלשון קומה, כי ישראל יחד הם קומה שלימה. על דרך משל, כשרוצים ליטול דבר ממקום גבוה, מקימים הרבה בני אדם זה על זה, ובוודאי כמו שיש צורך בעליון כך יש צורך בתחתון. ולכך אמר בלשון נצבים, כי עשאו כולן מצב אחד. "ראשיכם שבטיכם" כו' יו"ד בחינות וכולן צריכין להצטרף יחד. ובתוך הדברים שכתב לעיל כתב: ואם רואה האדם שפל ערכו ומעשיו מקולקלים, שזה נקרא חושך ואופל אזי יחזק עצמו בעבודת השי"ת, ויאיר לו השי"ת, "והיה לך ה' לאור עולם". ובאמת מדבר הפסוק מן אורו של הקב"ה, שמאיר לכל העולמות מאורו ית"ש בכל דבר ודבר, ואי"ה כשיהיה שלימות הגמור אז יהיה ה' לאור עולם, היינו שיתגלה אורו שהיה בעת בריאת העולם, וגנזו לצדיקים. גם זה הולך על כל אדם, כשרואה שאפל לו מצד מעשיו, ועושה תשובה באמת, אזי מאיר לו הקב"ה בלבו ומשיג חיות הבורא ב"ה

כל הימים נזראים כלולים בשבת סליחות

פעם אחד בשבת שקודם ר"ה בסעודת שחרית אמר א"י זצק"ל להמסובין על שלחנו בזה"ל: אכלו לשם שמים, כי המאכלים שלנו מגרשום מן האדם האוכל אצלינו, כל מיני חומריות וגשמיות, וכל מיני אפיקורסת, וכלולים בהם כל מיני קדושות.

ובסעודת שבת זו שלפני ר"ה יש לה כח, כל הפליחות מזכור ברית, והפיוטים של שחרית ומוסף של ר"ה, ומכל נדרי ושחרית ומוסף ונעילה של יום הקדוש. ומימים הראשונים של סוכות ושמע"צ ושמחת תורה עד אסרו חג.

היינו כענין דכתיב בחנה (שמואל א, א) "ותקם חנה אחרי אכלה בשילה, ואחרי שתה, ותתפלל". ולכאורה, וכי עברה על מחז"ל לא תאכלו קודם שתתפללו וכו', והיה לה להתפלל קודם האכילה, אלא סעודה זו של בעלה הקדוש איש אלקים אלקנה, היה נכלל בסעודתו כח כל התפלות שהתפללה אח"כ. וע"י האכילה ושתי' בסעודה זו עם בעלה הקדוש אלקנה, ובמקום קדוש שילה, עי"ז נתוסף לה חיות ומוחין, והשיגה מדרגות התפלה, ויכלה להתפלל. זהו הכוונה "ותקם חנה אחרי אכלה ושתה" דווקא, "ותתפלל".

וכמו כן בסעודת שבת זו שלפני ר"ה, נכלל כח כל התפלות עד אסרו חג כנ"ל ע"כ אכלו לשם שמים. ע"כ דבה"ק.

דברי ישראל, מאדוני, מקץ

מקור השנה הבאה

הנה בקדושת יום השבת נכלל המקור של ששת ימי המעשה הבאים. וגם הוא הקיום של ששת ימי המעשה שעברו. וכן השבת שקודם ר"ח, הוא המקור של חודש הבא וקיום החדש העבר. והשבת שבסוף השנה נכלל בו כל השנה שעברה, והוא המקור של השנה הבאה. ובשבת הזה שקודם ר"ה נכלל בו הכל. כי הוא השבת של סוף השנה. וגם הוא סוף החדש אלול שהוא החדש הששי והוא המקור לחדש השביעי הוא חדש תשרי, ונכלל בו קדושת ששי ושביעי, שהם בחי' יסוד ומלכות. והיינו הכח להשפיע חיות לכל דבר, וגם ענין הרוחה להתרחב מכל מצוקה. אמרי אמת לובלין תרכ"ז

אתם נצבים שבת קודם ר"ה השבת החמישים

איתא בשפ"א שכמו דכתיב "אתם נצבים וגו' כל איש ישראל ואיתא עשה אותם מצבה כך הוא גם כן בכל שנה קודם ר"ה, ואיתא שם בשפ"א דאתם נצבים היום קאי על שבת שנקרא היום, בשנה יש חמישים שבתות כנגד נ' שערי בינה, לצאת מנ' שערי טומאה ולהכנס בשערי הקדושה, ואיתא בכתר שם טוב שכשבאים לשער הנ' מתחילין עוד פעם לברר, אין לזה שיעור עד לעתיד שיהיה תיקון השלם,

כתיב וסור מרע בינה, כפי מה שיוצאים מן הכיעור כך נכנסים בקדושה, איתא בתבונה משנה עתים, הרי מפני זה נקראת שנה כך מלשון שינוי כדכתיב בינו שנות דור ודור שבכל שנה יורד חשק חדש ותשוקה חדשה לעבודת הבורא, בכל שנה נכנסת בינה חדשה בלב.

אמרי אמת, גור, נצבים

פרשת וילך

*****

ע"י שנמליך אותו בכתר מלכות
יתן חותמו ית' ביד ישראל

למען תהיה לי השירה הזאת וגו' לי גימט' מ'ם, נוטריקון מ'לכות. דהנה בוודאי שבראש השנה העבר כבר המלכנו אותו יתברך בתפלתינו ובתקיעתינו על כל העולם. וגם אי"ה ביום הכפורים הבא עלינו לטובה, נמליך אותו יתברך בתפלתינו, ונשים כביכול כתר מלכות בראשו בעבודתינו ובתפלתינו, ובהתשובה שלימה שנשוב אליו באמת ובתמים. וכמו שראיתי באיזה ספר רמז נפלא בפסוק כי ביום הזה יכפר עליכם וגו' לפני ה' תטהרו (ויקרא טז, ל). תיבת תטהרו גימט' כתר. דהיינו כשיכפר עלינו לטהר אותנו מטומאותינו, ע"י התשובה שלימה שנשוב אליו באמת, על ידי זה כביכול לפני ה' "תטהרו", גימט' כתר, כנ"ל שבזה כביכול אנו מבתירין אותו יתברך בכתר מלכות. וזהו ג"כ למען תהיה "לי", גימט' מ'ם, נוטריקון מ'לכות. השירה הזאת, שע"י השירות ושבחים שלנו, אנו כביכול ממליכים אותו יתברך בכתר מלכות על כל העולם כולו.

וגמר אומר לעד בבני ישראל, שבחינה זו תהיה לעד ולחותם אמת בבני ישראל. כמו שהוא בנוהג שבעולם כאן בעולם הזה הגשמי, מי שיש בידו חותם המלך, אינו מתיירא משום דבר שבעולם, וכל מי שירצה להתקרב אליו, יירא ויפחד מחותם המלך אשר בידו. כמו כן הוא באלף אלפי הדלות בהבורא ית"ש, עם ישראל קדושים. כשנזכה להמליך אותו יתברך בעבודתנו ובתפלתנו, יתן השי"ת ב"ה רשימא דמלכא לחותמא בידינו. וזהו לעד בבני ישראל, שיחיה החותם אמת דקוב"ה, לעד ולראיה ברורה בדינו, שלא יהיה מעתה שום שליטה לשום קטרוג שבעולם עלינו ועל כל ישראל, אך אדרבה שכולם יתהפכו למליצי יושר בעדנו, ומליצי טוב בעדנו ועלינו להשי"ת ב"ה, להוציא משפטינו לאורה, וליתן לנו גמר חתימה טובה לחיים ולשלום, ולשנת גאולה וישועה ופרנסה טובה בריווח עלינו ועל כל ישראל, אמן כיה"ר והבן.

באר משה קאזניץ

התפילה שתהא השנה ראויה לברכה

וגם יושלמו ויתמלאו התיקונים הצריכים לה

וילך משה וכו', ויאמר עליהם בן מאה י' ועשרים שנה אנכי היום, לא אוכל עוד לצאת ולבא, ופרשו חז"ל מלמד שנסתמו ממנו מעינות החכמה... הנה מצינו אצל ת"ח, ביום מיתתם מוסיפים שלימות וידיעות רמות, מה שנעלם ממנו כל חייו כ"ש ק"ו ב"ב של ק"ו מרע"ה אדון כל הנביאות, איך שייך לומר עליו שנסתמו ממנו מעינות החכמה בפשוטו, והנה לפרש זה יש בדיקדוק אחר, דהנה יש לומר על ענין הברכה שאנו מתפללין, ברוך עלינו ה"א את השנה הזאת וכו' על המנחה אחרונה של השנה, איך שייך להתפלל הברכה הזאת, הלא כבר עבר השנה, וכעין קושיא זו איתא בירושלמי על התבואה שלקתה, עי"ש בירושלמי דר"ה, אולם י"ל הנה הברכה הוא על דבר שלם, דהנה מלבד הברכה שנתנה לתקן ענין המאכל והמשקה כידוע, הנה עוד הברכה מורה על דבר שלם שכבר יש בו שלימות, שייך לברך עליו ברכה הראוי אבל אם אין בו שלימות, אין שייך לברך, ולכן על פרי שלא נגמר אין מברכין עליו כלל, ואם הוא ראוי לאכילה קצת, מברכים עליו שהכול, ופרי האדמה,

הכל כפי שלימותו, כמבואר בש"ע או"ח אולם הברכה השלימה הוא על דבר שלם, וכל דבר שנגמר, עליו שי"ך הברכה,

והנה ידוע ששלימות הזמן הכל נעשה ע"פ מדרגתו של אדם, וכידוע בזוה"ק שאותו היום שעובד השי"ת, נעשה קיום לעולם ולעולמי עולמים, ולכן אנו מתפללין לפני השי"ת שיברך על השנה הזאת, שהשנה יהי' ראוי לברכה, שיהי' כמו פרי נגמר, שיהי' ראוי לברכה, וזה הוא ג"כ ידוע, שיש קונה עולמו בשעה אחת, ובאותו הרגע שהאדם מהרהר תשובה בלבו, על ימיו שהלכו בחסרון, יוכל לתקן כל הזמן, ובפרט השנה שעומד בו, ולכן אם אז יערה עולמו רוח ממרום, שנזכה להרהר בתשובה אמיתית, אז מה טוב ומה נעים יהי' השנה, ותהיה ראוי לברכה, וזה שאנו מתפללים בדרך עלינו את השנה הזאת, והנה כ"כ לענין החכמה היית' ג"כ, רק שידוע שהחכמה הוא דבר שצריך להשלים, וצריך לסתום אותה שיהיה בלי שלם, ואמר הכתוב שבמרע"ה נשלם הדעת האמיתי ונסתמו ממנו מעיינות החכמה, כמו אדם שממלא בלי, וכבר הוא ממלא וסותם אותה... ומפני זה הטעם אנו קוראים הפרשה הזו בסוף השנה, שהוא התעוררות לנו שנסתם השנה ג"כ, ולא יהי' יכול לשלוט בו שום מגע נכרי, רק נמלא השנה, ואז הקיום עלינו בדרך עלינו את השנה הזאת שיהיה ראוי לברכה וכל טוב, וממילא יחדש עלינו שנה טובה ומתוקה וכל טוב אמן.

דברי בינה ביאלא, וילך

להערות, מראי מקומות חדשים, תרומות
והנצחות, ניתן לפנות 052-7637540 או
במייל s0527637540@gmail.com
הירשם במייל ותקבל בל"ג כל שבוע חוברת

